

สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สนาน ลิมป์เสวตกุล

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

- 3 ก.พ. 2526

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2523

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ
ของ
สนาน ลิมป์เสวตกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ตุลาคม 2523

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานทั้ง 5 ด้านดังกล่าวของ ครูใหญ่ 2 กลุ่ม คือ ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธกับครูใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ครูใหญ่ที่ภูมิลำเนา ไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา กับครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ครูใหญ่วิชาชีพปริญญาตรี หรือสูงกว่ากับครูใหญ่วิชาชีพต่ำกว่าปริญญาตรี และครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกับครูใหญ่ที่มี ประสบการณ์น้อย ว่ามีปัญหาแต่ละเรื่องในแต่ละด้านแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 362 คน เป็นครู 248 คน ครูใหญ่ 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามวัดสมรรถภาพในการบริหาร โรงเรียนของครูใหญ่ ในการบริหารงาน 5 ด้าน จำนวน 54 ข้อ และแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในการบริหารงาน 5 ด้าน จำนวน 56 ข้อ

ผลการศึกษา พบว่าการบริหารงานด้านวิชาการ งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็น อันดับ 1 คือ จัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะ และอันดับสุดท้าย คือการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรือให้ครูในโรงเรียนผลิตเปลี่ยนกันเป็น ผู้บรรยายทางวิชาการให้ความรู้แก่นักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ จัดการ เรียนการสอนให้ดำเนินไปเป็นปกติ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องครูใหญ่ออก ศึกษารับชมเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู และอันดับสุดท้าย คือช่วยให้นักเรียนมีแหล่งค้นคว้า หาความรู้ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน

การบริหารงานด้านบุคลากร งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือส่งเสริม ครูให้ศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส และอันดับสุดท้าย คือจัดให้มีการประชุมพิเศษครูภายในโรงเรียน

สำหรับครูที่ใหม่ไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือบรรจุใหม่ ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะและอันดับสุดท้ายคือคณะครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีคณะกรรมการพิจารณาความคิดเห็นความชอบของครูแต่ละปี

การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ใ้ครูกวาดชั้นและ เอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน และอันดับสุดท้ายคือ จัดให้มีนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้นักกีฬาให้นักเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน และอันดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีโอกาสนับถืออาหารที่มีคุณประโยชน์ตามหลักโภชนาการ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องจัดบริการอาหารกลางวัน โดยคำนึงถึงความสะอาด คุณภาพอาหาร

การบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ให้ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือน และอันดับสุดท้ายคือการจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ การติดต่อค้นหาเกี่ยวกับเรื่องของครูและนักเรียนดำเนินการได้สะดวกรวดเร็ว เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการจัดเก็บเอกสารทางราชการแบ่งเป็นหมวดหมู่ สะดวกแก่การเก็บการใช้ และอันดับสุดท้ายคือ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องโรงเรียนจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู

การบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน

ตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังสรรค์และเทศกาลต่าง ๆ และ
อันดับสุดท้ายคือโรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน
ผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ ๑ คือผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและพอใจ เป็นผลจากการ
ปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนต้อนรับผู้มาติดต่อและบริการ และอันดับ
สุดท้ายคือ เรื่องการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง
โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน พบว่า
การบริหารงานด้านวิชาการ ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาใน
หลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ และนักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควรมากกว่า
ครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่
ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงานและผู้บริหารและครูไม่สามารถ
เข้ากับประชาชนได้ เพราะวัฒนธรรมต่างกัน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 และการบริหารด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า
ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องผู้บริหารฝ่ายปกครอง หน่วยงานอื่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา
และไม่ให้การสนับสนุน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน พบว่าการ
บริหารด้านบุคลากร ครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมามีปัญหาเรื่องครูขาดขวัญและ
กำลังใจในการทำงาน มากกว่าครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารด้านกิจการนักเรียน พบว่าครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาไม่อยู่ใน
จังหวัดนครราชสีมามีปัญหาเรื่องนักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา วัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วม
กิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมมากกว่า

ครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ การบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ พบว่าครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมามีปัญหาเรื่องโรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการแนะแนว มากกว่าครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมามีปัญหาเรื่อง เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวายทำให้มีปัญหากับโรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน มากกว่าครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน การบริหารงานบุคลากร พบว่าครูใหญ่วุฒิสองมีปัญหาเรื่องครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนมากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่า ครูใหญ่วุฒิสองมีปัญหาเรื่องโรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนและไม่สามารถสำรวจนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนบกพร่องมากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ พบว่าครูใหญ่วุฒิสองมีปัญหาเรื่องโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน มากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า ครูใหญ่วุฒิสอง มีปัญหาเรื่องระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์มากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่าการบริหารงานบุคลากร ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากมีปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่ได้รับการบรรจุครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก มากกว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ADMINISTRATIVE CAPABILITIES OF THE ELEMENTARY
SCHOOL PRINCIPALS UNDER THE CHANGWAT NARATHIWAT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ABSTRACT

BY

SANAN LIMSAWETKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University
October 1980

The purposes of this research were to study the administrative capabilities of elementary school principals under the Changwat Narathiwat Administrative Organization in the areas of academic affairs, personnel, student activities, school business, finances and services, and development of school-community relations and to determine differences in the problems faced in each area between the following groups: Buddhist compared to Islamic principals; non-native Narathiwat compared to native Narathiwat principals; principals holding a bachelor's degree or higher compared to those holding lower than a bachelor's degree; principals with substantial experience compared to those with little experience.

The sample population Consisted of 362 teachers and principals - 248 of the former, 114 of the latter in elementary schools under the Changwat Narathiwat Administrative Organization. Data were obtained with a questionnaire of 54 items designed to measure the above-mentioned administrative capabilities of principals and a questionnaire of 56 items concerning problems in the principals' administration of the five above-mentioned areas.

Findings of the study show that in the area of academic affairs the principals give highest priority to the academic endeavors and advancement of the teachers and lowest priority to arranging academic lectures for students by qualified guest speakers or by teachers on an alternating basis. Principal performance rated highest was the

organizing of classes and teaching to operate smoothly; a result of principal performance in inspecting classes to observe teaching. That rated lowest was providing students with sources for supplementary learning and study; a result of principal performance in upgrading the school library.

In the area of personnel administration, the principals gave Highest priority to the pursuit of further studies by teachers when given opportunities, and lowest to arranging orientation for new teachers, both those transferring and newly appointed ones. Principal performance rated highest: teacher cooperation in carrying out duties; a result of principal performance in allowing teachers to offer ideas and opinions and listening to their suggestions. Lowest: good teacher morale and motivation; a result of principal performance in having a committee to consider the teachers' merits each year.

In the area of student activities, highest priority was given to teachers being strict about and paying close attention to student conduct; lowest to arranging exhibits of student work. Performance rated highest : promotion of sportsmanship among students; a result of principal performance in organizing intramural sports activities. Lowest; providing food with nutritional value for students; a result of principal performance in providing a school lunch program with emphasis on hygiene and food quality.

In the area of school business, finances and services, highest

priority: convenience in teacher salary disbursement; lowest: providing teaching materials and equipment according to teacher needs. Performance rated highest: convenience and speed in obtaining information on teachers and students from files and records; a result of principal performance in using a conveniently organized filing system for official documents and records. Lowest: proficiency in teaching and study programs; a result of principal performance in providing teaching materials and equipment according to teacher needs.

In the area of development of school-community relations, highest priority: community given opportunities to use school buildings and facilities as necessary and appropriate, e.g. for meetings, social activities, and festivals; lowest: inviting qualified members of the community to give lectures beneficial to students. Performance rated highest: persons contacting the school receive convenience and satisfaction; a result of principal performance in having receptionist staff to welcome and assist them. Lowest: enhancement of the students' knowledge; a result of principal performance in inviting qualified local community members to give lectures beneficial to the students.

Comparison of the problems faced by principals of different religions show that in the administration of academic affairs, Thai Buddhist principals have more problems than Thai Islamic principals - at a .05 level of significance-concerning teachers' lacking sufficient knowledge of the content of courses in the curriculum and teaching

methods, and lack of student interest in studies. In personnel administration, the former have more problems than the latter-at a .01 level of significance-concerning incapable teachers and the inability of principals and teachers to get along with the local people due to cultural differences. In the development of school-community relations, the former have more problems than the latter-at a .05 level of significance-concerning local community leaders' under estimation of the value of education and their lack of support for education.

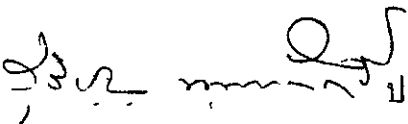
Comparison of the problems faced by principals of different origins shows that in personnel administration, non-native Narathiwat principals have more problems than native Narathiwat principals-at a .05 level of significance-concerning lack of teacher morale and motivation. In student activities, the former have more problems than the latter-at a .01 and a .05 level of significance, respectively-concerning difficulty of students working together due to differences in language, religion, skin color, traditions, customs, and culture and the reluctance of parents and guardians to allow students to participate in certain activities because of conflicts with religions principals, traditions, customs, and culture. In school business, finances and services, the latter have more problems than the former-at a .01 level of significance-concerning the lack of enough teachers providing counselling services. In the development of school-community relations, the former have more problems than the latter-at a .01 level of significance-concerning local political conflicts making it difficult for

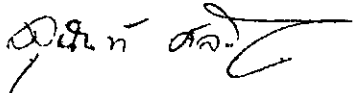
the schools to develop relations with the community.

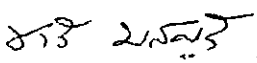
Comparison of the problems faced by principals of different education backgrounds shows that in personnel administration principals with higher education have more problems than those with less education-at a .05 level of significance-concerning the lack of teacher interest in enhancing their knowledge and skills and improving the performance of their duties. In student activities, the former have more problems than the latter-at a .05 level of significance-concerning the lack of clerical staff to handle registration, accounting, statistics and various student reports and their inability to make surveys of school-age children due to inadequate birth-date documents. In school business, finances and services, the former have more problems than the latter-at a .05 level of significance-concerning the lack of clerical staff able to handle school financial affairs. In the development of school-community relations, the former have more problems than the latter-at a .05 level of significance-concerning ; certain government rules and regulations posing obstacles to the building of good relations.

Comparison of the problems faced by principals with different amounts of experience shows that in personnel administration principals with substantial experience have more problems than those with little experience-at a .05 level of significance-concerning the school not being assigned the teachers they need because they do not participate in the teacher selection process.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้อย่างรอบคอบแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

 ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการสมทบ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย เพราะได้รับความช่วยเหลือมาตั้งแต่เริ่มต้น และให้คำแนะนำมาโดยตลอด ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการดำเนินการวิจัย และให้กำลังใจอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ ดร.สุริย นนทศักดิ์ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา และในฐานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และอาจารย์ สุนันท์ กลไกสุขุม หัวหน้าฝ่ายอบรมและการสอน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หากไม่ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว งานวิจัยนี้คงไม่อาจสำเร็จลงได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอระแงะ อำเภอตากใบ อำเภอรือเสาะ อำเภอแว้ง และอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับคุณพ่อ คุณแม่ คุณสวัสดิ์ ลิมป์เสวตกุล คุณอารมณ หิรัญวิริยะ ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจช่วยเกื้อหนุนมาจนสำเร็จการศึกษา

และขอขอบคุณเพื่อน ๆ และทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สนาน ลิมป์เสวตกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารงานด้านวิชาการ	10
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการ	14
การบริหารงานด้านบุคลากร	16
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านบุคลากร	19
การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	21
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	23
การบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ	24
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและ การบริการ	27
การบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน	28

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
ประชากร	39
กลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	137
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	137
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า	137
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	138
การวิเคราะห์ข้อมูล	138

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	139
อภิปรายผล	147
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารโรงเรียน	166
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	168
บรรณานุกรม	170
ภาคผนวก	177

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนและจำนวนครูใหญ่ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ	40
2	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ	41
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงาน ด้านวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ	56
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงาน ด้านบุคลากร จำแนกเป็นรายข้อ	60
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงาน ด้านกิจการนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ	63
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงาน ด้านธุรการ การเงินและการบริการ จำแนกเป็นรายข้อ	66
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนก เป็นรายข้อ	69
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของ ครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน	73
9	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรของ ครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน	76
10	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการ นักเรียนของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน	79

ตาราง

หน้า

11	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน	82
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่ นับถือศาสนาต่างกัน	85
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ ของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน	89
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร ของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน	92
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการ นักเรียนของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน	95
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน	98
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนา ต่างกัน	101
18	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของ ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน	105
19	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรของ ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน	108

ตาราง	หน้า
20 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการ นักเรียนของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน	111
21 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ ของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน	114
22 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน	117
23 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ ของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน	121
24 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรของ ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน	124
25 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการ นักเรียนของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน	127
26 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน	130
27 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ ต่างกัน	133
28 คำอำนจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดสมรรถภาพในการบริหาร งานของครูใหญ่	206
29 คำอำนจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดผลของการปฏิบัติในการ บริหารงานของครูใหญ่	210

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานของการเสริมสร้างความรู้ความสามารถและความเจริญ
งอกงามของบุคคล ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การศึกษาช่วยส่งเสริมการ
พัฒนาประเทศทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้น
พื้นฐานที่จัดขึ้นเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐได้เห็นความสำคัญในการให้การ
ศึกษาระดับนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงถือว่าการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นภาระอันสำคัญ
ที่จะต้องจัดให้แก่เยาวชนโดยให้โอกาสและความเสมอภาคแก่ทุกคนในการเข้ารับการศึกษา
ในโรงเรียน การบริหารการศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของครูใหญ่ ที่จะจัดและดำเนินการให้ครู
หรือบุคลากรอื่นร่วมดำเนินงานให้วัตถุประสงค์ของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
ภาพ/คุณภาพของการศึกษาในโรงเรียนจะดีหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพการ
บริหารงานของครูใหญ่เป็นสำคัญ สมรรถภาพในการบริหารงานดังกล่าว ขึ้นอยู่กับความ
สามารถของผู้บริหาร และยังขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ร่วมงานรวมทั้งความเชื่อ ซึ่งเป็นปทัสถานของ
กลุ่ม เช่น ถ้าครูใหญ่เป็นบุคคลที่มีภูมิสำเนาอยู่ในท้องถิ่นใด น่าจะสนองความต้องการของ
กลุ่มและบุคคลในสังคมนั้นได้ดี และถ้าครูใหญ่สามารถปรับตัวให้เข้ากับปทัสถานของกลุ่มและ
สังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่แล้ว สมรรถภาพในการบริหารงานก็จะสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ในด้าน
ความเชื่อของกลุ่มในสังคมที่แสดงออกในรูปของการนับถือศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว
กลุ่มให้มีความผูกพันกันอย่างมั่นคง ก็น่าจะมีอิทธิพลต่อการทำงานของกลุ่มด้วย สภาพการณ์
ที่มีปัจจัยกระทบถึงสมรรถภาพในการบริหารดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะการปฏิบัติงานในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชาชนนับถือศาสนาและปฏิบัติตามปทัสถานแตกต่างจากประชาชน
ส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 2

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ประชาชนชาวพื้นเมืองประมาณร้อยละ 80 มีสภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกับประชาชนมาเลเซีย ทั้งในด้านการค้า ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้ มีความเลื่อมใสในศาสนาอย่างแนบแน่น (ชจักษ์ บุรุษพัฒน์ 2519 : 33) ตามสถิติการนับถือศาสนาของประชากรจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 424,897 คน ปรากฏว่า นับถือศาสนาพุทธ 92,614 คน นับถือศาสนาอิสลาม 331,099 คน ศาสนาคริสต์ 76 คน และ ศาสนาอื่น 1,108 คน (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา 2523 : 25) จะเห็นว่าประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมีเพียงร้อยละ 21.80 แต่นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 77.92 ศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.02 และ ศาสนาอื่นร้อยละ 0.26 ศาสนาอิสลามจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชุมชนมาก เพราะศาสนาอิสลามมีบัญญัติที่ครอบคลุมชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของอิสลามิกชนทุกคน ทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครอง ชาวไทยมุสลิมต่างดำรงชีวิตอยู่ในกรอบของศาสนา ซึ่งเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นต่าง ๆ ไต่ยาก (ศรีพงษ์ สรวัสส์ 2511 : 3) ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น มักจะเอนเอียงไปทางศาสนา ดังนั้นจึงเป็นปัญหาการบริหารประการหนึ่ง คือ ข้าราชการซึ่งย้ายไปอยู่ในเขตการศึกษา 2 ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่าที่ควร นอกจากจะมีปัญหาในการเข้าถึงประชาชนแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาในการแบ่งแยกกลุ่ม อันเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารและการปกครอง เป็นอย่างยิ่ง (ลิขิต ชีระเวคิน 2521 : 256)

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารบุคลากร และการบริหารงานวิชาการ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับ

การบริหารงานบุคลากรนั้น ผู้บริหารจะต้องเข้าใจทัศนคติของครู ผู้ร่วมงาน เข้าใจปัญหาและความต้องการ เพื่อจะได้สนองตอบได้ถูกต้อง ส่วนการบริหารงานวิชาการนั้น จะต้องพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการบริหารด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การบริหารงานกิจการนักเรียนและการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ ทั้งนี้เพราะการบริหารงานด้านต่าง ๆ เหล่านี้ มีความเกี่ยวพันอยู่กับสภาพทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของท้องถิ่น ผู้บริหารซึ่งดำรงตำแหน่งครูใหญ่ในท้องถิ่นที่มีปัญหาดังกล่าว น่าจะมีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนของท้องถิ่นโดยทั่วไปในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา นั้น ปรากฏว่า มีผู้บริหารโรงเรียนทั้งที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นและเป็นบุคคลที่ย้ายมาจากที่อื่น

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะได้ศึกษาสมรรถภาพและปัญหาในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อจะศึกษาว่าความเชื่อทางศาสนาและภูมิสำเนารวมทั้งวุฒิและประสบการณ์ของครูใหญ่ มีผลต่อการบริหารงานแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นต่อผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาตนเอง และต่อผู้บริหารระดับสูงในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในการบริหารงานวิชาการ บุคลากร กิจการนักเรียน ธุรการ การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารโรงเรียนในการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ระหว่างครูใหญ่ไทยพุทธ กับครูใหญ่ไทยมุสลิม ครูใหญ่ที่ภูมิลำเนา ไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา กับครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา และครูใหญ่ที่มีวุฒิและ ประสบการณ์ต่างกัน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของครูใหญ่ ไทยพุทธกับครูใหญ่ไทยมุสลิม แตกต่างกัน

2. ปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ ที่ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา กับครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา แตกต่าง กัน

3. ปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มี วุฒิต่างกัน แตกต่างกัน

4. ปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มี ประสบการณ์ต่างกัน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษากครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงสมรรถภาพในการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลต่อผู้บริหารระดับสูง ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะในจังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษากครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในการบริหารงานวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ธุรการ การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษากครั้งนี้ศึกษาจากครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 การนับถือศาสนาของครูใหญ่ จำแนกเป็นศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม

2.1.2 ภูมิลำเนาของครูใหญ่ จำแนกเป็นภูมิลำเนาที่ไม่อยู่ในจังหวัดนราธิวาส และภูมิลำเนาที่อยู่ในจังหวัดนราธิวาส

2.1.3 วุฒิของครูใหญ่ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ วุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ประสิทธิภาพของครูใหญ่ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และ น้อยกว่า 5 ปี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 สมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2.2 ปัญหาในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถภาพของครูใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติงานในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ว่าเป็นไปตามทฤษฎีหรือขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน ในการบริหารงาน 5 ด้าน คือ การบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การวัดสมรรถภาพของครูใหญ่ ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามถามครูเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 5 ด้านของครูใหญ่

ผลของการปฏิบัติ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียน 5 ด้าน คือ การบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การวัดผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามถามครูเกี่ยวกับการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่

สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลและการนิเทศการศึกษา ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวิชาการในโรงเรียน

สมรรถภาพในการบริหารงานบุคลากร หมายถึง ความสามารถในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากรและการให้สวัสดิการในการทำงาน

สมรรถภาพในการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมเกี่ยวกับนักเรียนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการปกครองและการรักษาระเบียบวินัย

สมรรถภาพในการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ หมายถึง ความสามารถในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการในโรงเรียน ในด้านการจัดสิ่งใช้อำนวยความสะดวกให้แก่ครูและนักเรียน

สมรรถภาพในการบริหารงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง ความสามารถในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อ การให้ความช่วยเหลือ การร่วมงานกับชุมชน การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ครูใหญ่ไทยพุทธ หมายถึง ครูใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธ ในการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมจากสมุดประวัติข้าราชการครูส่วนจังหวัด จากส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส

ครูใหญ่ไทยมุสลิม หมายถึง ครูใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมจากสมุดประวัติข้าราชการครูส่วนจังหวัด จากส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส

ครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนราธิวาส หมายถึง ครูใหญ่ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ใน

จังหวัดนราธิวาส และดำรงชีวิตอยู่ในจังหวัดนราธิวาสไม่น้อยกว่า 8 ปีติดต่อกัน หรือผู้ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในจังหวัดนราธิวาสเป็นเวลา 8 ปีติดต่อกัน และสามารถพูดภาษาท้องถิ่นภาคใต้ได้

ครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนราธิวาส หมายถึง ครูใหญ่ที่กำลังทำหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนอยู่ในจังหวัดนราธิวาสและไม่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาในการบริหารโรงเรียนหมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุในการจัดและดำเนินการ เกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร กิจการนักเรียน ธุรการ การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งวัดได้จากความคิดเห็นของครูใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ครูใหญ่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ให้เป็นไปตามจุดหมายของการจัดการศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษานั้น กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1956 : 3 - 13) กล่าวว่า งานของผู้บริหารโรงเรียน 4 ประการ คือ เป็นผู้รักษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นผู้ปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นผู้มีหน้าที่รับและปรับปรุงบุคลากรและทำหน้าที่จัดหา รักษาเงินและอาคารสถานที่ วิทยุ โฉม (วิทยุ โฉม 2519 : 265 - 366) มีความเห็นว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ควรมียางหลัก 7 ประการ โดยเพิ่มเติมจากความคิดของกริฟฟิธส์ ดังนี้คือ งานบริหารที่เกี่ยวกับคานกิจการนักเรียน การบริหารเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนและงานคานการวัดผลและประเมินผลงานของบุคลากรทุกประเภทในโรงเรียน เฟเบอร์และเชียร์รอน (Faber and Chearron. 1970 : 212) กล่าวว่า งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา มี 8 ประการ คือ การจัดและการพัฒนาหลักสูตร งานสร้างกความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ การจัดองค์การและโครงสร้าง งานธุรการ และการเงินและการจัดอานวยความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน แคมเบลล์ บริกเจส และ นีสเกรนส์ (Campbell, Bridges and Nystrand. 1977 : 166) ได้สรุปว่า งานบริหารโรงเรียนมี 6 คาน คือ งานคานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานคานหลักสูตรและการสอน งานคานกิจการนักเรียน งานคานบุคลากร งานคานบริการและงานคานธุรการ และการเงิน ส่วนกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2514 : คานนำ) กล่าวสรุปว่างานในหน้าที่ของครูใหญ่มี 4 คาน คือ งานบริหาร งานวิชาการ งานธุรการ และ งานบริการ

การแบ่งงานบริหารการศึกษาออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า งานบริหารการศึกษาในโรงเรียนจำแนกเป็นหัวข้อใหญ่ได้ 5 ด้าน คือ การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านบุคลากร การบริหารด้านกิจการนักเรียน การบริหารด้านธุรการ การเงินและการบริการ และการบริหารด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาว่า งานบริหารดังกล่าวมีอิทธิพลและสอดคล้องกับตัวแปรที่จะศึกษาหรือไม่เพียงใด

การบริหารงานด้านวิชาการ

ในการบริหารด้านวิชาการ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา มีงานที่จะต้องรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ คือ งานด้านหลักสูตร การจัดโรงเรียน การจัดห้องเรียน การจัดครูเข้าสอน และตารางสอน การควบคุมการสอนของครู การประเมินผล การสอน การออกข้อสอบ การวิเคราะห์ผลการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การส่งเสริมความรู้ของครูและการนิเทศการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2514 : 98) เอกวิทย์ ณ ถลาง (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2516 : 113) ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การควบคุมดูแลหลักสูตรและการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่ความรู้ การวัดผลการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การประเมินผลมาตรฐานโรงเรียนเพื่อปรับปรุงโรงเรียน ตลอดจนการตรวจเยี่ยมและการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ส่วนความเห็นของวิทยุ สาทร (วิทยุ สาทร 2519 : 235) ไม่แตกต่างจากที่กล่าวมาแล้วและยังได้เน้นเกี่ยวกับผู้บริหารหรือครูใหญ่ว่า จะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลวิชา หรือ

ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือ
อ้างอิง ห้องสมุดโรงเรียน การสอนศิลปศึกษา พลศึกษา จริยศึกษา เพศศึกษา การสอบ
และประเมินผลการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นหลัก ในระดับ
ประถมศึกษาหลักสูตรควรวางแนวไวกว้าง ๆ ยึดวัตถุประสงค์และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
ควรเลือกหลักสูตรที่ไม่แยกกระบวนการเรียนรู้ออกเป็นส่วย่อยจนเกินไป กำหนดเวลา
ไว้โดยกว้าง ๆ ให้ความยืดหยุ่นและสามารถจำแนกวิธีสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ
ของแต่ละบุคคลได้ (Jarvis. 1969 : 51 - 53) นอกจากนี้ในการจัดทำหลักสูตรและ
ประมวลการสอนจะต้องคำนึงถึงสภาพความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่นซึ่งไม่เหมือนกัน ทั้ง
ในด้านศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม โดยจะต้องจัดให้สอดคล้อง
กับลักษณะความเป็นอยู่และความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพราะหากขัดแย้งกับสภาพ
ความเป็นจริงดังกล่าวแล้ว นอกจากหลักสูตรจะไม่เกิดผลกับท้องถิ่นเท่าที่ควรแล้ว ท้องถิ่น
อาจจะมองไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตรและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร และ
หลักสูตรจะล้มเหลวมากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับการสอนของครู เป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้ใช้
หลักสูตร ฉะนั้นในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือเปลี่ยนแปลงแบบเรียนจะไม่มีประโยชน์
อะไรเลย ถ้าครูไม่ยอมเปลี่ยนวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อม การ
ปรับปรุงการสอนของครูมีความสำคัญเหนือกว่าการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียน ดังนั้น
การอบรมครูให้รู้วิธีการใหม่ ๆ ในการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนช่วยปรับปรุงงานวิชาการ
ได้มาก ครูใหญ่ควรจัดให้มีการแสดงปาฐกถาในสถานวิชาการโดยเฉพาะ ในเรื่องวิธีสอน
ให้ครูได้ฟังเป็นครั้งคราว การปาฐกถาดังกล่าวอาจเป็นการเสริมสร้างความรู้ในค่านี้อีก

วิชาที่ครูต้องสอนหรือเกี่ยวกับวิธีสอน (วิทยุ สาร 2519 : 234)

หลักสูตรและการสอนจะบรรลุผลมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน และตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุดด้วย ครูใหญ่เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยให้หลักสูตรบรรลุผลดังกล่าว หากครูใหญ่เป็นบุคคลในท้องถิ่น ย่อมมีความผูกพันและมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างดี หากความเชื่อทางศาสนาสอดคล้องกับลักษณะของชุมชนด้วยแล้ว น่าจะช่วยทำให้การ เรียนการสอนบรรลุผลและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้มากด้วย

จาคอบสันและคนอื่นๆ (Jacobson and others. 1963 : 87) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่างานบริหารวิชาการ มิใช่เป็นการให้ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาแก่ผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนทุกด้าน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการ จึงต้องอาศัยเทคนิคการรู้จักใช้คนและการทำงานร่วมกับคน ตามหลักการนี้ ภูมิสำเนาเดิมของครูใหญ่ที่อยู่ในท้องถิ่นและไม่อยู่ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ภูมิสำเนาของผู้ร่วมงานและความเชื่อทางศาสนาของคณะบุคคลที่ร่วมงาน ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการด้วย

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของงานบริหารวิชาการ เพราะเป้าหมายในการทำงานของศึกษานิเทศก์ก็คือ การส่งเสริมครูให้เจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ให้การทำงานในหน้าที่ของครูดีขึ้น การนิเทศจะช่วยให้วิธีการสอน วัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบการสอน การจัดโรงเรียน การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น วิธีนิเทศการศึกษาที่ใช้กันแพร่หลายมี 4 อย่างคือ การนิเทศโดยตรง ได้แก่การปฏิบัติงานเยี่ยมโรงเรียน พยายามพบปะกับครู ศึกษาปัญหาของครู ให้ความสนใจเห็นต่าง ๆ การช่วยเหลือโดยการอบรม

ครู การช่วยเหลือในเรื่องวัสดุและข่าวสาร เช่น การรวบรวมเรื่องราวที่เป็นความรู้ต่าง ๆ พิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่แก่ครู การสาธิตการสอนเมื่อเวลาอบรมครูหรือเวลาทำงานร่วมกับโรงเรียน การสาธิตเป็นสิ่งที่คว่าเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร (กอ สวัสดิภาพนิชัย 2516 : 20 - 21) นอกจากนี้ สุจริต เพ็ญรชอม (สุจริต เพ็ญรชอม 2514 : 17- 19) กล่าวถึงความรับผิดชอบของครูใหญ่ในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยครูแต่ละคนให้ทำการสอนให้โดยลี้ภัย แก่ปัญหาของครูแต่ละคน ทั้งในด้านการสอนและปัญหาส่วนตัว นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคนมีความเจริญงอกงามในด้านอาชีพด้วย
2. เป็นผู้ประสานงาน ให้บริการแก่ครูทุกคนในด้านการสอน คือต้องช่วยเหลือทั้งในด้านเนื้อหาที่สอน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
3. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูบางโอกาส คือ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แจง หรือชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ครู
4. ประเมินผลการเรียนการสอน และโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมด เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนี้ครูใหญ่ควรหาทางให้ครูรู้จักประเมินตัวเอง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

ตามหลักการนี้ครูใหญ่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น หากเข้าใจถึงปัญหาของครู และปัญหาการใช้หลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ครูใหญ่จะเข้าใจปัญหาเหล่านี้หรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเข้าถึงได้กับกลุ่มครูในโรงเรียนและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับภูมิลำเนาของครูใหญ่เอง และความเชื่อทางศาสนาทุกคนที่ร่วมงานกัน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการ

ประมวล รัตนวงศ์ (ประมวล รัตนวงศ์ 2519 : 59) ได้ศึกษาบทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของนักการศึกษาและคณะกรรมการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักการศึกษาซึ่งประกอบด้วยครูใหญ่ และผู้บังคับบัญชาเหนือครูใหญ่ขึ้นไปและกลุ่มกรรมการศึกษา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 432 คน พบว่า การปฏิบัติงานจริงในการบริหารงานด้านวิชาการนั้น ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ยังน้อยไป ทุกกลุ่มต้องการให้ครูใหญ่ปฏิบัติงานด้านนี้ให้มากขึ้น จากการศึกษาพบว่า งานด้านวิชาการที่ทุกกลุ่มต้องการให้ครูใหญ่ไปปฏิบัติมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับได้แก่ งานทางค่านกิจกรรมทางวิชาการ งานในด้านการเรียนการสอน งานในค่านหลักสูตร งานในด้านการวัดผลและงานในด้านการนิเทศ

เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ 2518 : 41) ได้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมคามัญศึกษาและเทศบาล พบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการทั้ง 3 สังกัด มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในด้านการส่งเสริมงานวิชาการและการเสริมสร้างนักวิชาการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่า 2 สังกัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัตน์ ศิริบุรณ์ (วิรัตน์ ศิริบุรณ์ 2518 : 57 - 58) ซึ่งพบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เรื่องที่ยังไม่ได้ปฏิบัติเท่าที่ควร คือการจัดบริการนิเทศการสอนรายวิชาต่าง ๆ การส่งเสริมครูให้ค้นคว้าทดลองวิธีการใหม่ ๆ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือให้ครูในโรงเรียนแลกเปลี่ยนกันเป็นผู้บรรยายทางวิชาการในที่ประชุมของโรงเรียน การประชุมประเมินผลโดยนำเอาคะแนนนักเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป

สมักร หนูไฟโรจน์ (สมักร หนูไฟโรจน์ 2518 : 198) ได้ศึกษางานบริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัว
อย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน ในด้านการบริหารวิชาการ
พบว่า ผู้บริหารและประชาชนเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ดี แต่นักวิชาการ
เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีเท่าที่ควร งานที่โรงเรียนยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควรหรือยัง
ปฏิบัติน้อย มีอยู่ 4 เรื่องได้แก่ หลักสูตรไม่ไ้ส่งเสริมความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้เรียน อีกทั้งไม่
สอดคล้องที่จะนำไปปรับปรุงการอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้แต่อย่างใด โรงเรียนยังไม่ค่อยมี
การจัดทำโครงการสอน วิธีสอนของครูยังเหมือนเดิม ขาดอุปกรณ์การสอนและวิธีสอนที่ดี
กว่า ครูประจำการยังขาดการฝึกอบรมทางวิชาการสมัยใหม่ ฉะนั้นการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง
แผนการสอนจึงมีน้อยที่สุด ส่วน คาวเรือง รัตนิน (คาวเรือง รัตนิน 2518 : 83)
ได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการมาก ครูใหญ่และครูหัวหน้าหมวดวิชา
เอาใจใส่ต่องานวิชาการ เป็นอย่างดี โดยการแนะนำให้ครูเข้าใจหลักสูตรและวิธีสอนที่ถูก
ต้อง มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการสอน จัดทำโครงการสอนรายวิชาจัดให้มีอุปกรณ์
การสอนให้มากเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนนักเรียน จัดครูให้สอนตามความเหมาะสม
กับความรู้ความสามารถและความถนัด ในการประชุมเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้ครูมีเสรีภาพในการจัดทำข้อสอบเพื่อวัดผลการศึกษา อย่างไรก็ตาม
ก็ยังมีปัญหาบางประการ เกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาของโรงเรียน
ไม่ช่วยให้เด็กนำความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนไปช่วยเพิ่มพูนรายได้ ปรับปรุงอาชีพของผู้
ปกครองหรือปรับปรุงสภาพของท้องถิ่นใดเท่าที่ควร ครูมีวุฒิทางวิชาชีพต่ำคือต่ำกว่าปริญญาตรี
เป็นส่วนใหญ่ ครูไม่ค่อยได้รับการอบรมทางวิชาการ ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือทางด้านการ
สอนจากหน่วยศึกษานิเทศก์ และไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายในโรงเรียน

เป็นที่น่าสนใจว่า จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่ได้เสนอมาแล้วนั้น ภาครัฐยังมีปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและครูรวมงาน รวมทั้งการนิเทศการศึกษา ปัญหาทั้งสามนี้จะมีผลสืบเนื่องมาจากความผูกพันของครูใหญ่ที่มีต่อท้องถิ่น การยอมรับปฏิบัติตามปทัสถานของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และความสามารถในการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นที่ต้องการของกลุ่มครูรวมงานด้วย

การบริหารงานสถานบุคคลากร

การบริหารงานบุคคลากร เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย การวางแผนโครงการ ระเบียบและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในองค์การใดองค์การหนึ่ง เพื่อให้ประโยชน์และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์(สุกิจ จุลละนันท์ 2514 : 3) สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารงานบุคคลนั้นเป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การดูแลรักษา จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน (สมพงษ์ เกษมสิน 2519 : 4)

วิญญู สาธร (วิญญู สาธร 2517 : 9) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลว่ามี 4 ลักษณะ คือ การให้โ้ดมาซึ่งบุคคล การบำรุงรักษา การพัฒนาและการให้พ้นจากงาน ส่วน บีช(Beach, 1975 : 78-80) ได้กำหนดขอบข่ายหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน
2. การจัดปฐมนิเทศแก่บุคคลที่เข้ามาทำงานใหม่
3. การจัดฝึกอบรม

4. การสร้างภาวะผู้นำขึ้นในตัวบุคคล
5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
6. การฝึกงานและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง
7. การให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงาน
8. การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีอำนาจในการเพิ่มเงินเดือน เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การโอน การย้าย และการให้ออกจากงาน
9. การนำกฎและระเบียบต่าง ๆ ออกใช้ และดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบนั้น
10. การแจ้งและชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานทราบ
11. การเสนอข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงทราบ
12. การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงาน
13. การจักษุสวัสดิการและหลักประกันในการทำงาน

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร 2521 : 46 - 47)

ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ

1. การจัดหาบุคลากร
2. การจัดบุคลากร
3. การพัฒนาบุคลากร
4. การให้พินิจจากงาน

ในการบริหารงานบุคคลนั้น ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงาน หลักสำคัญในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา 2514 : 13 - 14)

1. หลักความเหมาะสม ครูใหญ่จะต้องทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ

ของตนเอง ของผู้ช่วยครูใหญ่ ครูหัวหน้าหมวดวิชา ครูประจำชั้น ครูพิเศษ ฯลฯ ปฏิบัติ และควบคุมครูทุกคนให้ทำงานให้เหมาะสมกับวุฒิ ความรู้ความสามารถในตำแหน่งและ หน้าที่

2. หลักการวางแผนงาน ใช้ความคิดปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น และวาง รูปแนวปฏิบัติไวล่วงหน้า เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

3. หลักการจัดระบบงาน เช่น การจัดโรงเรียน ห้องเรียน การจัดกำลัง คน และระเบียบปฏิบัติงาน

4. หลักมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อ เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน เป็นไปด้วยความราบรื่น ยอมรับนับถือคุณค่า ศักดิ์ศรี และความแตกต่างระหว่างบุคคล ศึกษาและทราบความต้องการของมนุษย์ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. หลักการพัฒนา ฝึกฝนตนเองและคณะครู เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพใน การทำงาน ประเมินผลการทำงาน ตรวจตราแนะนำ พัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน อันจะช่วยส่งเสริมฐานะและตำแหน่งครูใหญ่ให้สูงขึ้น

6. หลักความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จัดแบ่งงานให้เหมาะสมกับ ตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

7. หลักสวัสดิการ จัดให้มีบริการ สวัสดิการแก่ครู จัดสถานที่ทำงานให้ถูก สุขลักษณะ รักษาสุขภาพและความปลอดภัย การสงเคราะห์กันต่าง ๆ

8. หลักประสิทธิภาพและประหยัด การทำงานที่จะเกิดผลดีที่สุดต้องเปลืองค่า ใช้จ่าย เวลา และ แรงงานน้อยที่สุด

9. หลักการเป็นผู้นำ

10. หลักการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้าง สร้างครูใหม่มีความรับผิดชอบ

ส่วนรวม หาวิธีช่วยปรับปรุงสมรรถภาพคนมิให้กระทำผิดมากกว่าที่จะคอยกวาดล้างและลงโทษแต่อย่างใด

11. หลักในการปกครองและรู้วิธีบำรุงรักษาน้ำใจผู้น้อย

12. หลักการประเมินผล ศึกษาคนคว้าวเคราะห์วิจัยเพื่อหาทางปรับปรุงงานบริหารบุคคลให้ดียิ่งขึ้น

การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หากผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหารงานบุคคลแล้ว แม้จะมีวัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และคนจำนวนมากมาสนับสนุนก็เหมือนไม่มีอะไรสักอย่าง เพราะผู้บริหารใช้คนไม่เป็น ไม่รู้จักใช้คนให้เหมาะกับงาน ทำให้ปฏิบัติงานขาดสมรรถภาพในการทำงาน ไม่มีขวัญและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานตลอดทั้งขาดความรับผิดชอบ ทำให้งานประสบความล้มเหลวและไม่ไฉนผลเท่าที่ควร

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานศึกษาร

สนอง สุวรรณวงศ์ (สนอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 98) ได้ศึกษาบทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาประชาบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร พบว่า กลุ่มสมาชิกสภาจังหวัด ต้องการร่วมพิจารณาเลือกครูมาสอนให้เหมาะสมกับโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น ต้องการให้เจ้าหน้าที่ทางการศึกษามาตรวจเยี่ยมโรงเรียนให้บ่อยครั้งขึ้น และยินดีแก้ปัญหาาร่วมกับโรงเรียน โดยเฉพาะครูใหญ่ ต้องเป็นบุคคลในท้องถิ่น นับถือและเป็นที่เคารพกับประชาชน ส่วนกลุ่มสมาชิกสภาตำบลและคณะกรรมการการศึกษา มีความต้องการ เช่นเดียวกันคือ ต้องการครูใหญ่

ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นและเป็นกันเองกับประชาชนมากที่สุด ส่วนอันคับรอลงมานั้น ต้องการช่วยเหลือครูให้ได้รับความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ส่วนการเขียนคือนักเรียนนั้นกลุ่มสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบลและคณะกรรมการการศึกษา ไม่พึงประสงค์จะให้ทำเช่นนั้น สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปต้องการครูใหญ่ที่มีความชำนาญงานในหน้าที่เป็นอย่างยิ่งที่สุด รอลงมาต้องการครูใหญ่ซึ่งเป็นบุคคลในท้องถิ่น นับถือและเป็นกันเองกับประชาชนทั่วไป ส่วนการมีส่วนร่วมในการพิจารณาโยกย้ายและสับเปลี่ยนครูในท้องถิ่นของชนนั้นมีความต้องการจะเข้าร่วมน้อยที่สุด

นอกจากนี้ สมอง สุวรรณวงศ์ ยังได้สรุปปัญหาในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประจำมาว่า โรงเรียนประจำมีปัญหาครูไม่พอกับชั้นเรียน ครูไม่สมดุลงานกับนักเรียน ครูถูกให้ไปช่วยราชการ ทำงานธุรการ เสียเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดการขาดครูเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผู้บริหารไม่ค่อยเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนเท่าที่ควร ขาดการออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนและเยี่ยมเยียนครู ครูขาดขวัญในการทำงาน เพราะโรงเรียนไม่มีบทบาทและไม่มีอำนาจการตัดสินใจในก้นกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการคัดเลือกบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย ให้คุณให้โทษแก่บุคลากรและครูในโรงเรียน การพิจารณาความดีความชอบยังขาดหลักเกณฑ์และความยุติธรรม ผู้บริหารและครูใหญ่ได้รับการฝึกอบรมทักษะในการบริหารการศึกษาน้อย อีกทั้งยังปรากฏว่า ยังไม่มีการเตรียมผู้บริหารหรือครูใหญ่ก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งงานอีกด้วย จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาดงานไม่ดำเนินไปตามนโยบายที่วางไว้ (สมอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 105) ส่วนเฉลิม แซ่มซอย ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ ในก้นเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรพบว่า กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มประชาชน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานก้น

นี้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับงานด้านอื่น ๆ (เฉลิม แหม่มช้อย 2519 :87)

เกียรติศักดิ์ นากประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นากประสิทธิ์ 2517 : 56 – 58)

ไกรวิทย์การศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชากร ขององค์การบริหารส่วน
จังหวัด กรมสามัญศึกษาและเทศบาลในเขตการศึกษา 6 ในด้านที่เกี่ยวกับการบริหาร
งานบุคลากรพบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
มีความแตกต่างกับการบริหารบุคลากรของกรมสามัญศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย
สมรรถภาพของผู้บริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสูงกว่าผู้บริหารการศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยเฉพาะในด้านการคัดเลือกบรรจุครู การจัดสรรอัตรากำลังครู
ให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน การส่งเสริมกำลังใจ การช่วยเหลือเมื่อครู
ได้รับความเดือดร้อน การตรวจเยี่ยมโรงเรียน ความสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งนี้อาจจะเนื่อง
มาจากการบริหารงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินไปในรูปกระจาย
อำนาจ จังหวัดมีอิสระในการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการไ้เองเกือบทั้งหมด ไม่ต้องขอ
อนุมัติส่วนกลาง ย่อมทำให้การดำเนินการ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว แต่ไม่พบความแตก
ต่างด้านการบริหารงานบุคลากรของระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับเทศบาลตลอด
จนเทศบาลและกรมสามัญศึกษา

การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจการ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน การ
บริหารกิจการนักเรียนเริ่มตั้งแต่ การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับตามพระราช
บัญญัติประถมศึกษาที่เรียกว่า สามะโนนักเรียน การรับเข้าเรียน การลงทะเบียนนักเรียน

การแบ่งกลุ่มแบ่งชั้นและกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งหลายที่นักเรียนจัดทำ ตลอดจนบริการเพื่อสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน (วิทยุ สาร 2519 : 185)

แคมเบล ,บริคเจส และนีส ไตรนส์ (Campbell, Bridges and Nystrand. 1977 : 149 - 154) ได้ให้ความเห็นว่าภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารหรือครูใหญ่ในการบริหารกิจการนักเรียนมี 4 ประการคือ

1. การสำรวจจำนวนนักเรียนในห้องเรียน
2. งานทะเบียนและบัญชีนักเรียน
3. งานบริการนักเรียนซึ่งได้แก่ การแนะแนว การทดสอบความผิดปกติของร่างกาย การตรวจสอบสุขภาพและพยาบาล การจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะกรณี เช่น เด็กเรียนช้า

4. วินัยและการควบคุมความประพฤติ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2520 : 11 - 14) ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน สรุปได้ 4 ประการคือ

1. ภารกิจด้านสวัสดิการ เช่น บริการแนะแนว บริการทางการศึกษา บริการสุขภาพ และการรักษาพยาบาล บริการด้านอาหาร บริการด้านการรับ-ส่งนักเรียน ฯลฯ
2. ภารกิจด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร เช่น สโมสรนักเรียน สภานักเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ภารกิจด้านการควบคุม เช่น การรับเข้าเรียน งานทะเบียน วินัย และการควบคุม ความประพฤติ
4. ภารกิจด้านการสอน เช่น การปฐมนิเทศ การสอนซ่อมเสริมและการสอนพิเศษ

นอกจากนี้ วิทยุ สาส์ (วิทยุ สาส์ 2519 : 209) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนักเรียนว่า กิจกรรมนักเรียน เป็นที่ยอมรับกันว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาและควรจัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอน กิจกรรมเหล่านี้จะมีคุณค่ามากหากผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่ ให้ความสำคัญและแนวทางในการติดตามและนิเทศ กิจกรรมนักเรียนที่สำคัญคือ สภานักเรียน ชุมนุ่มหรือชมรม วารสาร การจัดนิทรรศการทางศิลปะต่าง ๆ การแสดงละคร การแสดงดนตรี การปลูกฝังและอนุรักษาดและการทัศนอาจร

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน

เฉลิม แซมซอย (เฉลิม แซมซอย 2519 : 86 — 88) ได้ศึกษางานบริหาร การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคใต้ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านการบริหารกิจการนักเรียน พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการวางแผนที่จะปฏิบัติอย่าง สม่าเสมอ ส่วนสมัคร หนูไฟโรจน์ (สมัคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 203) พบว่า การ บริหารด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ กลุ่ม ผู้บริหารและกลุ่มนักวิชาการ มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ใน ระดับมาก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาวเรือง รัตนิน (คาวเรือง รัตนิน 2518 : 84) ซึ่งได้ศึกษางานบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางและได้ ผลดี งานที่ทางโรงเรียนปฏิบัติได้ผลดี เช่น ในเรื่องระเบียบวินัยการปกครองนักเรียน การสำรวจเด็กที่อยู่ในเกณฑ์บังคับเข้าเรียนอย่างทั่วถึง การตรวจสอบสุขภาพอนามัยของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการจัดชุมนุมต่าง ๆ และช่วย

เหลือนักเรียนขาดแคลน ส่วนอุปสรรคและปัญหาที่ยังมีอยู่ เช่น ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาให้นักเรียน การแนะแนวช่วยเหลือมีน้อย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนยังกระทำไม่มากนัก

การบริหารงานคณาธิการ การเงินและการบริการ

การบริหารงานธุรการ เป็นงานที่มีความสำคัญ เพราะเป็นสื่อกลางหรือศูนย์รวมที่เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการบริหารการศึกษาอีกด้านหนึ่ง กล่าวคือ งานธุรการเป็นงานหนังสือนับตั้งแต่ คิด ร่าง เขียน พิมพ์ จดจำ ทำสำเนา รับส่ง บันทึก ย่อเรื่อง เสนอ สั่งการ ตรวจ เก็บเข้าที่ ค้นหา และรวมถึงการติดต่อตอบประสานงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง
งานธุรการก็เท่ากับเป็นผู้จัดการทั้งหมด ในการติดต่อตอบ จักรเย็บและสั่งการ เป็น จึงเป็นนักธุรการที่ดี (บุญชู เจนพนัส 2509 : 10)

วิญญู สาธร (วิญญู สาธร 2519 : 379 – 417) กล่าวว่าการบริหารงานธุรการในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย งานสารบรรณ การรับนักเรียนเข้าเรียนและการลงทะเบียนเด็ก การเงินของโรงเรียน พัสดุและครุภัณฑ์ ทะเบียนบัญชีและสถิติ การจัดทำรายงาน การรับการตรวจเยี่ยม การลงทะเบียนรับ-ส่งหนังสือ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน การบริหารกิจการนักเรียนและการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชน ส่วนพนัส หันนากินทร์(พนัส หันนากินทร์ 2513: 237 – 238) ได้จำแนกงานธุรการในโรงเรียนออกเป็นงานใหญ่ ๆ ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับงานสารบรรณ คือ การติดต่อทางจดหมายหรือสื่อมวลชนอื่น ๆ เช่น โทษทัณฑ์ของกิจการหรือเอกชนอื่น ๆ ตลอดจนเก็บหลักฐานการติดต่อและการจัดการติดต่อเหล่านี้ด้วย

2. งานเกี่ยวกับการเงิน ได้แก่ การรับและเบิกจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี

รายรับรายจ่าย การซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนการควบคุมและตรวจสอบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีของโรงเรียน

3. งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี
4. งานเกี่ยวกับการควบคุมพัสดุครุภัณฑ์
5. งานเกี่ยวกับการลงทะเบียนของนักเรียน ตลอดจนการออกใบรับรองต่าง ๆ แก่นักเรียน งานเกี่ยวกับการจัดทำและรายงานกิจการต่าง ๆ แก่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เช่น รายงานประจำเดือน การจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน เป็นต้น
6. งานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยอยู่เสมอ
7. งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เช่น การติดต่อกับประชาชนในนามของโรงเรียน
8. งานเกี่ยวกับการจัดการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียน
9. การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอน เช่น คนงานภารโรง

การบริหารการเงินโรงเรียน เป็นงานบริหารที่มีความสำคัญ มีกระบวนการและแนวปฏิบัติที่ค่อนข้างจะยุ่งยากซับซ้อน ผลของการปฏิบัติงานด้านนี้กระทบกระเทือนต่อทั้งโรงเรียนและผู้บริหารเอง เพราะการเงินเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานทุกชนิด พันธ์ หันนาสินทร์ (พันธ์ หันนาสินทร์ 2513 : 241 - 245) ได้กำหนดขอบเขตการบริหารการเงินไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าควรจะมีการควบคุมการเงิน การซื้อวัสดุครุภัณฑ์และการจัดทำงบประมาณประจำปี นอกจากนี้ วิทยุโณ สาร (วิทยุโณ สาร 2519 : 385 - 394) ได้กล่าวถึงการเงินของโรงเรียนประถมศึกษาว่า ผู้บริหารควร

ศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินให้เข้าใจ เพื่อจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น ประเภของเงินโรงเรียน บัญชีการเงินของโรงเรียน ใบเสร็จรับเงิน การรับจ่ายเงิน การลงบัญชี การดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุครุภัณฑ์และการจ้าง

กิติมา ปรีดีคิลก (กิติมา ปรีดีคิลก 2522 : 52 - 53) ได้เสนอขอบเขตการบริหารงานการเงินของโรงเรียนว่าประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. งานเกี่ยวกับการวางแผนการเงินของโรงเรียน คือการตั้งงบประมาณโรงเรียน การทำงบประมาณโรงเรียนและการทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา
2. งานเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของโรงเรียนโดยส่วนรวมซึ่งประกอบด้วยการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์และการควบคุมดูแล
3. งานเกี่ยวกับการควบคุมการดำเนินงานทางด้านการเงิน คือการบริหารงานบัญชีในโรงเรียน การควบคุมการตรวจสอบและรายงานการเงินโรงเรียน
4. งานเกี่ยวกับการรับและการจ่ายเงินของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยการเบิกจ่าย การเก็บรักษาและการนำเงินส่ง

เนื่องจากโรงเรียนเป็นเสมือนศูนย์กลางของชุมชน ฉะนั้นโรงเรียนจึงควรจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนตามสมควรทั้งทางด้านวิชาการ และบุคลากรในโอกาสที่เหมาะสม เช่น บริการห้องสมุดให้ประชาชนเข้ามาใช้ จัดที่พักผ่อนหย่อนใจในบริเวณโรงเรียน ให้ยืมสถานที่หรือวัสดุเครื่องมือของโรงเรียน จัดทัศนศึกษา การประกวดศิลปหัตถกรรมนักเรียน การแข่งขันกีฬา การแสดงผลงานของนักเรียน การจัดสวนหรือบรรยายอบรมพิเศษให้แก่นักเรียนและประชาชนเป็นครั้งคราวตามโอกาสอันสมควร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้บริหารการศึกษาไม่ควรละเลยหรือเพิกเฉยเป็นอันขาด ตรงข้ามควรถือเป็นหน้าที่เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางประชาคมทั้งกล่าวแล้ว(วิญญู สาทร 2519 : 300 - 301) นอกจากนี้ พันัส ทัณนาคินทร์ (พันัส ทัณนาคินทร์ 2513 : 261) ได้ให้ความเห็น

เกี่ยวกับงานบริหารว่า ในการให้การศึกษาแก่นักเรียนนั้น โรงเรียนมีหน้าที่ที่จะจัดบริการต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยความสะดวกและได้ผลเต็มที่ บริการเหล่านั้นนอกจากจะเป็นไปเพื่อให้การช่วยเหลือแก่นักเรียนให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มที่แล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาโดยตรงแก่นักเรียนไปในตัวด้วย บริการต่าง ๆ ที่อาจจัดขึ้นมีดังนี้ คือ บริการสุขภาพ บริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การจัดอาหารกลางวัน การจัดร้านค้าของโรงเรียน การจัดความปลอดภัยแก่นักเรียน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ

สมักร หนูไพโรจน์ (สมักร หนูไพโรจน์ 2518 : 204) ได้ศึกษางานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ เกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ พบว่ากลุ่มผู้บริหาร กลุ่มประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับที่ดี แต่กลุ่มนักวิชาการ เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานนี้อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีปัญหาสำคัญได้แก่ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย ทำให้โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดเจ้าหน้าที่ธุรการ ต้องให้ครูฝ่ายวิชาการมาช่วยงานด้านนี้ นับเป็นการเพิ่มภาระแก่ครูที่ทำการสอน และขาดแคลนบุคลากรทำหน้าที่บริการ เช่น เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ห้องพยาบาล การบริการแนะแนว ไลศทัศนศึกษาและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีสถานที่เรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ 2517 : 57) พบว่า สมรรถภาพการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา และเทศบาล ในเขตการศึกษา 6 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการบริหารงานธุรการ การเงินและการบริการ

ทั้งสามสังกัด เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารงานด้านนี้เหมือน ๆ กัน ทั้งอยู่ใน
เขตการศึกษาเดียวกันและใช้ระบบบริหารงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรี 2506
เป็นบรรทัดฐาน นอกจากนี้ กอง โพธิ์บัณฑิต (คง โพธิ์บัณฑิต 2519 : 163) และ
จันทร์ณี สงวนนาม (จันทร์ณี สงวนนาม 2518 : 175) ได้ศึกษาการบริหารการ
ศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
และภาคกลางตามลำดับ เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ภาค พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน
ธุรการ การเงิน และการบริการอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาหรือตาม
ระเบียบแบบแผนของทางราชการ งานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักวิชา
มากที่สุดคือ โรงเรียนส่วนใหญ่ยึดถือระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานธุรการค่อนข้างมาก
โรงเรียนปฏิบัติตามระเบียบการเงินโดยเคร่งครัด ครูใหญ่ต้องรับผิดชอบในงานก่อสร้าง
ค่อนข้างมาก โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำงานตามระเบียบและสถิติให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกในการติดต่อรับส่งเอกสารและหนังสือราชการ ส่วน
งานด้านธุรการที่เป็นปัญหา ได้แก่ โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย และโรงเรียนไม่มีเจ้า
หน้าที่ทำงานด้านธุรการ ต้องให้ครูมาทำงานด้านนี้

การบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึงการติดต่อการให้
ความร่วมมือ การช่วยเหลือ การร่วมงาน การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
โดยมุ่งสร้างสรรค์และก่อให้เกิดประโยชน์ในค่านาง ๆ (เฉลิม แซ่มชอย 2519 : 9)
ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้บริหารหรือครูใหญ่จะต้องถือว่า
โรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน การจัดโรงเรียนนั้น
ก็จัดขึ้นโดยคนของประชาชนคือ ครู" จะเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นลูกจ้างและรับเงินเดือน

จากภาพของประชาชน ดังนั้นควรถือว่าโรงเรียน อาคารสถานที่ บริเวณและทรัพย์สิน
ต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นของประชาชน ควรชักชวนประชาชนให้ช่วยกันดูแลรักษาให้
เรียบร้อย ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมหรือศาสนา
ที่ไหนจะไปร่วมกับเขาได้ก็ควรจะไป ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เราเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อ
รักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีกับประชาชนและควร เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วน
มารู้เห็นกิจการของโรงเรียนบ้างตามสมควรหรือทุกโอกาสที่ทำได้ ควรแนะนำให้ครูออก
ไปพบปะกับผู้ปกครองหรือเยี่ยมเยียนนักเรียนที่บ้าน ถ้าพอจะทำได้และสถานการณ์อำนวย
เพื่อสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวแบบวัฒนธรรมไทย เมื่อมีทางใดที่โรงเรียนจะช่วยพัฒนาชาว
บ้านได้ ควรให้การศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉยและ
ควรจับทุกโอกาสที่พอจะทำได้(วิญญู สาธร 2519 : 218) ความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูใหญ่ศึกษาสารวจและวิจัยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ
วัฒนธรรมประเพณี มาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นแนวความคิดและการกระทำของกลุ่มชนใน
สังคมนั้น ๆ เพื่อโรงเรียนจะได้มีข้อมูลที่จะเป็นเครื่องบอกถึงสภาพความสัมพันธ์ต่อ
นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อสามารถจะวางนโยบายต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
สอดคล้องกัน หากโรงเรียนได้กำหนดนโยบายในการบริหารที่เป็นไปในทางตรงข้ามกับ
ลักษณะ เน้าพันธุ์ ศาสนา และเชื้อชาติ ฯลฯ ของท้องถิ่นนั้น ๆ ก็จะเป็นการยากที่จะ
ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเช่น การสอนพุทธศาสนาควบคู่ความ
หวังที่จะเผยแพร่ไปในหมู่เด็กไทยมุสลิมภาคใต้ อาจจะไม่ใช่นโยบายที่คั่นัก(พิมพ์พรณ
เทพสุเมธานนท์ และประกอบ คุปรัตน์ 2521 : 36) โดยหลักการแล้วโรงเรียนและ
ชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อให้
ไปดำรงชีพในชุมชน การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับสภาพของสังคมและความต้องการ

ของสังคม ดังนั้นในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนจึงต้องกล้อยตามสังคม ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนอาจจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำของสังคมอีกด้วย ในฐานะที่มีหน้าที่เตรียมสมาชิกที่สมบูรณ์แบบของสังคมอยู่แล้ว ให้เหมาะสมกับสภาพแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา การที่จะให้ทางราชการเป็นผู้ให้แก่ประชาชนฝ่ายเดียวจะไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้รวดเร็วเท่าที่ควรได้ ทางที่ถูกแล้วประชาชนในชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด นอกจากจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแล้วยังอาจจะใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาความเป็นอยู่และฐานะ เศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่นได้อีกด้วย (ภิญโญ สาร 2519 : 413 - 414) การพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าขึ้น การให้การศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นอยู่ดีกินดี มีฐานะทางเศรษฐกิจ ย่อมเป็นจุดสำคัญในการพัฒนา โรงเรียนเป็นหน่วยงานของทางราชการหน่วยเดียวที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชนบทเป็นอย่างมาก

(ภิญโญ สาร 2519 : 213)

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะประสบผลสำเร็จและเกิดผลคือการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้นอย่างแน่นอน นอกจากจะขึ้นอยู่กับเทคนิคและความรู้ด้านการบริหารแล้ว การศึกษาลักษณะและความจำเป็นของชุมชน ในอันที่จะตอบสนองความต้องการของชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นหากครูใหญ่เป็นบุคคลในท้องถิ่น มีความเชื่อทางศาสนาที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนมีความรู้สึกและความผูกพันอยู่กับท้องถิ่น น่าจะช่วยให้การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนประสบผลสำเร็จมากขึ้นด้วย

สตูพส์และแรฟเฟอร์ตี (Stoops and Rafferty. 1961 : 515-519) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ประการคือ

1. ต้องมีทั้งการให้และการรับข่าวสารต่อชุมชนคือ บุคลากรในโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นไปของชุมชนและขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและวิธีดำเนินงานของโรงเรียน
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะไ้ผล อยู่ที่การใช้วิธีการหลาย ๆ ทางในเวลาเดียวกัน
3. ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุด
4. งานที่จัดทำนั้นควร เป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่องกัน
5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการ เข้าใจและสอดคล้องกับ

สภาพปัจจุบัน

คินเครด (Kindred. 1957 : 76-83) มีความเห็นสอดคล้องกับสตูพส์และแรฟเฟอร์ตี โดยให้หลักการในการสร้างความสัมพันธ์ว่า

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องทำอย่างตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้
2. ต้องดำเนินการด้วยความต่อเนื่อง หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและตลอดไป
3. ต้องดำเนินงานให้ครอบคลุมงานทุกด้าน หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องสร้างให้ครอบคลุมงานทุก ๆ ด้านของโรงเรียน ไม่ใช่มุ่งแต่งานด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ
4. ต้องดำเนินงานด้วยความเรียบง่าย หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องดำเนินการโดยใช้ภาษาและวิธีการที่ง่ายแก่การ เข้าใจ

5. ต้องดำเนินการควยวิธีการเสริมสร้าง หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ของสร้างออกมาในรูปของการเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

6. ต้องดำเนินการโดยการรู้จักปรับตัวเข้าหากัน หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องปรับทุกสิ่งทุกอย่างให้เข้ากับสภาพของชุมชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด

7. ต้องดำเนินการควยความยืดหยุ่น หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ทุกอย่างจะต้องยืดหยุ่นได้และปรับให้เหมาะกับสภาพปัจจุบัน

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและควรปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และเป็นการจัดอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ โดยดำเนินการดังนี้ (กำนวน บุญเพชรแก้ว และคนอื่น ๆ 2519 : 117 - 118)

1. ติดต่อย่อมเยาชุมชนอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ ทั้งในยามปกติและยามเกิดกรวน

2. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และสิ่งของของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม

3. ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการติดต่อธุรกิจกับทางโรงเรียนและช่วยเหลืองานส่วนตัวตามโอกาสอันควร

4. ชักชวนและให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงโรงเรียน

5. ชักชวนและแต่งตั้งผู้สนใจการศึกษาหรือผู้ที่ประชาชนรักใคร่นับถือมา เป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน

6. คัดเลือกสัมพันธ์กับผู้นำทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน

7. ส่งเสริมครูและนักเรียนให้เห็นความสำคัญของการสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจจากชุมชนที่จะมองโรงเรียนในแง่ความประพฤติ ความรู้ ความสามารถและความเป็นแบบฉบับในทางที่ดี

8. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน

9. ร่วมมือในพิธีกรรมต่าง ๆ ตามประเพณีของชุมชน

จากการสรุปผลการสัมมนาเรื่องปัญหาการบริหารโรงเรียนประชาบาลของครูใหญ่โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วราชอาณาจักร รุ่นที่ 5 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2516 เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารโรงเรียน ในส่วนที่สัมพันธ์กับชุมชนมี 2 ประการคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2517 : 70)

ก. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน

1. ระเบียบข้อบังคับของทางราชการบางประการ เป็นอุปสรรคต่อการสนองความต้องการของชุมชน เช่น การจำกัดอายุเด็กในเกณฑ์บังคับ การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการของชุมชนและการจำกัดเวลาและอำนาจในการออกใบสุทธิ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ยังไม่มีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากครูอยู่ต่างท้องที่ ไม่มีโอกาสไปคลุกคลีกับชุมชน โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมและใช้ทรัพยากรของโรงเรียนและโรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน

3. ประชาชนในชุมชนขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหาร เพราะครู

และผู้บริหารวางตัวไม่เหมาะสม ใช้เวลาในราชการไปศึกษาต่อภาคค่ำและขาดความเอา
ใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4. โรงเรียนขาดแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่
ไกลจากแหล่งทรัพยากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ โรงเรียนขาดปัจจัยที่
จะใช้อำนวยประโยชน์ต่อชุมชนและไม่รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

ข. ปัญหาที่เกิดจากชุมชน

1. ประชาชนในชุมชน ส่วนมากมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา เนื่องจาก
จากประชาชนในชุมชนได้รับการศึกษาค่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจของสังคมอยู่ในระดับต่ำ
ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและความเชื่อมั่นในลัทธิธรรมทางศาสนา
ขัดแย้งกัน

2. ชุมชนไม่มีส่วนในการพัฒนาโรงเรียน เนื่องจากความเข้าใจผิดที่ว่า
การพัฒนาเป็นหน้าที่ของรัฐ

3. สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนเสื่อมโทรม บางแห่งเป็นแหล่งมั่วสุม
อบายมุข มีโจรผู้ร้ายชุกชุมและมีปัญหาอันสืบเนื่องมาจากสภาพการณบ้านเมือง

4. ผู้บริหารระดับท้องถิ่นขาดการสนับสนุนในเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร
เป็นเหตุให้ไม่เข้าใจและมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาน้อยไปและขาดการประชาสัมพันธ์
ระหว่างผู้บริหารระดับท้องถิ่นและโรงเรียน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ประจวบ คอตระกูล (ประจวบ คอตระกูล 2518 : 40) ได้วิจัยเรื่อง
บทบาทการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์
การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตามทัศนะของครูและประชาชนพบว่า ครูและประชาชน

มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครูใหญ่ได้แสดงบทบาทในการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และต้องการให้ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากกว่าที่เคยปฏิบัติมาแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องการเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้ในบางเรื่องแก่นักเรียน การจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน และการจัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจันทราณี สงวนนาม (จันทราณี สงวนนาม 2518 : 140) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องงานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคกลาง โดยศึกษาจากความเห็นของนักวิชาการและประชาชน เกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่า ความเห็นของนักวิชาการและประชาชนเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกเหนือจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ครูและประชาชนยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องที่ครูใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนมากเป็นเรื่อง การวางแผนประชาสัมพันธ์และการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมประเภทเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริการความรู้ความเข้าใจใหม่ต่อชุมชน การบริการชุมชน คำนวณภาษีและดำเนินการประกอบอาชีพและยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ สอนง สุวรรณวงศ์ (สอนง สุวรรณวงศ์ 2519 : 97 - 101) ซึ่งวิจัยเรื่อง บทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาจังหวัด กลุ่มสมาชิกสภาตำบล กลุ่มกรรมการศึกษาและกลุ่มประชาชน ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่าทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อยมาก

วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2518 : 57 - 58) ได้ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า พฤติกรรมการบริหารของครูใหญ่ด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและค่อนข้างต่ำ

การปฏิบัติที่อยู่ในขั้นนี้คือ การเข้าร่วมพิธีทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือการเชิญผู้ปกครองไปชมกิจการของโรงเรียนในโอกาสอันควร การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู การเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญในอาชีพบางอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ได้เป็นประโยชน์ทางการศึกษา การจัดโครงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สมัคร หนูไฟโรจน์(สมัคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 197 - 198) ได้ศึกษางานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่า กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้ปกครองหรือประชาชนให้ความร่วมมือกับประชาชนเป็นอย่างดี ทั้งด้านการบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ตลอดจนอุทิศแรงงานในการช่วยเหลือโรงเรียน คณะกรรมการศึกษาทุกโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือในกิจการของโรงเรียนพอสมควร แต่บทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นยังมีน้อย และทางโรงเรียนยังไม่มี การเชิญผู้มีความชำนาญในบางอาชีพ ในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียน

กลุ่มนักวิชาการมีความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีน้อย ครูกับผู้ปกครองไม่ค่อยมีโอกาสได้พบกัน โอกาสที่ผู้ปกครองจะแสดงความคิดเห็นในกิจการของโรงเรียนยังมีน้อย บทบาทของคณะกรรมการศึกษาและประชาชนมีอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก ทางโรงเรียนยังไม่ได้เชิญบุคคลที่มีความชำนาญในวิชาชีพบางอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรและโรงเรียนยังมิได้ริเริ่มในการส่งเสริมความรู้ในการอ่านและการฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนเท่าที่ควร

กลุ่มประชาชนมีความเห็นว่า ผู้ปกครองและประชาชนให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนเป็นอย่างดี และมีโอกาสพบกับครูบ้างพอสมควร ส่วนการเข้าร่วมในการจัดการศึกษาของ

โรงเรียนยังมีน้อย ด้านพัฒนาโรงเรียน อุทิศแรงงาน การบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ประชาชนให้ความร่วมมือพอสมควร และการ เชิญวิทยากรในท้องถิ่นไปให้ความรู้แก่ประชาชน ยังมีน้อย

วิทยา บุญสม (วิทยา บุญสม 2521 : 120 - 121) ได้ศึกษาการบริหาร โรงเรียนราษฎร์ที่สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารภายนอก กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ผู้บริหารภายนอกโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ส่วนครูใหญ่และครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารภายนอกโรงเรียนว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัยของ บรูซ (Bruce. 1972 : 6062 - A) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สรุปได้ว่า

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาเด็กวัยรุ่น และเสริมสร้างโปรแกรมสันติภาพการของชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมการปกครองท้องถิ่นและทางศาสนาของชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน
4. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่มีที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่

โทชิโอ (Toshio. 1963 : 6) ได้วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีต่อรัฐบาล พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความคิดว่ารัฐบาลเป็นแหล่ง

เงินที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ชนบท การพัฒนาชนบทนั้นไม่ว่า ในทางการศึกษาหรือในทางใด ๆ ไม่ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเงิน แต่อาวจะให้ความร่วมมือในคันแรงงานได้

เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหาร คำนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ ดังกล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อยมาก เช่น เรื่อง การวางแผน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การเผยแพร่ข่าวสาร การบริการชุมชน การติดต่อเยี่ยมเยียน และการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของชุมชน การพัฒนาชุมชนและการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ปัญหาดังกล่าวนี้สาเหตุหนึ่ง น่าจะสืบเนื่องมาจากความรู้สึกของบุคคลในท้องถิ่นที่มีต่อครูใหญ่และการปฏิบัติตามปทัสฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นหากครูใหญ่เป็นบุคลากรในท้องถิ่นสามารถปฏิบัติตามปทัสฐานของท้องถิ่น ก็จะทำให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากร เป็นครูและครูใหญ่ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2523

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
ดังนี้

1. ทำการศึกษาเฉพาะ 6 อำเภอ ใน 11 อำเภอ เลือกอำเภอโดยวิธี
สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. วากอำเภอที่ทำการสุ่มได้ ทำการสุ่มโรงเรียนมาศึกษา โดยแบ่ง
โรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม กำหนดการนับถือศาสนาของครูใหญ่เป็นหลัก ซึ่งแบ่งเป็นโรงเรียน
ที่ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 168 โรงเรียน และ โรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
จำนวน 74 โรงเรียน ทำการสุ่มแต่ละระดับโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
คิดเป็นร้อยละ 50 ได้โรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 84 โรงเรียนและโรงเรียน
ที่ครูใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 37 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
จำนวน 121 โรงเรียน
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูใหญ่ ถือว่าครูใหญ่ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนจาก
โรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน
121 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนและจำนวนครูใหญ่ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ศาสนา		ภูมิลำเนา		วุฒิ		ประสบการณ์		ครูใหญ่
	พุทธ	อิสลาม	นอก นราธิ- วาส	ใน นราธิ- วาส	ปริญญา ตรีหรือ สูงกว่า	ต่ำกว่า ปริญญา ตรี	5 ปี ขึ้นไป	น้อยกว่า 5 ปี	
เมืองนราธิวาส	20	3	7	16	5	18	14	9	23
ระแงะ	23	12	13	22	9	26	20	15	35
ตากใบ	16	1	2	15	3	14	14	3	17
รือเสาะ	14	6	8	12	4	16	8	12	20
แว้ง	6	8	4	10	2	12	9	5	14
บาเจาะ	5	7	4	8	5	7	7	5	12
รวม	84	37	36	83	28	93	72	49	121

4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จากโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูมาเพียงร้อยละ 20 ของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Scmpling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 264 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนครูทั้งหมด	จำนวน ครูกลุ่มตัวอย่าง
เมืองนราธิวาส	249	50
ระแงะ	378	76
ตากใบ	223	45
รือเสาะ	173	35
แว้ง	140	28
บาเจาะ	148	30
รวม	1311	264

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามวัดสมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามวัดสมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา จากตำรา ทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวกับงานบริหารโรงเรียนและศึกษาแนวทางจากแบบสอบถามของ เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ 2517 : ไม่มีเลขหน้า) และ วิรัตน์ กิริยบูรณ์ (วิรัตน์ กิริยบูรณ์ 2518 : 2 - 9)

2. สร้างแบบสอบถาม เพื่อวัดสมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ ในการบริหารงาน 5 ด้าน คือ การบริหารด้านวิชาการ เกี่ยวกับเรื่องการจัดและดำเนินการ เกี่ยวกับ หลักสูตร การเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลและการนิเทศการศึกษา การฝึกอบรมครูประจำการ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทาง วิชาการ การบริหารด้านบุคลากร เกี่ยวกับเรื่องการจัดและดำเนินการ เกี่ยวกับตัวบุคลากร ที่ปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร และการให้สวัสดิการ ในการทำงาน การบริหารด้านกิจการนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องการจัดและดำเนินการ เกี่ยวกับ กิจกรรมเกี่ยวกับนักเรียน ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและการรักษา ระเบียบวินัย การบริหารด้านธุรการ การเงินและการบริการ เกี่ยวกับเรื่อง การจัดและ ดำเนินการ เกี่ยวกับงานธุรการในโรงเรียน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูและ นักเรียน และการบริหารด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เกี่ยวกับ เรื่องการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับ การติดต่อ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ การร่วมงาน กับชุมชน และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งแบบสอบถามวัดสมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่เป็น

2 ลักษณะ คือ

- ลักษณะที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูใหญ่ที่ควรปฏิบัติ งานตามทฤษฎีหรือขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน สร้างเป็นข้อคำถามเพื่อให้ครูน้อย

พิจารณาว่า ครูใหญ่ได้มีการปฏิบัติงานเช่นนั้นมากน้อยเพียงใด จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ลักษณะที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกิดจากผลของการปฏิบัติในแต่ละข้อของลักษณะที่ 1 ว่า การกระทำเช่นนั้นได้ผลในระดับไหนใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เช่น การปฏิบัติงานของครูใหญ่เกี่ยวกับเรื่องการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกสิ้นปีการศึกษา ในการตอบแบบสอบถามครูผู้ตอบจะพิจารณาว่า ครูใหญ่ได้ปฏิบัติในเรื่องนี้ในระดับใด ใน 5 ระดับ แล้วพิจารณาว่าผลจากการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว คือ การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพเกิดผลในระดับไหนใน 5 ระดับ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาการปฏิบัติงานของครูใหญ่ของท่านว่า ได้ปฏิบัติงานแต่ละข้อนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และในการปฏิบัติงานแต่ละข้อนั้น เกิดผลมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับดังกล่าวดังข้อความดังตัวอย่าง

ข้อ	งานปฏิบัติ	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
(๑)	ครูใหญ่ประชุมปรึกษาหารือกับ คณะครู เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนของโรงเรียน				การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ		
(๐๐)	มีคณะกรรมการพิจารณาความ ดีความชอบของครูในโรงเรียน แต่ละปี	✓	✓		คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ	✓	

อธิบาย จากตัวอย่างแบบสอบถามหมายความว่า การปฏิบัติงานของครูใหญ่ในข้อ (๑) ครูผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมายของมากที่สุด แสดงว่าครูผู้ตอบเห็นว่าครูใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งมากที่สุดและผลจากการปฏิบัติงานงานนี้ ครูผู้ตอบเห็นว่าเกิดผลมาก ส่วนข้อ (๐๐) ครูผู้ตอบเห็นว่าครูใหญ่ได้ปฏิบัติงานตำแหน่งมากและผลจากการปฏิบัติงานก็ยอมรับมากเช่นกัน

การตรวจให้คะแนน การตรวจให้คะแนน เป็นรายชื่อให้ถ้อยแถลงดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 หากความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง โดยนำไปให้ผู้มีความรู้ทางด้านการบริหารการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าหมวดการศึกษา อำเภอรอบแฉะ และศึกษาธิการอำเภอรอบแฉะ ในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานของครูใหญ่ 5 ด้าน แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 55 ข้อ

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre-test) กับครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอยิ่งอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนบ้านเป้งอ จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านทุ่งกา จำนวน 15 คน และโรงเรียนบ้านกำปงปีแซ จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 60 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี α -Coefficient (Mehrens, 1975 : 99) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการ

ปฏิบัติงานของครูใหญ่เท่ากับ 0.9572 และโอกาสความเชื่อมั่นของผลของการปฏิบัติ 0.9638

4.3 ทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิควิธีร้อยละ 25 (Edwards. 1968 : 104) แล้วใช้ t -test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วคัดเลือกเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ๆ ไว้ ก็คือ t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูใหญ่ ที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.07 - 6.55 และผลของการปฏิบัติที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.35 - 9.00 และเป็นข้อคำถามที่ใช้ไม่ได้ 1 ข้อ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูใหญ่ ที่มีค่า $t = 1.08$ และผลของการปฏิบัติที่มีค่า $t = 1.83$ เนื่องจากข้อคำถามดังกล่าวไม่มีความสมบูรณ์ในเนื้อหา จึงได้ตัดออกไปทั้งรายละเอียดในภาคผนวก ข

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่จากตำรา เอกสาร ผลการสัมมนาปัญหาการบริหารโรงเรียนประชาบาลของครูใหญ่โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ราชอาณาจักร วันที่ 5 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2516 และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ในขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน 5 ด้านคือ ปัญหาการบริหารด้านวิชาการ ได้แก่ ปัญหา

เกี่ยวกับ หลักสูตร อุปกรณ์การสอน การเรียนการสอน การวัดผลและการนิเทศการศึกษา ปัญหาการบริหารค่านมูกลากร ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากร การมอบหมายหน้าที่การงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาและการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ปัญหาการบริหารค่านมูกลากรนักเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากร การมอบหมายหน้าที่การงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาและการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ปัญหาการบริหารค่านมูกลากรนักเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ในการดำเนินค่านมูกลากรนักเรียน การสำรวจเด็กเข้าเรียน การปกครองนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยและการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาการบริหารค่านมูกลากรการเงินและการบริการ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรปฏิบัติงานค่านมูกลากร การจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูและนักเรียน และปัญหาการบริหารค่านมูกลากรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก ในการตอบแบบสอบถาม ครูใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะพิจารณาปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบแต่ละเรื่องว่าอยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับคือ ปัญหามากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาปานกลาง ปัญหาน้อย ปัญหาน้อยที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาในการบริหารงานในโรงเรียนของท่านแต่ละด้านว่ามีปัญหาตามข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย(✓) ลง

ในช่องนั้น ดังตัวอย่าง

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐)	นักเรียนประพฤติผิดระเบียบวินัยที่กำหนดไว้		✓			
(๐๐)	คณะครูในโรงเรียนมีความขัดแย้งและขาดความร่วมมือสามัคคีกัน			✓		

อธิบาย จากตัวอย่างแบบสอบถามหมายความว่า การบริหารงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในข้อ (๐) ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่กาเครื่องหมายในช่องมาก แสดงว่าการปฏิบัติงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในค่านี้นี้มีปัญหายุ่งยากในระดับมาก

ส่วนข้อ (๐๐) ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เห็นว่าการบริหารงานในค่านี้นี้มีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อให้ถือเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง โดยนำไปให้ผู้รู้ทางการบริหารการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานนิเทศจังหวัด หัวหน้าหมวดการศึกษาและศึกษาธิการอำเภอระแงะ ในจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เพื่อตรวจดู ความสมบูรณ์และความเหมาะสมของเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อความในแบบสอบถามในขอบข่ายของงานบริหาร 5 ด้าน แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้ข้อความทั้งหมดจำนวน 56 ข้อ

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre-test) กับครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนราธิวาส จำนวน 40 คน คือ ครูใหญ่ในอำเภอยี่งอ จำนวน 20 คน อำเภอสุไหงโกลลก จำนวน 10 คน และอำเภอสุไหงปาดี จำนวน 10 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยวิธี α -Coefficient (Mehrens. 1975 : 99) ผลของการวิเคราะห์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.9357

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอลงชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอลงชื่อจากผู้ว่าราชการจังหวัด ถึงนายอำเภอในอำเภอที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนและครูภายในอำเภอ

3. ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งขอความร่วมมือจากหมวดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวันไปรับอีกครั้ง

4. แจกแบบสอบถามให้ครู จำนวน 264 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 254 ฉบับ ในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 6 ฉบับ คงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.93 แจกแบบสอบถามให้ครูใหญ่จำนวน 121 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.21

การจัดกระทำกับข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามรายข้อและจัดอันดับความสำคัญ แล้วแปลผลสมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่จากค่าเฉลี่ยและอันดับความสำคัญ

2. หาค่าสถิติพื้นฐานแต่ละกลุ่ม ก็คือค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน แล้วใช้ $t - test$ ทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของปัญหาในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ ตามสมมุติฐานข้อ 1 - 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson,

1976 : 47)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) โดยไช้สูตร (Ferguson. 1976:64)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยไช้สูตร (Edwards. 1968:

104)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution

$\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

s_H^2, s_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

n_H, n_L แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Mehrens.

1975 : 99)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (Edwards. 1968 : 104)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2
 s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2
 n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่า 30 โดยใช้สูตร (อ่าน สายยศ และอังคณา คันทิรักษานนท์ 2515 : 217)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t -distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2
 s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2
 n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และข้อความที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
s^2	แทน ค่าความแปรปรวน
N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
R	แทน อันดับความสำคัญ
ไทยพุทธ	แทน ครุใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธ
ไทยมุสลิม	แทน ครุใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลาม
นอกนราธิวาส	แทน ครุใหญ่มาจากที่อื่นแต่มารับราชการอยู่ในจังหวัดนราธิวาสน้อยกว่า 8 ปี
ในนราธิวาส	แทน ครุใหญ่ที่เกิดในจังหวัดนราธิวาสและอยู่ในจังหวัดนราธิวาสมาแล้วติดต่อกัน 8 ปีขึ้นไป หรือมาจากที่อื่นแต่มารับราชการอยู่ในจังหวัดนราธิวาสตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป
วุฒิสูง	แทน ครุใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า
วุฒิต่ำ	แทน ครุใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
ประสบการณ์มาก	แทน ครุใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
ประสบการณ์น้อย	แทน ครุใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี

ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับชั้น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่
 ด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความ
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรม
 นักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 ของครูใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างกันในการนับถือศาสนา ภูมิลำเนา วุฒิและประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่
 ด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความ
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานของ
 ครูใหญ่ ที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 248 คน ผู้วิจัยได้นำมาหาค่า
 เฉลี่ยและจัดอันดับความสำคัญโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อในแต่ละด้าน เพื่อแปล
 ผลสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถนะการบริหารงานด้านวิชาการ จำแนกเป็นรายขอ

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
1	มีการจัดอบรมครูให้เข้าใจวิธีการใช้หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน คู่มือครูและแบบเรียนก่อนการสอนในแต่ละภาคเรียน	2.74	0.91	8	ครูมีความเข้าใจในการสอนโดยตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.09	0.52	6
2	โรงเรียนจัดทำหนังสือประกอบการสอนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับงานการสอน	2.91	0.62	6	การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย	3.14	0.44	5
3.	ในการอบรมครูใหญ่ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ	2.57	0.92	10	ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามเนื้อหาในหลักสูตร	3.04	0.49	8
4	มีการร่วมมือกับครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.04	0.96	5	เสริมสร้างประสบการณ์ผู้เรียนใ้กว้างขวาง	3.09	0.53	9

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
5	มีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน	2.66	1.03	9	ช่วยใหญ่เรียนมีแหล่งค้นคว้าความรู้	2.57	0.92	12
6	มีการเชิญทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรือให้ครูในโรงเรียนผลิตเปลี่ยนกันเป็นผู้บรรยายทางวิชาการให้ความรู้แก่เรียนครูให้ออกตรวจชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู	2.08	0.68	11	กระตุ้นและจูงใจผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการเรียน	2.61	0.84	11
7	โรงเรียนได้จัดให้มีการแนะแนวช่วยเหลือนักเรียน	3.19	1.58	3	การเรียนการสอนดำเนินการปรับปรุงลดปัญหาของการเรียนและปัญหาส่วนตัวของนักเรียน	2.82	0.89	10
8	มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจากการศึกษา	2.75	1.06	7	การเรียนการสอนดำเนินการปรับปรุงลดปัญหาของการเรียนและปัญหาส่วนตัวของนักเรียน	3.72	0.51	1
9		3.35	1.12	2		3.05	0.47	7
						3.18	0.76	3
						3.18	0.49	3

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
10	จัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อน วิทยฐานะ	3.43	1.06	1	ทำให้อุทิศตัวและกำลังใจใน การปฏิบัติงาน	3.16	1.07	4
11	มีการประชุมอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา การเรียนการสอนในโรงเรียน	3.12	0.96	4	การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ	3.20	0.39	2

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่ในเรื่องต่าง ๆ นั้น เรื่องที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือการจัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะ มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกสิ้นปีการศึกษาเป็นอันดับ 2 ครูใหญ่ออกตรวจชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนของครูเป็นอันดับ 3 และเรื่องมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรือให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกัน เป็นผู้บรรยายทางวิชาการให้ความรู้แก่นักเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือเรื่องการเรียนการสอนดำเนินไปเป็นปกติ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องครูใหญ่ออกตรวจชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนของครูการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเป็นอันดับ 2 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการประชุมอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียน การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพและลดปัญหาของการเรียนและปัญหาค้นคว้าของนักเรียน เป็นอันดับ 3 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกสิ้นปีการศึกษาและโรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวช่วยเหลือนักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับสุดท้าย คือ ช่วยให้ผู้เรียนมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้เป็นผลจากการปฏิบัติของครูใหญ่เรื่องมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ การจัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะในขณะที่ผลของการปฏิบัติคือ ทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นอันดับ 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหาร งานคานบุงกลางกร จำแนกเป็นรายขอ

ข้อ	งานปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
1	มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานพิเศษให้แกครูนอกเหนือจากงานสอน	3.43	0.69	4	งานของโรงเรียนดำเนินการโดยรวดเร็ว	3.46	0.52	4
2.	พยายามวัดสภาพการทำงานให้ครูได้รับความสะดวกเพียงพอ เช่น ห้องทำงาน อุปกรณ์การทำงานต่าง ๆ	3.20	0.89	8	การทำงานมีความคล่องตัวและเป็นที่พอใจของครู	3.29	0.75	8
3	จัดให้มีการประชุมพิเศษครูภายในโรงเรียนสำหรับครูใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือบรรจุใหม่	2.70	0.96	10	ครูบรรจุใหม่มีความอบอุ่นและมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน	3.43	0.75	5
4	วัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส	3.54	1.15	1	ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	3.47	0.65	3

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
5	พยายามให้ครูมีโอกาสเล่นชิ้นเล่น คำแทน่งในการทำงานใหญ่ขึ้นโดยถือ หลักความรู้ความสามารถ	3.49	1.08	3	การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิ ภาพ	3.37	0.44	6
6	มีคณะกรรมการพิจารณาความก้าวหน้า ของของครูแต่ละปี	3.15	1.05	9	คณะครูมีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	3.14	0.89	9
7	ให้ครูได้เสนอความบกพร่องเห็นและรับฟัง ขอเสนอแนะ	3.53	1.07	2	ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติ งาน	3.67	0.61	1
8	ชักชวนและให้คำแนะนำในเมื่อครู ทำงานผิดพลาดหรือบกพร่องในหน้าที่	3.31	0.86	6	สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติ งานร่วมกัน	3.49	0.69	2
9	สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ งานอย่างมีนวล	3.39	0.96	5	การปฏิบัติงานบรรลุผลดังที่วาง ไว้	3.34	0.64	7
10	จัดสวัสดิการ เช่น จัดที่พักและช่วย เหลือครูที่เดือดร้อน	3.23	1.05	7	ครูมีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	3.29	0.75	8

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คุรุทำให้ความสำคัญเรื่องการจัดให้ครูศึกษา
 ต่อเมื่อมีโอกาสเป็นอันดับ 1 ให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะเป็นอันดับ
 2 พยายามให้ครูมีโอกาสเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งในการทำงานให้สูงขึ้นโดยถือหลักความ
 รู้ความสามารถเป็นอันดับ 3 และเรื่องที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ จัดให้
 การปรุณิเทศครูภายในโรงเรียนสำหรับครูที่ใหม่ไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือบรรจุใหม่
 ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ เรื่อง ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เป็น
 ผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ
 สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นอันดับ 2 จากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง
 ครูใหญ่ตักเตือนและให้คำแนะนำในเมื่อครูทำงานผิดพลาดและบกพร่องในหน้าที่และครูมี
 ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 3 เป็นผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง
 การจัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส ส่วนเรื่องคณะครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ที่เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงานของ
 ครูใหญ่เรื่อง มีคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปี

เป็นที่น่าพิจารณาว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือจัดให้ครูศึกษาต่อ
 เมื่อมีโอกาส แต่ผลของการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับ 3 คือครูมีความกระตือรือร้น
 ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงานตามกิจกรรมนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
1	มีการประชุมนักเรียนเพื่ออบรมและแจ้ง ข่าวสาร ๆ	3.43	0.88	2	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ภายในและภายนอกโรงเรียน	3.14	0.56	5
2	มีการจัดทำระเบียบนักเรียนอย่างสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน	3.23	0.97	3	ช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ที่พบในชั้นเรียน	3.24	0.61	2
3	จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานแบบ ประชาธิปไตยแก่นักเรียน เช่น สภา นักเรียน เป็นต้น	2.50	1.11	8	นักเรียนได้ฝึกการปฏิบัติในการอยู่ ร่วมกัน	3.05	1.13	7
4	มีการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน	2.86	1.17	5	ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจใน กีฬาแก่นักเรียน	3.27	0.86	1
5	จัดให้มีการแสดงผลงานของ นักเรียน	2.41	1.02	10	นักเรียนมีโอกาสแสดงความ สามารถ	3.01	0.95	8

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
6	ให้ครูวัดคะแนนเข้าใจในความ ประพฤตินักเรียน	3.66	0.84	1	ลดปัญหาในการปกครองนักเรียน	3.15	0.62	4
7	มีบริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ นักเรียน	3.10	0.90	4	นักเรียนที่มีปัญหาสามารถปรับตัว ได้	3.07	0.89	6
8	จัดให้มีกองดูแล อนุรักษาค เพื่อ บริการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนและ ชุมชน	2.57	1.32	7	นักเรียนมีความประพฤติที่รู้จักเสีย สละเพื่อส่วนรวม	3.01	0.70	8
9	จัดบริการอาหารกลางวัน โดยคำนึงถึง ความสะอาด คุณภาพอาหาร	2.43	1.57	9	ช่วยเหลือนักเรียนยากจน นักเรียนมีโอกาสได้บริโภคอาหาร ที่สะอาดปลอดภัย	2.87	1.09	9
10	จัดทำรางวัลนักเรียนที่มีความประพฤติ ดีเยี่ยม ทางการเรียนรู้ ความประพฤติ และกิจกรรรมต่าง ๆ	2.81	1.09	6	นักเรียนได้เพิ่มการกระทำและ ความประพฤติที่ดี	3.17	0.07	3

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของครูใหญ่ในเรื่องต่าง ๆ นั้น ครูใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องการให้ครูกวัดขันและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียนเป็นอันดับ 1 มีการประชุมนักเรียนเพื่ออบรมและแจ้งข่าวต่าง ๆ และมีการจัดทำระเบียบนักเรียนอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน เป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ สำหรับเรื่องจัดให้มีนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนนั้น ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือเรื่อง การช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้นักกีฬาให้นักเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง การจัดให้มีการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน ช่วยให้การขาดข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้ถูกต้องเป็นอันดับ 2 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการจัดทำระเบียบนักเรียนอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน จูงใจนักเรียนให้มีการกระทำและความประพฤติที่ดีเป็นอันดับ 3 จากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้รางวัลนักเรียนที่มีความประพฤติดีเอนทาง การเรียน ความประพฤติและกิจกรรมต่าง ๆ และนักเรียนมีโอกาสบริโภคอาหารที่มีคุณภาพ ประโยชน์ตามหลักโภชนาการ เป็นอันดับสุดท้าย จากผลการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องจัดบริการอาหารกลางวัน โดยคำนึงถึงความสะอาด คุณภาพของอาหาร

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือให้ครูกวัดขันและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน ในขณะที่ผลของการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับ 4 คือลดปัญหาในการปกครองนักเรียน

ตาราง 6 กาคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของสมรรถภาพการบริหารงานตามรายการ การประเมินและถาวรบริการ
จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{x}$	s^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{x}$	s^2	R
1	โรงเรียนจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ การเรียนการสอนตามความต้องการ ของครู	2.83	0.80	11	การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ	3.15	0.33	11
2	ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่าย เงินเคียน	4.15	0.67	1	ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	3.56	0.89	4
3	ควบคุมและตรวจสอบบัญชีการเงินและ บัญชีวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน	3.45	0.93	6	งานการเงินและพัสดุครุภัณฑ์ โรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย	3.60	0.78	3
4	มีการจัดเก็บเอกสารทางราชการแบบ เป็นหมวดหมู่สะดวกแก่การเก็บการไว้	3.53	3.22	5	การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของการ ครูและนักเรียนติดต่อกับคณะกรรมการ เร็ว	3.69	0.78	1
5	มีการจัดทำทะเบียน สถิติจำนวนครู นักเรียน ทดระดัไว้เป็นปัจจุบัน	3.82	0.77	2	มีข้อมูลในการทำงานและการวาง แผนการศึกษา	3.37	0.85	7

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
6	มีการตกแต่งดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้สะอาดและปลอดภัย	3.66	0.69	3	ภูมิใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน	3.38	0.73	6
7	มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยและจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างรัดกุม	2.94	1.33	8	ป้องกันทรัพย์สินทางราชการไม่ให้เสียหาย	3.43	0.88	5
8	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.60	0.89	4	ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.68	0.70	2
9	จัดทำปฏิทินประจำปี เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียน	2.88	1.16	9	โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน	3.16	0.81	10
10	แนะนำและให้ความรู้ด้านธุรการแก่ครู	2.95	0.82	7	มีความสะดวกในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน	3.26	0.56	8
11	มีการตรวจและติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์ทางโรงเรียนจัดบริการ	2.85	0.84	10	การใช้วัสดุอุปกรณ์เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	3.23	0.60	9

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าเรื่องให้ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงิน
 เคื่อนั้น ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 การจัดท่าทีเป็น สติจิตจำนวนครูนักเรียนทุก
 ระดับไว้เป็นปัจจุบันเป็นอันดับ 2 การตกแต่งดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้สะอาดและปลอดภัย
 เป็นอันดับ 3 และเรื่องโรงเรียนจัดให้มีวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอนตาม
 ความต้องการของครู เป็นอันดับสุดท้าย สำหรับผลของการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอันดับ 1
 คือเรื่องการค้นหาคำขอมูลเกี่ยวกับเรื่องของครูและนักเรียนติดต่อกันได้สะดวกเร็ว เป็นผล
 จากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง มีการจัดเก็บเอกสารทางราชการแบ่งเป็นหมวดหมู่สะดวก
 ในการเก็บการใช้ ผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 2 และ 3 ได้แก่ให้ครูมีส่วนร่วมในการ
 ปฏิบัติงานและงานการเงินและพัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นผล
 จากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง การให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ของ
 โรงเรียนและควบคุมและตรวจสอบบัญชีการเงินและบัญชีพัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนตามลำดับ
 ส่วนเรื่องการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เป็นอันดับสุดท้ายเป็นผลจากการปฏิบัติงานของ
 ครูใหญ่เรื่อง โรงเรียนจัดให้มี วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการ
 ของครู

เป็นที่น่าสังเกตว่า เรื่องครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเคื่อน ครูใหญ่
 ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 แต่ผลของการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับ 4 คือส่งเสริม
 ชวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของการบริหารงานด้านการสร้างความรู้ให้กับโรงเรียนชุมชน
จำแนกเก็บรายขอ

ข้อ	งานปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
1	มีเจ้าหน้าที่โรงเรียนต้อนรับผู้มาติดต่อ และบริการ	3.17	0.77	4	ผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและ พอใจ	3.57	0.59	1
2	มีการเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชน ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้า ของโรงเรียน	2.80	0.77	8	ประชาชนได้รับความร่วมมือในการ ดำเนินงานของโรงเรียน	3.12	0.96	7
3	จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองในโอกาส อันควร	2.75	0.81	9	สร้างความเข้าใจความร่วมมือใน การดำเนินงานของโรงเรียนและ ชุมชน	3.00	0.53	11
4	จัดนำบุคลากรไปศึกษาในท้องถิ่น เขามามีส่วนรวมงานการศึกษาของ โรงเรียน	2.91	0.89	7	โรงเรียนกับชุมชนมีกิจกรรมที่ ความสัมพันธ์กันยิ่งขึ้น	3.07	0.92	9

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
5	เข้าร่วมเป็นสมาชิกในสมาคมหรือชุมชนที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น	2.69	1.03	11	โรงเรียนและชุมชนรวมมือช่วยเหลือกัน	3.06	0.90	10
6	พานักเรียนหรือครูไปร่วมงานพิธีการทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น วันฮารีรายอ วันเตาพรหมา เป็นต้น	3.09	1.12	5	สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.28	0.77	5
7	โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้แก่นักเรียน	2.34	0.91	12	เพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา	2.50	0.79	13
8	มีการกระทำทำให้หมู่ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นที่มีต่อโรงเรียน	3.43	0.62	2	ชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียน	3.41	0.65	3

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	งานปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S^2	R
9	โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน คำนึงการศึกษา อาชีพ และสิ่งแวดล้อม เช่น การแสดงนิทรรศการของนักเรียน การจัดงานวันโรงเรียนภาค วันเด็ก เป็นต้น	3.25	0.85	3	ทำให้โรงเรียนมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาชุมชน	3.37	0.72	4
10	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุมงานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ	3.65	0.96	1	สร้างความรู้สึกรักโรงเรียนเป็นเจ้าของโรงเรียน	3.49	0.82	2
11	มีการสำรวจชุมชนเพื่อทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน	2.72	0.87	10	การให้การศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน	3.11	0.73	8
12	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีการและผลงานของโรงเรียน	3.07	1.01	6	ชุมชนเห็นความสำคัญโรงเรียน	3.24	0.89	6

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเรื่องต่าง ๆ นั้น ครูใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ เป็นอันดับ 1 มีการกระทำที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียนเป็นอันดับ 2 และโรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้านการศึกษา อาชีพและสันติภาพ เช่น การแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน การจัดงานวันเรียงวันปิฎกภาค วันเด็ก เป็นต้น เป็นอันดับ 3 และ โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ ผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและพอใจ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนต้อนรับผู้มาติดต่อและบริการ สร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการเป็นเจ้าของโรงเรียนเป็นอันดับ 2 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ ชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียนเป็นอันดับ 3 เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง มีการกระทำที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียน ส่วนเรื่องการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน

อนึ่ง จะเห็นว่างานที่ครูใหญ่ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ก็คือเรื่องโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคม และเทศกาลต่าง ๆ แต่ผลของการปฏิบัติดังกล่าวเป็นอันดับ 2 คือ สร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการเป็นเจ้าของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรม นักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ของครูใหญ่ที่นับถือศาสนา ภูมิลำเนา วุฒิและประสบการณ์ต่างกัน

1. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน 5 ด้าน จำแนกตามการนับถือศาสนา ของครูใหญ่

ตาราง 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่ ที่นับถือศาสนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหาร งานด้านวิชาการ	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับ ชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน	81	2.69	1.02	33	2.91	0.65	1.22
2.	โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอน คู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ	81	3.73	0.62	33	3.79	1.23	0.28
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาใน หลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ	81	3.02	0.70	33	2.64	0.80	2.11*
4.	ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางด้าน วิชาการจากฝ่ายนิเทศการศึกษา	81	3.73	0.92	33	3.67	1.04	0.28
5.	มีปัญหาเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อย เนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไป ช่วยงานทางบ้าน	81	2.99	1.69	33	2.88	1.30	0.48

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานคานววิชาการ	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
6.	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียน ของนักเรียนเพราะไม่เห็นคุณค่า ของการศึกษา	81	2.75	1.64	33	2.70	1.09	0.22
7.	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจต่อการ ปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน	81	3.15	1.04	33	2.76	1.06	1.86
8.	นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อ การเรียนเท่าที่ควร	81	2.89	1.10	33	2.51	0.63	2.00*
9.	ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนใน ชั้นต้น ๆ	81	3.55	1.72	33	3.57	1.31	0.08
10.	ชาครุสอนวิชาเฉพาะอย่างเช่น ครูเกษตร ครูพลานามัย และ ครูศิลปะ	81	4.06	1.18	33	4.06	0.93	0.00
11.	โรงเรียนขาดเครื่องมือในการ ประเมินความรู้ความสามารถ ของนักเรียน	81	3.73	0.80	33	3.57	1.06	0.80
12.	ครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เช้าห้องขาดหรือมักหลบงาน	81	1.89	0.75	33	1.79	0.67	0.59

t .05 = 1.980

* ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาในเรื่อง ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ และนักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่อง หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน โรงเรียนขาดสื่อการสอน คู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางด้านการจัดการจากฝ่ายนิติศาสตร์การศึกษามีปัญหาเรื่อง เด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจต่อการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนในชั้นต้น ๆ ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกษตร ครูพลานามัยและครูสอนศิลปะ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนและครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เข้าห้องช้าหรือมักหลบงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค่านิยมกลางของครูใหญ่
ที่นับถือศาสนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน ค่านิยมกลาง	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	X	S ²	N	$\bar{X}$	S ²	
1.	โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก	81	4.00	1.05	33	3.85	1.19	0.68
2.	ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของตน	81	2.83	0.81	33	2.67	1.04	0.80
3.	ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการ พิจารณาความดีความชอบของครู	81	2.42	1.45	33	2.57	1.31	0.62
4.	การพิจารณาความดีความชอบของ ครูแต่ละปีมักมีปัญหา	81	3.18	1.18	33	3.15	1.32	0.13
5.	ครูขาดขวัญและกำลังใจในการ ทำงาน	81	3.10	1.76	33	2.88	1.30	0.88
6.	ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการ ทำงาน	81	2.43	0.85	33	1.85	0.57	3.41 **
7.	ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึก รักถิ่น รักพวกพ้อง	81	1.92	0.77	33	1.70	1.03	1.10
8.	ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสม เท่าที่ควร	81	1.62	0.44	33	1.57	0.63	0.31

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน งานบุคลากร	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
9.	ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ ความสามารถและการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของตน	81	2.28	0.98	33	1.91	0.90	1.85
10.	ผู้บริหารและครูไม่สามารถจะเข้า กับประชาชนได้ เพราะวัฒนธรรม ต่างกัน	81	1.88	0.83	33	1.45	0.38	2.87**

$t_{.01} = 2.617$ ** ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหา เรื่องครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน และ ผู้บริหารและครูไม่สามารถเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนปัญหาเรื่อง โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือกครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครู การพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปีมักมีปัญหา ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึกรักถิ่นรักพวกพ้อง ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน	81	4.26	0.62	33	4.36	0.61	-0.62
2.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชีสถิติ และรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน	81	3.06	1.16	33	3.27	1.33	-0.91
3.	ไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง	81	2.51	1.30	33	2.54	0.57	-0.67
4.	การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน	81	1.97	1.05	33	1.82	1.15	0.68
5.	นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้าและอาหารกลางวัน	81	3.43	1.07	33	3.76	1.13	-1.50

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียน	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
6.	นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี	81	1.99	0.76	33	1.94	1.06	0.25
7.	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครองในการควบคุมดูแลความ ประพฤติของนักเรียน	81	2.72	1.06	33	2.61	1.25	0.50
8.	โรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติ นักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่ง อบายมุขมาก	81	1.95	0.75	33	1.79	0.98	0.80
9.	นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา ผิวพรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมต่างกัน	81	1.73	0.85	33	1.42	0.75	1.72
10.	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะ ขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม	81	2.26	1.24	33	2.06	1.25	0.87

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน เรื่องโรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน โรงเรียนชาดุกุดลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน โรงเรียนไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนบกพร่อง การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน โรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา ศีลธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ชนบทธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงิน และการบริการ ของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนไคร้บังบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ	81	4.38	0.51	33	4.33	0.79	0.29
2.	โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในด้านการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ	81	4.34	0.68	33	4.09	1.27	1.14
3.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านธุรการ	81	3.25	0.89	33	3.27	1.33	-0.87
4.	โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการแนะแนว	81	3.88	0.86	33	3.73	0.95	0.75
5.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน	81	2.79	1.14	33	2.97	1.59	-0.72
6.	สถานที่ทำงานด้านธุรการ การเงิน และการบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ	81	3.16	1.51	33	3.61	1.56	-1.73

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน ธุรการ การเงินและการ บริการ	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่ โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ เพียงพอ	81	3.43	1.22	33	3.48	1.07	-0.23
8.	การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ ได้รับความสะดวกเพียงพอ	81	2.25	0.89	33	2.61	1.50	-1.50
9.	อาคารสถานที่ พัสดุ ครุภัณฑ์ของ โรงเรียนไม่เพียงพอ ชำรุดทรุด โทรมและขาดงบประมาณซ่อมแซม	81	3.80	0.96	33	3.48	1.51	1.33
10.	โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงาน การโรงไม่เพียงพอกับงาน	81	3.48	1.60	33	3.73	2.20	-0.86

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารด้านธุรการ การเงินและการบริการ เรื่องโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ โรงเรียนขาดแคลนวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ด้านการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านธุรการ โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการแนะแนว โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน สถานที่ทำงานธุรการ การเงินและการบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ การจัดการสวัสดิการมากแต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ อาคารสถานที่ พัสตุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนไม่เพียงพอชำรุดทรุดโทรมและขาดงบประมาณซ่อมแซม และโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงานภารโรงไม่เพียงพอกับงาน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่นับถือศาสนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	ครูและประชาชนมีภาษาชนบทรวมนิยมประเพณีวัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	81	2.28	1.48	33	2.18	1.59	0.38
2.	ฐานะและการศึกษาของประชาชน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	81	2.65	1.02	33	2.51	1.32	0.61
3.	ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันติภาพ	81	3.23	1.11	33	3.18	0.84	0.25
4.	ประชาชนมีความรู้ลึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น	81	3.53	1.25	33	3.27	1.52	1.04

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
5.	ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน	81	3.63	1.19	33	3.64	0.74	-0.05
6.	คณะกรรมการกับประชาชนมีความขัดแย้งกันขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	81	1.68	0.54	33	1.48	0.44	1.43
7.	โรงเรียนยังขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน	81	3.53	1.05	33	3.51	1.19	0.09
8.	โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน	81	3.07	1.04	33	2.85	0.88	1.10
9.	ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติของครูบางคน	81	1.64	0.63	33	1.85	1.44	-0.91
10.	ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน	81	2.84	1.21	33	2.97	1.47	-0.54

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ไทยพุทธ			ไทยมุสลิม			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
11.	เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มี ปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับ กับชุมชน	81	2.95	1.97	33	2.76	1.63	0.70
12.	ระเบียบข้อบังคับบางประการของ ทางราชการเป็นอุปสรรคในการ สร้างความสัมพันธ์	81	1.95	0.75	33	2.15	0.73	-1.11
13.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถจัดกิจกรรมสร้างความ สัมพันธ์กับชุมชนได้	81	2.88	0.61	33	2.76	0.61	0.56
14.	ผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็น คุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การ สนับสนุน	81	2.96	1.14	33	2.48	1.07	2.28*

$$t_{.05} = 1.980$$

* ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหา เรื่องผู้บริหาร ฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน มากกว่า ครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่อง ครูและประชาชนมีภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกัน ฐานะและการศึกษาของประชาชนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันติภาพ ประชาชนมีความรู้สึกว่ โรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการและเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครู เท่านั้น ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสนิทสนมกับประชาชน คณะครูกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติของครูบางคน ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน ระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ และหลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไปไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน 5 ด้าน ว่าแนกตามภูมิฐานะของครูใหญ่

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่ที่มีภูมิฐานะต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน	35	2.69	0.89	79	2.82	0.92	-1.16
2.	โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอน คู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ	35	3.60	0.89	79	3.81	0.74	-1.16
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ	35	2.91	0.79	79	2.90	0.76	0.18
4.	ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากฝ่ายนิเทศการศึกษา	35	3.57	1.02	79	3.77	0.92	1.00
5.	มีปัญหาเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน	35	3.11	1.57	79	2.87	1.64	0.92
6.	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียนเพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา	35	3.06	1.45	79	2.59	1.45	1.96

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหาร งานด้านวิชาการ	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุง การศึกษาของโรงเรียน	35	3.23	0.95	79	2.96	1.16	1.35
8.	นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการ เรียนเท่าที่ควร	35	3.06	1.29	79	2.66	0.82	1.82
9.	ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนในชั้น ๆ	35	3.66	1.64	79	3.51	1.59	0.58
10.	ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกมทร ครูพลานามัย และครู สอนศิลปะ	35	3.97	1.15	79	4.11	1.08	-0.67
11.	โรงเรียนขาดเครื่องมือในการ ประเมินความรู้ความสามารถของ นักเรียน	35	3.68	0.69	79	3.70	0.96	-0.11
12.	ครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เช้าห้องขาดหรือมักหลบงาน	35	1.86	0.65	79	1.86	0.76	0.00

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ เรื่องหลักสูตร ประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง และความเป็นอยู่ของชุมชน โรงเรียนขาดแคลนสื่อ การสอน คู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอน ไม่เพียงพอ ครูขาดการแนะนำช่วยเหลือทางงานวิชาการจากฝ่ายนิเทศการศึกษา มีปัญหา เรื่อง เด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน ผู้ปกครองไม่ ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ผู้ปกครองไม่สนใจ ต่อการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาต่อการสอนในชั้นต้น ๆ ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกษตร ครูพลานามัยและครูสอนศิลปะ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินความรู้ความสามารถ ของนักเรียน และครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน ครูมาสาย เข้าห้องเรียนช้าหรือมักหลบงาน ปัญหาเหล่านี้ครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาส แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่ แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค่านบุคลากรของครูใหญ่
ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานค่านบุคลากร	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก	35	3.86	0.95	79	4.00	1.15	-0.82
2.	ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของตน	35	2.83	0.97	79	2.76	0.95	0.35
3.	ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการ พิจารณาความดีความชอบของครู	35	2.54	1.37	79	2.43	1.43	0.46
4.	การพิจารณาความดีความชอบของ ครูแต่ละปีมีปัญหา	35	3.08	1.26	79	3.20	1.21	-0.52
5.	ครูขาดขวัญและกำลังใจในการ ทำงาน	35	3.48	1.49	79	2.90	1.50	2.32*
6.	ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการ ทำงาน	35	2.34	0.94	79	2.14	0.71	1.05
7.	ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึกรัก ถิ่น รักพวกพ้อง	35	1.86	1.01	79	1.86	0.78	0.00

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน ตามบุคลากร	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
8.	ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร	35	1.60	0.60	79	1.86	0.45	- 1.73
9.	ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน	35	2.34	0.94	79	2.09	1.00	1.25
10.	ผู้บริหารและครูไม่สามารถจะเข้ากับประชาชนได้ เพราะวัฒนธรรมต่างกัน	35	1.91	0.90	79	1.68	0.68	1.28

$$t_{.05} = 1.980$$

* ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาในเรื่องครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาในเรื่อง โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครู การพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปีมีปัญหา ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน ครูชอบแบ่งแยกเพราะความรู้สึกรักถิ่น รักพวกพ้อง ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน และผู้บริหารและครูไม่สามารถจะเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน
ของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียน	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน	35	4.28	0.44	79	4.28	0.69	0.00
2.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติ และรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน	35	3.28	0.91	79	3.05	1.33	1.09
3.	ไม่สามารถสำรวจ เด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง	35	2.77	1.53	79	2.42	1.27	1.46
4.	การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา วัฒนธรรม-นิยมประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน	35	2.06	1.17	79	1.87	1.06	0.86
5.	นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน	35	3.48	1.03	79	3.53	1.15	-0.24

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
6.	นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติ ไปดี	35	2.00	0.82	79	1.96	0.86	0.22
7.	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือ จากผู้นปกครองในการควบคุม ดูแลความประพฤติของนักเรียน	35	2.88	0.87	79	2.56	1.17	1.60
8.	โรงเรียนควบคุมดูแลความ ประพฤติของนักเรียนไต่ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก	35	2.11	0.81	79	1.78	0.80	1.83
9.	นักเรียนทำงานร่วมกันไต่ยาก เพราะภาษา ศาสนา คีวพรรณ ชนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมต่างกัน ผู้นปกครองไม่สนับสนุนให้ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบาง อย่างเพราะขัดกับหลักศาสนา ชนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรม	35	2.06	1.17	79	1.42	0.60	3.20**
		35	2.51	1.26	79	2.05	1.20	2.00*

t .05 = 1.980

t .01 = 2.617

* ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหา เรื่องนักเรียนทำงานร่วมกันไต่ยากเพราะภาษา ศาสนา ผิวพรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกันและผู้นปกครองไม่สนับสนุนให้เด็กเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมมากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ส่วนปัญหาในเรื่อง โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน กิจการนักเรียน โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน โรงเรียนไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึงเพราะหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนบกพร่อง การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้าและอาหารกลางวัน นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นปกครอง ในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน และโรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนไต่ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาส มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงิน และการบริการของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน ธุรการ การเงินและการบริการ	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ไม่ ไม่เพียงพอกับความต้องการ	35	3.54	0.36	79	4.39	0.60	0.08
2.	โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในด้านการบริหาร ธุรการ การเงินและการบริการ	35	4.34	0.64	79	4.21	1.04	0.72
3.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติ งานด้านธุรการ	35	3.11	0.93	79	3.34	1.02	-1.15
4.	โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้าน บริการการแนะแนว	35	3.51	0.79	79	3.99	0.81	-2.67**
5.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความ สามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการ เงินของโรงเรียน	35	2.60	1.01	79	2.95	1.36	-1.67
6.	สถานที่ทำงานด้านธุรการ การเงินและการบริการของ โรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ	35	3.31	1.63	79	3.28	1.54	0.11

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน บุคลากร การเงินและ การบริการ	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่ โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ เพียงพอ	35	3.43	1.07	79	3.45	1.22	-0.09
8.	การเดินทางไปมาของนักเรียน ไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ	35	2.34	0.76	79	2.35	1.35	-0.05
9.	อาคารสถานที่ พัสตุ ครุภัณฑ์ของ โรงเรียนไม่เพียงพอ ขำรูกทรุด โทรมและซากงบบประมาณซ่อมแซม	35	3.71	1.03	79	3.67	1.30	0.19
10.	โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงาน การโรงไม่เพียงพอกับงาน	35	3.40	1.66	79	3.58	1.94	-0.67

t .01 = 2.617

** ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ในราชิวาสมีปัญหारेื่องโรงเรียนขาดครูที่จะทำงาน**การบริหาร**การแนะแนว มากกว่าครูใหญ่นอกนราชิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนปัญหาเรื่อง โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยไม่พอกับความต้องการ โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์และอุปกรณ์ในด้านการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน**ธุรการ** โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงาน**การเงิน** สถานที่ทำงาน**ธุรการ** การเงินและการบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ อาคารสถานที่ที่**ดี**ที่สุด**ครู**ของโรงเรียนไม่เพียงพอ ขาดชุดชุดโครมและขาดงบประมาณซ่อมแซมและโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงานภาคโรงไม่เพียงพอทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่นอกนราชิวาสและครูใหญ่ในราชิวาสมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	ครูและประชาชนมีภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการนับถือศาสนาแตกต่างกันเป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	35	2.57	1.67	79	2.15	1.45	1.61
2.	ฐานะและการศึกษาของประชาชนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	35	2.71	1.03	79	2.53	1.33	0.86
3.	ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และสันทนาการ	35	3.28	0.74	79	3.19	1.15	0.47
4.	ประชาชนมีความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครู เท่านั้น	35	3.54	1.14	79	3.42	1.42	0.54

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
5.	ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน	35	3.51	1.31	79	3.68	0.94	-0.77
6.	คณะครูกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	35	1.80	0.58	79	1.56	0.48	1.60
7.	โรงเรียนยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน	35	3.43	1.07	79	3.58	1.04	- 0.71
8.	โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน	35	2.97	0.91	79	3.00	0.97	- 0.81

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน	นอกนราธิวาส			ในนราธิวาส			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
9.	ประชาชนไม่พอใจในความ ประพฤติของครูบางคน	35	1.60	0.48	79	1.73	1.04	-0.81
10.	ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่ มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน	35	2.97	1.09	79	2.83	1.29	0.64
11.	เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำ ให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้า ไปเกี่ยวข้องกับชุมชน	35	3.51	1.61	79	2.63	1.64	3.38**
12.	ระเบียบข้อบังคับบางประการ ของทางราชการ เป็นอุปสรรค ในการสร้างความสัมพันธ์	35	2.06	0.64	79	1.99	0.83	0.41
13.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถจัดกิจกรรมสร้างความ สัมพันธ์กับชุมชนได้	35	2.83	0.44	79	2.85	0.67	-0.14
14.	ผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็น คุณค่าของการศึกษาและไม่ให้ การสนับสนุน	35	2.86	1.07	79	2.83	1.27	0.14

t .01 = 2.617

** ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหา เรื่องเกี่ยวกับ เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน มากกว่า ครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนปัญหาเรื่อง ครูและประชาชนมีภาษา วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ฐานะและ การศึกษาของประชาชนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประชาชนยังไม่ เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันทนาการ ประชาชนมีความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการและ เข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน คณะครูกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยว กับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน ประชาชนไม่พอใจในคุณภาพผลิของครู บางคน ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน ระเบียบข้อบังคับบางประการ ของทางราชการ เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ และผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่า ของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่าง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาในเรื่อง ดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน 5 ด้าน จำแนกตามวุฒิของครูใหญ่
 ตาราง 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่
 ที่มีวุฒิต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ	วุฒิสูง			วุฒิค่า			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน	26	2.65	0.71	88	2.78	0.97	- 0.62
2.	โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอนคู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ	26	3.80	0.72	88	3.73	0.82	0.35
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ	26	2.88	0.75	88	2.91	0.77	- 0.16
4.	ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากฝ่ายนิเทศการศึกษา	26	4.00	0.88	88	3.62	0.95	1.73
5.	มีปัญหาเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน	26	3.19	1.52	88	2.89	1.57	1.07
6.	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา	26	2.77	1.54	88	2.73	1.46	0.15

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
7.	ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุง การศึกษาของโรงเรียน	26	2.88	1.31	88	3.08	1.08	-0.87
8.	นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการ เรียนเท่าที่ควร	26	2.73	1.08	88	2.79	1.01	-0.27
9.	ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนใน ชั้นต้น ๆ	26	3.42	1.77	88	3.59	1.60	-0.59
10.	ชาครุสอนวิชาเฉพาะอย่างเช่น ครูเกษตร ครูพลานามัย ครูสอนศิลปะ	26	4.19	1.28	88	4.01	1.11	0.75
11.	โรงเรียนขาดเครื่องมือในการ ประเมินความรู้ ความสามารถ ของนักเรียน	26	3.73	1.00	88	3.69	0.81	0.19
12.	ครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เช้าทองชาหรือมักหลบงาน	26	1.96	0.92	88	1.84	0.69	0.63

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ เรื่องหลักสูตร ประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอน ภูมิอกุฏ แบบเรียนและอื่น ๆ ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอน ไม่เพียงพอ ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการจากฝ่ายนิติเทศก์การศึกษา โรงเรียนมีปัญหาในเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้เด็กเรียนไปช่วยงานทางบ้าน ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียนเพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาต่อการสอน ในชั้นต้น ๆ ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกษตร ครูพลานามัย และครูสอนศิลปะ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียน และครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เข้าห้องช้าหรือมักหลบงาน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่วุฒิสูงและวุฒิต่ำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่วุฒิสูงและครูใหญ่วุฒิต่ำมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค่านบุคลการของครูใหญ่
ที่มีวุฒิต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานค่าน บุคลการ	วุฒิสูง			วุฒิค่า			t
		N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
1.	โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก	26	4.23	0.50	88	3.89	1.23	- 1.48
2.	ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของตน	26	2.73	0.76	88	2.79	1.01	- 0.27
3.	ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการ พิจารณาความดีความชอบของครู	26	2.73	1.40	88	2.39	1.30	1.31
4.	การพิจารณาความดีความชอบของ ครูแต่ละปีมีปัญหา	26	3.11	0.83	88	3.20	1.34	- 0.36
5.	ครูขาดขวัญและกำลังใจในการ ทำงาน	26	3.35	1.59	88	2.98	1.58	1.32
6.	ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการ ทำงาน	26	2.46	1.38	88	2.19	0.60	1.35
7.	ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึก รักถิ่น รักพวกพ้อง	26	2.04	1.24	88	1.81	0.73	1.15

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร	วัดสูง			วัดต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
8.	ครูมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร	26	1.81	0.72	88	1.54	0.41	1.80
9.	ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน	26	2.58	1.38	88	2.06	0.81	2.36*
10.	ผู้บริหารและครูไม่สามารถจะเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน	26	1.73	0.84	88	1.75	0.72	-0.10

t .05 = 1.980

* ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ผู้สูงมีปัญห เรื่องครูไม่สนใจ
ปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่อง โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน ครูใหญ่ไม่ค่อย
ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครู การพิจารณาความดีความชอบของครู
แต่ละปีมีปัญหา ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการ
ทำงาน ครูชอบแบ่งแยกเพราะความรู้สึกรักถิ่น รักพวกพ้อง ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสม
เท่าที่ควร และผู้บริหารและครูไม่สามารถเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกันนั้น
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำมีปัญหาใน
เรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน
ของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน ด้านกิจการนักเรียน	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน	26	4.19	0.48	88	4.32	0.66	-0.72
2.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติ และรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน	26	3.58	0.97	88	2.99	1.21	2.46*
3.	ไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง	26	2.92	1.51	88	2.40	1.28	2.00*
4.	การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน	26	2.04	1.24	88	1.90	1.06	0.61
5.	นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน	26	3.35	0.95	88	3.57	1.17	-0.92

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียน	วัดสูง			วัดต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
6.	นักเรียนบางส่วนมีความ ประพฤติไม่ดี	26	2.00	1.04	88	1.98	0.80	0.09
7.	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือ จากผู้ปกครองในการควบคุมดูแล ความประพฤติของนักเรียน	26	2.58	1.29	88	2.69	1.04	-0.48
8.	โรงเรียนควบคุมดูแลความ ประพฤติของนักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุข มาก	26	1.88	0.75	88	1.91	0.84	-0.15
9.	นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา คีวพรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมต่างกัน	26	1.77	0.98	88	1.60	0.84	0.81
10.	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรม	26	2.15	1.65	88	2.20	1.20	-0.20

t .05 = 1.980

* ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ผู้สูงมีปัญหามานานเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน ขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติ และรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน และไม่สามารถสำรวจ เด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่องโรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน ไม่สามารถสำรวจ เด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมต่างกัน นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน โรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา ผิวพรรณ ชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม เพราะขัดกับหลักศาสนา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค้ำชูการ การเงิน และการบริการของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานค้ำชูการ การเงินและการบริการ	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ	26	4.61	0.25	88	4.32	0.61	1.81
2.	โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในด้านการบริหาร ชูลการ การเงินและการบริการ	26	4.38	0.49	88	4.24	0.96	0.67
3.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติ งานค้ำชูการ	26	3.54	0.82	88	3.19	1.03	1.59
4.	โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานค้ำ บริการการแนะแนว	26	3.88	1.07	88	3.79	0.88	0.43
5.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความ สามารถที่จะปฏิบัติงานค้ำการ เงินของโรงเรียน	26	3.31	1.10	88	2.74	1.27	2.28*
6.	สถานที่ทำงานค้ำชูการ การเงิน และการบริการของโรงเรียนไม่ สะดวกเพียงพอ	26	3.61	0.97	88	3.18	1.71	1.53

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่ โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ เพียงพอ	26	3.50	0.82	88	3.43	1.28	0.29
8.	การเดินทางไปมาของนักเรียน ไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ	26	2.31	0.46	88	2.37	1.32	0.25
9.	อาคารสถานที่ พัสดุ กรุภัณฑ์ของ โรงเรียนไม่เพียงพอ ชำรุดทรุด- โทรมและขาดงบประมาณซ่อมแซม	26	3.65	1.03	88	3.65	1.29	0.00
10.	โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงาน การโรงไม่เพียงพอกับงาน	26	3.42	1.29	88	3.56	1.93	0.47

$$t_{.05} = 1.980$$

* ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าครูใหญ่ผู้สูง มีปัญหา เรื่องโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่อง โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยไปเพียงพอับความต้องการ โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านธุรการ โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการแนะแนว สถานที่ทำงานด้านธุรการ การเงินและบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ อาคารสถานที่ พัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนไม่เพียงพอ ขาดชุดชุดโครมและขาดงบประมาณซ่อมแซม และโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงานภารโรงไม่เพียงพอกับงาน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำ มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	ครูและประชาชนมีภาษา ขนบ-ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการนับถือศาสนาแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	26	2.27	1.56	88	2.34	1.56	- 0.25
2.	ฐานะและการศึกษาของประชาชน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	26	2.46	1.14	88	2.66	1.26	- 0.80
3.	ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และสันติภาพ	26	3.27	1.00	88	3.17	1.08	0.43
4.	ประชาชนมีความรู้สึกลัวว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น	26	3.42	1.37	88	3.49	1.26	- 0.28

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	วุฒิสูง			วุฒิค่า			t
		N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
5.	ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน	26	3.65	0.79	88	3.60	1.21	0.21
6.	คณะกรรมการมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	26	1.77	0.58	88	1.61	0.51	1.00
7.	โรงเรียนยังขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน	26	3.70	0.92	88	3.44	1.15	1.13
8.	โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน	26	3.04	1.44	88	3.03	0.97	0.04
9.	ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติของครูบางคน	26	1.77	0.58	88	1.71	0.96	0.28

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	วุฒิสูง			วุฒิต่ำ			t
		N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
10.	ครูปีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน	26	3.23	1.22	88	2.75	1.25	1.92
11.	เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน	26	3.23	2.26	88	2.82	1.67	1.37
12.	ระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์	26	2.42	0.73	88	1.95	0.80	2.35*
13.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้	26	2.92	0.47	88	2.79	0.58	0.76
14.	ผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน	26	3.00	1.26	88	2.78	1.18	0.92

$$t_{.05} = 1.980$$

* ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่วุฒิสูงมีปัญหาเรื่อง ระเบียบข้อบังคับ บางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ มากกว่าครูใหญ่ วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาในเรื่อง ครูและประชาชนมีภาษาชนบทเรียนเพี้ยน วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ฐานะ และการศึกษาของประชาชน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประชาชน ยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้าน การศึกษา อาชีพและสันทนาการ ประชาชนมีความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทาง ราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น ครูในโรงเรียนส่วนมากพัก อยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาสร้างความสนิทสนมกับประชาชน คณะครูกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียน ยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติกของครูบางคน ครูมีงานประจำมากเกินไปไม่มีเวลา สัมพันธ์กับชุมชน เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ชุมชนได้ และผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูใหญ่วุฒิสูงและครูใหญ่วุฒิต่ำ มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ของครูใหญ่

ตาราง 23 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน	70	2.63	0.84	44	2.93	1.05	- 1.56
2.	โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอนคู่มือครู แบบเรียนและอื่น ๆ	70	3.78	0.81	44	3.68	0.70	0.58
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ	70	2.84	0.86	44	2.98	0.67	- 0.87
4.	ข้าราชการแนะนำช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากฝ่ายนิติศาสตร์การศึกษา	70	3.80	0.91	44	3.57	0.99	1.21
5.	มีปัญหาเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน	70	2.97	1.51	44	2.93	1.69	0.17
6.	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา	70	2.66	1.42	44	2.09	1.59	0.96

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน ด้านวิชาการ	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุง การศึกษาของโรงเรียน	70	2.98	1.17	44	3.14	1.00	- 0.80
8.	นักเรียนไม่กอบเอาใจใส่ต่อการ เรียนเท่าที่ควร	70	2.77	1.05	44	2.79	0.91	- 0.10
9.	ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนใน ชั้นต้น ๆ	70	3.61	1.54	44	3.48	1.70	0.52
10.	ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกษตร ครูพลานามัย และครูสอนศิลปะ	70	4.02	1.23	44	4.09	0.92	- 0.35
11.	โรงเรียนขาดเครื่องมือในการ ประเมินความรู้ความสามารถ ของนักเรียน	70	3.71	0.86	44	3.64	0.89	0.39
12.	ครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มา สาย ขาดห้องเช่าหรือมักหลบงาน	70	1.81	0.73	44	1.93	0.72	- 0.75

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ เรื่อง หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของชุมชน โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอน ครูมีครู แบบเรียนและอื่น ๆ ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และวิธีสอนไม่เพียงพอ ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางด้านการจัดการจากฝ่ายนิเทศการศึกษา โรงเรียนมีปัญหาเรื่อง เด็กขาดเรียนบ่อย เนื่องจากผู้ปกครองให้เด็กเรียนไปช่วยงานทางบ้าน ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร ภาวการณ์เป็นปัญหาต่อการสอนในชั้นต้น ๆ ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูครูเกษตร ครูพลานามัย และครูสอนศิลปะ โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนและครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย เข้าห้องเรียนช้าหรือมักหลบงาน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ประสบการณ์มากและครูใหญ่ประสบการณ์น้อย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ประสบการณ์มากและครูใหญ่ประสบการณ์น้อยมีปัญหามิในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค่านบุคลากรของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงาน ค่านบุคลากร	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก	70	4.13	1.07	44	3.70	1.05	2.15*
2.	ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของ ตน	70	2.80	1.03	44	2.75	0.84	0.28
3.	ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการ พิจารณาความดีความชอบของครู	70	2.50	1.59	44	2.41	1.13	0.41
4.	การพิจารณาความดีความชอบของ ครูแต่ละปีมีปัญหา	70	3.16	1.32	44	3.20	1.05	-0.19
5.	ครูขาดขวัญและกำลังใจในการ ทำงาน	70	2.98	1.84	44	3.16	1.21	-0.78
6.	ครูบางคนขาดสมรรถภาพใน การทำงาน	70	2.21	0.69	44	2.25	0.98	-0.22
7.	ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึก รักถิ่น รักพวกพ้อง	70	1.81	0.85	44	1.95	0.88	-0.78

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานค้ำบุคลากร	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
3.	ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสม เท่าที่ควร	70	1.55	0.54	44	1.70	0.44	-1.15
9.	ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความ สามารถและการปฏิบัติงานในหน้า ที่ของตน	70	2.11	0.97	44	2.27	1.04	-0.84
10.	ผู้บริหารและครูไม่สามารถจะ เข้ากับประชาชนได้ เพราะ วัฒนธรรมต่างกัน	70	1.71	0.70	44	1.82	0.80	-0.65

$$t_{.05} = 1.980$$

* ถ้า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการวาง 24 แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ประสบการณ่มากมีปัญห เรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก มากกว่าครูใหญ่ประสบการณน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัญหาเรื่อง ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความถี่ความชอบของครู การพิจารณาความถี่ความชอบของครูแต่ละปีมีปัญห ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึกรักถิ่น รักพวกพ้อง ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน และผู้บริหารและครูไม่สามารถเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูใหญ่ประสบการณมากและครูใหญ่ประสบการณน้อยมีปัญหใน เรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน
ของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียน	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนขาดงบประมาณและ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ด้านกิจการนักเรียน	70	4.23	0.73	44	4.36	0.42	-0.93
2.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการ ทำทะเบียน บัญชี สถิติและราย งานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน	70	3.21	1.24	44	3.00	1.21	1.00
3.	ไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียน ได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐาน เกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง	70	2.36	1.36	44	2.75	1.35	-1.77
4.	การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะ เด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม- ประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน	70	1.93	1.17	44	1.95	0.97	-0.10
5.	นักเรียนส่วนมากยากจน ขาด แคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน	70	3.44	0.97	44	3.66	1.30	-1.05

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียน	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
6.	นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติ ไม่ดี	70	1.98	1.00	44	1.95	0.60	1.76
7.	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือ จากผู้ปกครองในการควบคุมดูแล ความประพฤติของนักเรียน	70	2.77	1.13	44	2.57	1.09	1.00
8.	โรงเรียนควบคุมดูแลความ ประพฤติของนักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก	70	1.96	1.06	44	1.79	0.44	1.06
9.	นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา คีวพรรณ ชนบธรรมเนียมประเพณี และ วัฒนธรรมต่างกัน	70	1.64	0.87	44	1.61	0.94	0.17
10.	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ชนบ- ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	70	2.18	1.37	44	2.18	1.13	0.00

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการบริหารค่านักเรียน เรื่อง โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานค่านักเรียน โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน โรงเรียนไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนบกพร่อง การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างกัน นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้าและอาหารกลางวัน นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน โรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนได้ยากเพราะมีแหล่งอบายมุขมาก , นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยากเพราะ ภาษา ศาสนา ศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของครูใหญ่ประสบความสำเร็จมากและครูใหญ่ประสบความสำเร็จ ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่า ครูใหญ่ประสบความสำเร็จมากและครูใหญ่ประสบความสำเร็จน้อยมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานค้ำชุกรการ การเงิน และการบริการของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานค้ำชุกรการ การเงินและการบริการ	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
1.	โรงเรียนได้รั้งบประมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความตองการ	70	4.33	0.72	44	4.34	0.65	-0.06
2.	โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในค้ำชุกรการบริหาร	70	4.23	1.08	44	4.32	0.59	-0.53
3.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติ งานค้ำชุกรการ	70	3.30	0.97	44	3.23	1.06	0.37
4.	โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานค้ำชุกรการการแนะแนว	70	3.78	0.95	44	3.86	0.86	-0.40
5.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานค้ำชุกรการ เงินของโรงเรียน	70	2.90	1.28	44	2.75	1.26	0.68
6.	สถานที่ทำงานค้ำชุกรการ การเงิน และการบริการของโรงเรียนไม่ สะดวกเพียงพอ	70	3.23	1.77	44	3.39	1.22	-0.69

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการเงินและการบริการ	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
7.	ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ	70	3.43	1.26	44	3.48	1.05	-0.25
8.	การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ	70	2.33	1.22	44	2.39	1.03	-0.30
9.	อาคารสถานที่ พัสตุ กรุณห์ของโรงเรียนไม่เพียงพอ ชำรุดทรุดโทรมและขาดงบประมาณซ่อมแซม	70	3.71	1.25	44	3.70	0.96	0.20
10.	โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงานภารโรงไม่เพียงพอกับงาน	70	3.63	1.80	44	3.41	1.69	0.88

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการบริหารงานด้านการเงิน และการบริการ เรื่องโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยไม่พอกับความต้องการ โรงเรียน ชาติแก่นวิสุต คุรุภัณฑ์และอุปกรณ์ในด้านการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ โรงเรียนชาตมูลลากรที่จะปฏิบัติงานด้านการบริหารธุรการ โรงเรียนชาตครุที่จะทำงานด้านการบริการ การแนะแนว โรงเรียนชาตมูลลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน สถานที่ทำงานด้านการเงินและการบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ คุรุ ภัณฑ์ต้องการสวัสดิการมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ การเดินทางไปมาของนักเรียน ไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ อาคารสถานที่ พัสตูลักษณ์ของโรงเรียนไม่เพียงพอ ชำรุด ทรุดโทรม และขาดงบประมาณซ่อมแซมและโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคนงานการโรงเรียน ไม่เพียงพอกับงาน ปัญหาเหล่านี้ของคุรุใหญ่ประสบการณ่มากและคุรุใหญ่ประสบการณ่น้อย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า คุรุใหญ่ประสบการณ่มากและคุรุใหญ่ ประสบการณ่น้อย มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
1.	ครูและประชาชนมีภาษา ขนบ-ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกัน เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	70	2.66	1.53	44	2.27	1.46	0.04
2.	ฐานะและการศึกษาของประชาชน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	70	2.60	1.20	44	2.64	1.21	-0.19
3.	ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันทนาการ	70	3.21	0.95	44	3.23	1.16	-0.10
4.	ประชาชนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น	70	3.59	1.49	44	3.27	1.04	1.14

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
5.	ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ใน หมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับ ทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้าง ความสัมพันธ์กับประชาชน	70	3.70	1.11	44	3.52	0.37	1.20
6.	คณะกรรมการประชาชนมีความขัดแย้ง กัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	70	1.58	0.45	44	1.70	0.63	-1.00
7.	โรงเรียนยังขาดเครื่องมือเครื่อง ใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือ การประชาสัมพันธ์กับประชาชน	70	3.60	0.88	44	3.45	1.32	0.81
8.	โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความ สามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และติดต่อกับประชาชน	70	3.08	0.98	44	2.91	0.97	0.94
9.	ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติ ของครูบางคน	70	1.58	0.77	44	1.91	0.97	-1.83

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการบริหารงานด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ประสบการณ์มาก			ประสบการณ์น้อย			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
10.	ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน	70	2.91	1.41	44	2.82	0.94	0.45
11.	เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้เกิดปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไป เกี่ยวข้องกับชุมชน	70	3.06	1.99	44	2.64	1.45	1.86
12.	ระเบียบข้อบังคับบางประการ ของทางราชการ เป็นอุปสรรค ในการสร้างความสัมพันธ์	70	1.97	0.87	44	2.07	0.62	-0.62
13.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนได้	70	2.84	0.63	44	2.82	0.48	0.14
14.	ผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็น คุณค่าของการศึกษาและไม่ให้ การสนับสนุน	70	2.86	1.37	44	2.86	0.96	0.00

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เรื่องครูและประชาชนมีภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการนับถือศาสนาแตกต่างกันเป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ฐานะและการศึกษาของประชาชนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันทนาการ ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการ และเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน คณะครูกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และการติดต่อกับประชาชน ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติของครูบางคน ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาไปสัมพันธ์กับชุมชน เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวายทำให้มีหน้าที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน ระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ และผู้บริหารระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน ปัญหาเหล่านี้ของครูใหญ่ประสบการณ่มากและครูใหญ่ประสบการณ่น้อยมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ธุรการ การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารโรงเรียนในการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ธุรการ การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ระหว่างครูใหญ่ไทยพุทธกับครูใหญ่ไทยมุสลิม ครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมากับครูใหญ่ที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ครูใหญ่ที่มีวุฒิและประสบการณ์ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2523 โดยสุ่มอำเภอมาศึกษา 6 อำเภอจาก 11 อำเภอ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละอำเภอที่ได้รับการสุ่มแบ่งโรงเรียนเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 168 โรง และโรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 74 โรง ทำการสุ่มโรงเรียนแต่ละระดับโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 84 โรง และโรงเรียนที่ครูใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 37 โรง รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียน 121 โรง จากโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างให้ถือว่าครูใหญ่ของแต่ละโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างของครูใหญ่มีจำนวน 114 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู สุ่มมาศึกษาเพียงร้อยละ 20 ของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่ม

ตัวอย่างครู 248 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 362 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมี 2 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามวัดสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ จำนวน 54 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่ในการบริหารงาน 5 ด้านคือ ด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่ จำนวน 56 ข้อ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่ 5 ด้านคือ ปัญหาการบริหาร ด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดอันดับความสำคัญของสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ด้าน วิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ที่นับถือศาสนา ภูมิลำเนา วุฒิและประสบการณ์ต่างกัน โดยใช้ $t - test$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จัดอันดับความสำคัญของสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่คณาธิการ บุคลากร กิจการนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน พิจารณาการปฏิบัติงานและผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 สมรรถภาพในการบริหารงานคณาธิการของครูใหญ่ พบว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ การส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเลื่อนวิทยฐานะ อันดับ 2 คือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกสิ้นปีการศึกษา ส่วนอันดับ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับครูใหญ่ออกตรวจชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู และอันดับสุดท้ายของทั้งหมด 11 อันดับ คือ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรือให้ครูในโรงเรียนสมัครเปลี่ยนกันเป็นผู้บรรยายทางวิชาการให้แก่นักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ การเรียนการสอนดำเนินไปเป็นปกติ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องครูใหญ่ออกตรวจชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู อันดับ 2 คือ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการประชุมอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนอันดับ 3 คือ เรื่องการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกสิ้นปีการศึกษา และอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 12 อันดับคือ ช่วยให้ผู้เรียนมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ การส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะ ในขณะที่ผลของการปฏิบัติคือครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 4

1.2 สมรรถภาพในการบริหารงานด้านบุคลากรของครูใหญ่ พบว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ จัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส อันดับ 2 ให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ สำหรับอันดับ 3 ได้แก่เรื่องพยายามให้ครูได้มีโอกาสเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งในการทำงานให้สูงขึ้นโดยถือหลักความรู้ความสามารถ และอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 10 อันดับคือ จัดให้มีการปฐมนิเทศครูภายในโรงเรียนสำหรับครูที่มาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือบรรจุใหม่ ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ อันดับ 2 คือ สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องครูใหญ่คัดเลือก และให้คำแนะนำในเพื่อครูทำงานผิดพลาดหรือบกพร่องในหน้าที่ ส่วนอันดับ 3 ได้แก่เรื่องครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส และผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 9 อันดับ คือ คณะครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้มีคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปี เป็นที่น่าพิจารณาว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ การจัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส แต่ผลของการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 3 คือ ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

1.3 สมรรถภาพในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน พบว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ให้ครูกวาดขันและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน อันดับ 2 มีการประชุมนักเรียนเพื่ออบรมและแจ้งข่าวต่าง ๆ ส่วนอันดับ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดท่าระเบียนนักเรียนอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน และอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 10 อันดับคือ การจัดให้มีนันทนาการแสดงผลงานของนักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้นักกีฬาให้นักเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน อันดับ 2 ช่วยให้การขาดข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้ถูกต้อง

เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องมีการจัดทำระเบียบนักเรียนอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ส่วนอันดับ 3 ได้แก่ เรื่องการจูงใจให้นักเรียนมีการกระทำและความประพฤติที่ดีจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการจัดให้รางวัลนักเรียนที่มีความประพฤติดี เกินทางการเรียน ความประพฤติและกิจกรรมต่าง ๆ และอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 10 อันดับคือนักเรียนมีโอกาสนับถืออาหารที่มีคุณประโยชน์ตามหลักโภชนาการ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการจัดบริการอาหารกลางวัน โดยคำนึงถึงความสะอาด คุณภาพอาหาร เป็นที่น่าสังเกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 นั้นก็เพื่อให้ครูทุกคนและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน แคลนของการปฏิบัติเป็นอันดับ 4 คือลดปัญหาในการปกครองนักเรียน

1.4 สมรรถภาพในการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ พบว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือน อันดับ 2 เป็นการจัดทำทะเบียนสถิติจำนวนครูนักเรียนทุกระดับไว้เป็นปัจจุบัน สำหรับอันดับ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีรถดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้สะอาดและปลอดภัย และอันดับสุดท้ายจาก 11 อันดับ คือโรงเรียนจัดให้มีพัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของครูและนักเรียนที่ติดต่อได้สะดวกและรวดเร็ว เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการจัดเก็บเอกสารทางราชการแบ่งเป็นหมวดหมู่สะดวกแก่การเก็บการใช้ อันดับ 2 ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องครูมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนอันดับ 3 ก็คือเรื่องงานการเงินและพัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการที่ครูใหญ่ควบคุมและตรวจสอบบัญชีการเงิน และบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน และอันดับสุดท้ายจากผลของการปฏิบัติ 11 อันดับ คือการเรียบเรียงการสอบมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่

เรื่องโรงเรียนจักให้วัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู
 หนึ่งเป็นที่น่าสนใจ เกตว่า การให้ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือนนั้น ครูใหญ่ให้
 ความสำคัญเป็นอันดับ 1 แต่ผลของการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 4 คือการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ
 ในการปฏิบัติงาน

1.5 สมรรถภาพในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
 กับชุมชน พบว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้
 อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคม
 และเทศกาลต่าง ๆ อันดับ 2 มีการกระทำที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธาและ
 เชื่อมมั่นต่อโรงเรียน ส่วนอันดับ 3 ได้แก่เรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้าน
 การศึกษา อาชีพและสันทนาการ เช่น การแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน การจัดงาน
 วันเริงวันปิณฑาก วันเด็ก เป็นต้น และอันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 12 อันดับ คือโรงเรียนเชิญ
 ผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1
 คือผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและพอใจ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการมี
 เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนต้อนรับผู้มาติดต่อและบริการ อันดับ 2 สร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการ
 เป็นเจ้าของโรงเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน
 ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคม
 และเทศกาลต่าง ๆ อันดับ 3 คือเรื่อง ชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมมั่นต่อโรงเรียน เป็นผล
 จากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องมีการกระทำที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธาและ
 เชื่อมมั่นต่อโรงเรียน และผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับสุดท้ายจาก 13 อันดับ คือการเพิ่มพูนความ
 รู้แก่นักเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่น
 มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นที่น่าสนใจ เกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1
 คือโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาส

อันสมควร เช่น การประชุม งานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ แต่ผลของการปฏิบัติงานก็เรื่อง สร้างความรู้ดีให้ชุมชนในการ เป็นเจ้าของโรงเรียน เป็นอันกับ 2

2. ผลการ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาในการบริหาร งานด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ระหว่างครูใหญ่ไทยพุทธ กับครูใหญ่ไทยมุสลิม ครูใหญ่ นอกนราธิวาส กับครูใหญ่ในนราธิวาส ครูใหญ่วุฒิสง กับครูใหญ่วุฒิตำ และครูใหญ่ประถมศึกษา นมากับครูใหญ่ประถมศึกษา น้อย

2.1 การเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ที่นับถือศาสนา ต่างกัน การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ไทยพุทธจำนวน 81 คน และครูใหญ่ไทยมุสลิม จำนวน 33 คน รวมทั้ง 114 คน

2.1.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่าครูใหญ่ ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอและ นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม มีปัญหาแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่ ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน และผู้บริหารและครูไม่สามารถจะ เข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

2.1.3 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านกิจกรรมนักเรียน พบว่าครูใหญ่ ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.4 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ พบว่าครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.5 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่อง ผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้ความสนับสนุนการศึกษาในโรงเรียนมากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ไทยพุทธและครูใหญ่ไทยมุสลิม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ที่มีภูมิสำเนาต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่นอกนราธิวาสจำนวน 35 คน ครูใหญ่ในนราธิวาส 79 คน รวมทั้งสิ้น 114 คน

2.2.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่า ครูใหญ่นอกนราธิวาส และครูใหญ่ในนราธิวาส มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาเรื่องครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.3 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน พบว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาเรื่องนักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา ผิวพรรณ วัฒนธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา วัฒนธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรม มากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนเรื่องอื่น ๆ

ครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาส มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.4 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการเงินและการบริการ พบว่า ครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาเรื่องโรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการแนะแนว มากกว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาส มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.5 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาเรื่องเหตุการณ์บ้านเมือง รุนแรงทำให้ปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนมากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่นอกนราธิวาสและครูใหญ่ในนราธิวาสมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ที่มีวุฒิต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่วุฒิสองจำนวน 26 คน และครูใหญ่วุฒิต่ำจำนวน 88 คน รวมทั้งสิ้น 114 คน

2.3.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่าครูใหญ่วุฒิสองและครูใหญ่วุฒิต่ำ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่วุฒิสองมีปัญหาเรื่องครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน มากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่วุฒิสองและครูใหญ่วุฒิต่ำ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.3 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานค่านักเรียน พบว่า ครูใหญ่ผู้สูงมีปัญหารื่องโรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และไม่สามารถสำรวจเก็บเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนบกพร่อง มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.4 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานค่านธุรการ การเงินและการบริการ พบว่าครูใหญ่ผู้สูงมีปัญหารื่องโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.5 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของครูใหญ่ พบว่าครูใหญ่ผู้สูงมีปัญหารื่องระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการ เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์มากกว่าครูใหญ่ผู้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ผู้สูงและครูใหญ่ผู้ต่ำมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 การเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากจำนวน 70 คน และครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อยจำนวน 44 คน รวมทั้งสิ้น 114 คน

2.4.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากและครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากมีปัญหารื่องโรงเรียนไม่ได้รับการบรรจุครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วน

ในการคัดเลือกมากกว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูใหญ่ประสบการณ์มากและครูใหญ่ประสบการณ์น้อยมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.3 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากและครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.4 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและการบริการ พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากและครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.5 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากและครูใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. จัดอันดับความสำคัญของสมรรถภาพในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่

1.1 จากการศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของครูใหญ่ครั้งนี้ พบว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องจัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเลื่อนวิทยฐานะเป็นอันดับ 1 ผลการศึกษากังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมัคร หนูโพโรจน์ (สมักร หนูโพโรจน์ 2518 : 199) ซึ่งพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคใต้ ได้ให้ความสำคัญเรื่องการเรียนการสอน ให้ความสำคัญและส่งเสริมครูทางด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ได้ให้

ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมาก น่าจะเป็นเพราะว่า การเป็นครูนั้นจะต้องศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ค้นพบใหม่ ๆ อันจะทำให้การจัด การเรียนการสอนมีความก้าวหน้าและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารหรือครูใหญ่ ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญต่อการบริหารงานและการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพจึง ต้องรู้จักปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

ส่วนงานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้บรรยายทางวิชาการให้ความรู้แก่นักเรียน แสดงว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ยังไม่ให้ความสำคัญถึงและให้ ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงขาดการวางแผนและดำเนินการ เพื่อส่งเสริม ความรู้และประสบการณ์ในการ เรียนของนักเรียนและการปรับปรุงการเรียนการสอนใน โรงเรียน ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2517 : 57) ซึ่งพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษา 6 ยังไม่ไ้ดำเนินการ ในเรื่อง การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรือให้ครูในโรงเรียนเป็นผู้บรรยายทางวิชาการ ในที่ประชุมของโรงเรียนเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาถึงผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่ในเรื่องต่าง ๆ พบว่า ผลของ การปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือ การเรียนการสอนดำเนินไปเป็นปกติ เป็นผลจากการปฏิบัติ งานของครูใหญ่เรื่อง ครูใหญ่ออกตรวจชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู แสดงว่าครูใหญ่ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียนมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานด้าน การเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นงานที่ครูใหญ่จะต้องรับผิดชอบและดำเนินการให้การ เรียนการสอนของโรงเรียนบรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร (กรมสามัญศึกษา 2514 : 43) ดังนั้นครูใหญ่ต้องคอยเอาใจใส่หมั่นตรวจตราดูแลการเรียนการสอนในชั้น เรียนของโรงเรียน ตลอดทั้งการทำงานของครูอยู่เสมอ เพื่อหาทางปรับปรุงและพัฒนาการ

การเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับผลของการปฏิบัติงานของครูใหญ่ที่เป็นอันดับสุดท้าย ไก่แก้ว ช่วยใหญ่เรียนมีแหล่งคนกว่าหาความรู้ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องการจัดให้มีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน แสดงว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่นอกเขตแหล่งที่นักเรียนจะค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่นอกเขตและท้องถิ่นกันดาร ไม่สามารถจัดห้องสมุดโรงเรียนได้ เพราะโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 25 - 31) ดังนั้นเมื่อโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดห้องสมุดโรงเรียน การที่จะช่วยใหญ่เรียนมีแหล่งคนกว่าหาความรู้จึงมีน้อย

เมื่อได้ฟังแล้วพบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่เรื่องจัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะครูใหญ่ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 แผลของการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 4 ก็ทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า การจัดการส่งเสริมทางวิชาการให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น ความเพียงพอของรายได้ในการครองชีพสวัสดิการที่ได้รับ ศักดิ์ศรีและการยอมรับจากสังคม ความยุติธรรมในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะครูประถมศึกษา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในท้องถิ่นกันดารและท้องถิ่นที่มีการแทรกซึมของชุกการร้าย (กฤษฎา 2522 : 24) ปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย

1.2 สมรรถภาพในการบริหารงานด้านบุคลากรของครูใหญ่ พบว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญเรื่อง จัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาสเป็นอันดับ 1 แสดงว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็นอันมาก โดยเฉพาะในการศึกษาต่อ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าครู

หรือบุคลากรทุกประเภทของโรงเรียนแม้จะมีความรู้ความสามารถที่เด่นชัดเพียงใดก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ ความสามารถจะลดน้อยลง หรือบางที่การทำงานจำเจอยู่เสมอ ก็จะทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายงานนั้นได้ในที่สุด (วิญญู สาทร 2519 : 161) ผู้บริหารหรือครูใหญ่ ควรหาวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนมีโอกาสศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้แก่ตนเองในสถาบันระดับสูง เพื่อช่วยให้บุคลากร มีคุณภาพ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำหรับงานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายคือ จัดการปฐมนิเทศครูภายในโรงเรียนสำหรับครูที่มาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือบรรจุใหม่ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า ครูใหญ่คิดว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของจังหวัดและอำเภอดำเนินการอยู่แล้ว ในระดับโรงเรียน จึงมิได้จัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่อีก

ส่วนผลของการปฏิบัติที่เป็นอันดับ 1 คือ ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องครูใหญ่ให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูใหญ่บริหารงานในโรงเรียนตามหลักการแบบประชาธิปไตย โดยให้ครูร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักการและเป้าหมายในการดำเนินงาน ผู้บริหารดำเนินงานตามหลักการที่ได้กำหนดร่วมกันโดยไม่ยึดตัวเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูร่วมงานมาประกอบการตัดสินใจ ทำให้ครูร่วมงานมีความรู้รู้สึกว่า ตนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและความสำเร็จของงาน ได้รับการยอมรับนับถือในการทำงาน จึงพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและทำงานอย่างเต็มความสามารถ ผลงานย่อมดำเนินไปด้วยความก้าวหน้า (พนัส ทัศนาคินทร์ 2513 : 54 - 55) นับเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ผู้บริหารหรือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ให้นำหลักการบริหารงานแบบประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหารการศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น

ผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับสุดท้าย คือเรื่องคณะครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการมีคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลิม แชนชอย (เจลิม แชนชอย 2519 : 94) พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้ ส่วนใหญ่ชาวชวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แสดงว่าการปฏิบัติงานของคณะครูส่วนใหญ่ชาวชวัญ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการพิจารณาความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนของครูแต่ละปี มักจะมีปัญหา แม้จะมีการพิจารณาความดีความชอบในรูปของคณะกรรมการ แต่ผู้บริหารระดับสูงไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการมากนัก การพิจารณาจะยึดความพอใจของผู้บริหารเป็นหลักมากกว่ายึดหลักการ ทำให้ครูส่วนใหญ่ชาวชวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (สนอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 105)

อนึ่งเป็นที่น่าพิจารณาว่า สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ เรื่องจัดให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส ซึ่งครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ในขณะที่ผลของการปฏิบัติเป็นอันดับ 3 คือ ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลของการศึกษาของ เฮิร์ทซ์เบิร์ก (Herzberg, 1966 : 7) ซึ่งพบว่าความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้บุคคลมีความกระตือรือร้นและมีความพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ ความไม่สอดคล้องดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารระดับสูง ยังให้ความสนใจที่จะร่วมมือกันปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาประชากร โดยเฉพาะการปรับปรุงงานด้านวิชาการในโรงเรียนไม่เท่าที่ควร แต่กลับให้ความสนใจในด้านการสถานที่และสิ่งแวดล้อมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสกูล อินทุโสภณ (สกูล อินทุโสภณ 2511 : 141 - 157) ซึ่งพบว่าผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสนใจลงงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน แต่สนใจต่อการปูนบำเหน็จแก่ครูที่ทำงานด้านอื่น ๆ ทำให้ครูที่มีวุฒิสูงมีความรู้มีผลงาน แต่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ทำงานจึงหมดกำลังใจและความกระตือรือร้นใน

การปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานจึงไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.3 ผลการศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของครูใหญ่พบว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญมากเป็นอันดับ 1 คือ ให้ครูกวาดชั้นและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่านักเรียนระดับประถมศึกษายังอยู่ในวัยเด็ก ขาดทั้งความรู้และประสบการณ์ ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ เพราะมองไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์จากการศึกษา ผู้ปกครองจึงไม่ค่อยเอาใจใส่ในการศึกษาและความประพฤติของนักเรียนและผู้ปกครองถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลในความประพฤติของนักเรียน (ฉาบ อินทรสกุล และคนอื่น ๆ 2511 : 9 - 10) จึงเป็นปัญหาที่โรงเรียนจะต้องคอยเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนและดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ประพฤติตามระเบียบวินัย เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ส่วนงานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย คือ จัดให้มีนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน แสดงว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญและความสนใจจัดกิจกรรมดังกล่าวน้อย น่าจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์และขาดงบประมาณดำเนินการ การส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของนักเรียนจึงไม่กว้างขวางเท่าที่ควร ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมัคร หนูไฟโรจน์ (สมัคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 212) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ ไม่ค่อยได้จัดทำเพราะครูขาดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นจึงมักเลิกล้มไป

ส่วนผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้นักกีฬาแก่นักเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง การจัดให้มีการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มุ่งให้เด็กมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทาง

ร่างกายและจิตใจ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น เป็นคุณสมบัติที่ต้องการเน้นให้แก่ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2520:12) คุณสมบัติดังกล่าวโรงเรียนสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กจากการแข่งขันกีฬาและการสอนวิชาพลานามัยในโรงเรียนได้ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดครูที่จบมาทางค่านพลานามัยโดยตรง การสอนวิชาพลานามัยในโรงเรียนจึงต้องอาศัยครูสอนวิชาสามัญมาช่วยสอน ผลงานจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันตัยสุดท้าย คือ นักเรียนมีโอกาสนบริโภคอาหารที่มีคุณภาพตามหลักโภชนาการ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่ เรื่องการจัดบริการอาหารกลางวันโดยคำนึงถึงความสะดวกและคุณภาพของอาหาร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนขาดงบประมาณ ขาดกำลังครูที่จะเป็นผู้ดำเนินการ ขาดอุปกรณ์และขาดสถานที่ดำเนินการ (กรมสามัญศึกษา 2514 : 195) ดังนั้นโรงเรียนจึงยังไม่ได้จัดบริการและช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับอาหารกลางวันของโรงเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 นั้น คือให้ครูควบคุมชั้นและเอาใจใส่ในความประพฤติของนักเรียน แต่ผลของการปฏิบัติเป็นอันดับ 4 คือลดปัญหาในการปกครองนักเรียน ผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านของท้องถิ่นไม่สนับสนุนการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนของรัฐ เพราะผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการศึกษาระดับภาษาไทย กล่าวคือผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนภาษาไทยในโรงเรียน เพราะมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาไทย นอกจากนี้ยังเกรงไปว่า หากเรียนรู้ภาษาไทยแล้ว ทำให้เด็กขาดความยึดมั่นในภาษาและวัฒนธรรมเดิมของตน (ซัจจีย บุนนัทธัน 2519 : 185) เด็กจึงมักประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่เสมอ ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

จึงไม่เกิดผลเท่าที่ควร ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของดาวเรือง รัตนิน (ดาวเรือง รัตนิน 2518 : 84) ซึ่งพบว่า งานที่โรงเรียนปฏิบัติได้ผลดีคือเรื่องการ กวขันในเรื่องระเบียบวินัยและการปกครองนักเรียน แต่ปัญหาที่พบคือผู้ปกครองไม่ให้ความ ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนมากนัก

1.4 จากการศึกษา สมรรถภาพในการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและ การบริการ พบว่าการที่ครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือน ครูใหญ่ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่างานการเงินซึ่งเป็นงานส่วนหนึ่งของงานธุรการ ในโรงเรียนนั้น มุ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ฝ่ายการ เรียนการสอน เพื่อให้การ เรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องเงินเดือนนับเป็น ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่จะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูใหญ่จึง เห็นความสำคัญเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ส่วนงานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย คือการจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์และ อุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลน วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวัฐ ศิลปอนันต์ ลักขณา สีตะสุวรรณ และประเสริฐ รัตนะรัตน์ (สุวัฐ ศิลปอนันต์ ลักขณา สีตะสุวรรณ และประเสริฐ รัตนะรัตน์ 2518 : 80) ซึ่งพบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาใน ด้านงบประมาณและขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติ งานทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ

ผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือการติดต่อกันหาเกี่ยวกับเรื่องของครูและ นักเรียนดำเนินการไต่สวนตรวจสอบเร็ว เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่มีการจัดเก็บ เอกสารทางราชการแบ่ง เป็นหมวดหมู่สะดวกแก่การเก็บการใช้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่างาน สารบรรณเป็นงานที่ต้องติดต่อกับสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การดำเนินงาน ของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการจัดระบบ

ในการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานทางราชการให้เป็นหมวดหมู่เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกในการติดต่อค้นหาและดำเนินการไต่สวนทางที่

ผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันตัมสุดท้าย ก็คือเรื่องประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่องโรงเรียนจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนตามความต้องการของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 8) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่ำกว่านักเรียนโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดงบประมาณปรับปรุงการเรียนการสอน ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ เช่นครูอาชีพ ประกอบกับผู้บริหารระดับสูงและผู้นี้ส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้ให้ความสนใจที่จะปรับปรุงงานด้านวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง (คณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาล 2522 : 279 - 280) ปัญหาดังกล่าวทำให้การปรับปรุงงานด้านวิชาการในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ

อนึ่งจะเห็นว่างานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันตัม 1 ก็คือครูได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือน แต่ผลของการปฏิบัติเป็นอันตัม 4 คือ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แสดงว่า เงินเดือนเป็นปัจจัยพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ทำให้ทุกคนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เช่น สวัสดิการที่ได้รับ เช่นที่พัก เงินค่าตอบแทนเกี่ยวกับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะค่าที่พัก โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยจากขบวนการโจรก่อการร้าย ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูโดยตรง ปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในที่สุด

1.5 สมรรถภาพในการบริหารงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 เรื่องการเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุมงานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามหลักการที่ว่าผู้บริหารหรือครูใหญ่จะต้องถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ครูและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นลูกจ้างและรับเงินเดือนจากภาษีของประชาชน จึงควรชักชวนให้ประชาชนได้ช่วยกันดูแลรักษาให้เรียบร้อย ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมหรือศาสนาที่ใดที่จะไปร่วมกับเขาได้ก็ควรไป ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เราเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีกับประชาชน (บุญญ์ สาทร 2519 : 218) ผลของการศึกษาค้นคว้าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนอง สุวรรณวงศ์ (สนอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 104) ซึ่งพบว่า โรงเรียนไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อประกอบกิจกรรมตามความจำเป็น เพราะโรงเรียนยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวก ทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดียิ่งกว่า ความไม่สอดคล้องดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณค่าและให้การสนับสนุนการศึกษาในโรงเรียนของรัฐเท่าที่ควร โรงเรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือและบริการแก่ชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและชุมชนต่อไป

ส่วนเรื่อง การเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมิคร หนูไฟโรจน์ (สมิคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 197) และประจวบ ทอตระกูล (ประจวบ ทอตระกูล 2518 : 40) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนประชาบาลส่วนใหญ่ยังมองข้ามความสำคัญหรือขาดความคิดริเริ่มในเรื่องนี้

สำหรับผลของการปฏิบัติงานที่เป็นอันดับ 1 คือ ผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและพอใจ เป็นผลจากการปฏิบัติงานของครูใหญ่เรื่อง การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนคอยต้อนรับผู้มาติดต่อและบริการ ผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน ทั้งขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (วิทยุ สาธิต 2519 : 218) เมื่อโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน โรงเรียนจึงต้องบริการชุมชน โรงเรียนควรมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อเป็นหน่วยบริการติดต่อแก่ผู้ปกครองและประชาชนที่มาติดต่อ เพื่อให้การติดต่อได้รับผลประโยชน์ทั้งโรงเรียนและผู้มาติดต่อ อันจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามความจำเป็นในโอกาสอันสมควร เช่น การประชุม งานสังคมและเทศกาลต่าง ๆ แต่ผลของการปฏิบัติเป็นอันดับ 2 คือ สร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการ เป็นเจ้าของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า โดยปกติแล้วในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน ประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึกในการ เป็นเจ้าของโรงเรียนปรารถนาที่จะให้โรงเรียนมีความกลองตัวและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมา เพราะมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามความต้องการของชุมชน แต่ผลของการศึกษาดังกล่าว พบว่า การสร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการ เป็นเจ้าของโรงเรียนเป็นอันดับ 2 น่าจะเป็นเพราะว่า แม้โรงเรียนได้พยายามจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนตลอดมาก็ตาม แต่สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ตลอดจนทั้งความเชื่อและวัฒนธรรมของท้องถิ่นน่าจะมีผลต่อการสร้างความรู้สึกให้ชุมชนในการ เป็นเจ้าของโรงเรียนด้วย โดยเฉพาะทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการศึกษาในโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองไม่เต็มใจที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล เพราะขัดกับหลักทางศาสนา ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจึงนิยม

ส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในปอเนาะ เพราะถือว่าผู้ที่รู้ศาสนาจะได้รับการยกย่องจากประชาชนมากกว่า (ซัจญัย บุนนิตน์ 2519 : 91) ชุมชนจึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาในโรงเรียนของรัฐเท่าที่ควร และการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งให้ชุมชนในการเป็นเจ้าของโรงเรียนย่อมลดน้อยลงไปด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าการวัดสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ ด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน ชุมชน การเงินและการบริการ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าว การวัดการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งแล้วเกิดผลอีกอย่างหนึ่ง น่าจะไม่ได้เป็นเครื่องชี้ถึงสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่มากนัก แต่การวัดการปฏิบัติงานของครูใหญ่อย่างหนึ่งแล้วเกิดผลจากการปฏิบัติหลาย ๆ อย่างน่าจะเป็นเครื่องชี้สมรรถภาพของครูใหญ่ได้มากกว่า

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ตามตัวแปรการนับถือศาสนา

2.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่าครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูมีความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและวิธีสอนไม่เพียงพอ มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่ซึ่งรับราชการอยู่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นไทยพุทธ และมาจากท้องถิ่นอื่น ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นไม่เพียงพอ (ซัจญัย บุนนิตน์ 2519 : 421) ดังนั้นปัญหาในการเรียนการสอนคือครูไม่ได้ปรับปรุง เนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนและของท้องถิ่น ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันมากนัก ครูใหญ่ไทยพุทธซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มาจากท้องถิ่นอื่น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ

ท้องถิ่นไม่เพียงพอเช่นเดียวกัน การให้การแนะนำช่วยเหลือครูและการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงไม่บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิม ซึ่งนับถือศาสนาสอดคล้องกับประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่น จึงสามารถให้การแนะนำครูและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและของผู้เรียนทำให้มีปัญหในการปฏิบัติงานดังกล่าวน้อยกว่าครูใหญ่ไทยพุทธ

2.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานค่านิยมบุคลากร พบว่าครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมัคร หนูไฟโรจน์ (สมัคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 211) ปัญหาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า มีครูบางคนที่ขาดการพัฒนาตนเองในการที่จะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาการทำงานในหน้าที่ของตน จึงมีปัญหในการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์และสภาพแวดล้อม ทำให้ครูใหญ่ไทยพุทธซึ่งมีภาษาศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแตกต่างไปจากท้องถิ่น ขาดความร่วมมือและการปฏิบัติงานไม่เกิดผลเท่าที่ควร จึงมีปัญหในการปฏิบัติงานมากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิม ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานและต่อชุมชนมากกว่า ประกอบกับความผูกพันในค่านิยมความเชื่อทางศาสนากับท้องถิ่นย่อมได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมจึงมีปัญหาน้อยกว่าครูใหญ่ไทยพุทธ

2.3 ส่วนในเรื่อง ผู้บริหารและครูไม่สามารถเข้ากับประชาชนได้เพราะวัฒนธรรมต่างกัน พบว่าครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหามากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นไทยมุสลิม

นับถือศาสนาอิสลาม อิทธิพลของศาสนาอิสลามทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีชนบทนิยม ประเพณีและภาษาพูดแตกต่างไปจากชาวไทยทั่วประเทศ เป็นสาเหตุให้คนไทยมุสลิม เกิดแยกตัวเองอยู่เสมอว่า ตนเองไม่ใช่คนไทย แต่เป็นคนมลายู เช่นเดียวกับชาวมลายู ในมาเลเซีย ทั้งนี้เพราะยี่สิบในศาสนาากเกินไป จนทำให้การคบค้าสมาคมจำกัด เฉพาะชาวไทยมุสลิมเท่านั้น ขาดการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรมต่อกัน นับ เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการที่ชาวไทยมุสลิมจะผสมกลมกลืนเข้าสู่สังคมไทย (ชวักชัย บุรุษพันธ์ 2519 : 174) ในขณะที่ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธ จึงมีปัญหาในการที่จะเข้าไปติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น เพราะภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไปด้วย การติดต่อสร้างความสัมพันธ์และการขอความร่วมมือจึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่า ครูใหญ่ไทยมุสลิมซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในสภาพของท้องถิ่นเป็นอย่างดี ย่อมได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากท้องถิ่นในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่า จึง ทำให้มีปัญหาในเรื่องดังกล่าว น้อยกว่าครูใหญ่ไทยพุทธ

2.4 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ซึ่งพบว่าครูใหญ่ไทยพุทธมีปัญหาเรื่องผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่น มองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน มากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนา เรื่องปัญหาการบริหารโรงเรียนประชาบาล ของครูใหญ่โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วราชอาณาจักร วันที่ 5 ณ คณะกรรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2516 เกี่ยวกับปัญหาใน

การบริหารโรงเรียนในส่วนที่สัมพันธ์กับชุมชน สรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากชุมชน คือ ผู้บริหารระดับท้องถิ่นขาดการสนับสนุนในเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร เป็นเหตุให้ไม่เข้าใจและมองเห็นคุณค่าของการศึกษาน้อยไป และขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารระดับท้องถิ่นและโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2519 : 70)

ปัญหาคงกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่าครูใหญ่ไทยพุทธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มาจากท้องถิ่นอื่น มีภาษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม ความแตกต่างดังกล่าว นับเป็นปัญหาในการที่จะติดต่อร่วมมือต่อการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก การปฏิบัติงานของโรงเรียนจึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่นและชุมชนเท่าที่ควร เพราะผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่นมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา การดำเนินงานของโรงเรียนจึงไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทำให้มีปัญหามากกว่าครูใหญ่ไทยมุสลิมซึ่งมีความเชื่อทางศาสนา สอดคล้องกับผู้บริหารฝ่ายปกครองระดับท้องถิ่น

3. ผลการ เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ตามตัวแปรภูมิสำเนา

3.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่าครูใหญ่ในอนราธิวาส มีปัญหาเรื่อง ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่าปัญหาเกี่ยวกับขวัญของครู ประชาบาล นอกจากความเพียงพอของรายได้ สวัสดิการที่ได้รับ ศักดิ์ศรีและการยอมรับจากสังคม ความยุติธรรมในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งแล้ว ปัญหาที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส คืออยู่ในเขตอิทธิพลของขบวนการโจรก่อการร้าย มีพฤติกรรมก็ักกันไม่ให้เด็ก

ไทยมุสลิมเรียนหนังสือไทย เพราะเกรงว่าเมื่อเรียนหนังสือไทยแล้วจะกลายเป็นคนไทย จึงทำการคุกคามสวัสดิภาพ โดยจับครูไปเรียกค่าไถ่ ปฏิบัติการเผาโรงเรียนหลายครั้ง ทำให้ครูขวัญเสียและเกิดการขาดแคลนครูในท้องถิ่นกันการที่ห่างไกล ผู้ที่สอบบรรจุแต่งตั้งได้ มักจะสละสิทธิ์หรือลาออกไปเสียก่อน เพราะเกรงกลัวอิทธิพลของขบวนการโจรก่อการร้าย (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา 2523:66) ครูใหญ่นอกนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธและมาจากที่อื่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของ คณะครูและครูรวมงาน ซึ่งครูใหญ่นอกนราธิวาสไม่สามารถให้ความปลอดภัยได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงก็ไม่มีมาตรการในการให้หลักประกันความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ครูส่วนมากจึงขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูใหญ่นอกนราธิวาส จึงมีปัญหในเรื่องดังกล่าวมากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาส ซึ่งเป็นบุคคลในท้องถิ่น

3.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน พบว่าครูใหญ่นอกนราธิวาส มีปัญหาเรื่องนักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง เพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม มากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม มีความเชื่ออยู่กับบัญญัติของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยกไม่ชอบคนนอกศาสนา คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ก็เป็นสาเหตุให้ชาวไทยมุสลิมไม่ชอบคนไทยพุทธไปด้วย ประกอบกับคนไทยมุสลิมไม่ค่อยให้ความสนใจศาสนาอื่น การศึกษาศาสนาอื่นถือเป็นบาป จนกลายเป็น

เป็นการแบ่งชาติว่า คนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ใช่คนไทย (ชจิตภัย นุรุชพัณน์ 2519 : 172 - 173) ดังนั้นปัญหาในการเรียนการสอนในโรงเรียนประการหนึ่งคือนักเรียนไทยมุสลิมและนักเรียนไทยพุทธไม่อาจจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้

3.3 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาเรื่อง เหตุการณ์บ้านเบื่องุ่นวาย ทำให้โรงเรียนมีปัญหาคือจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน มากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาดังกล่าวเนื่องมาจาก ปัญหาด้านการเมือง การปกครองของ จังหวัดนราธิวาส มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีบุคคลบางกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง โดยอาศัยศาสนาเป็นเครื่องมือ ดำเนินงานให้มีการรวมตัว เพื่อเรียกร้องสิทธิ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาโดยเฉพาะ ปัญหาจากขบวนการโจรก่อการร้าย พวกนี้อาศัยความแตกต่างในเรื่องศาสนาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการแบ่งแยกระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิม ทำให้ชาวไทยมุสลิมบางกลุ่มหลงเชื่อและให้การสนับสนุนขบวนการโจรก่อการร้าย (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส 2523: 67) ปัญหาดังกล่าวเป็นผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูใหญ่นอกนราธิวาสด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธ มีความแตกต่างทั้งในด้านภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมไปจากชาวพื้นเมือง ความแตกต่างดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทางโรงเรียนจะเข้าไปติดต่อกับประสานงานเพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนพยายามจะเข้าไปติดต่อกับชุมชน แต่ความวุ่นวายจากเหตุการณ์บ้านเมืองมักจะโยงไปเกี่ยวข้องกับชุมชนด้วยเสมอ จึงเป็นการยากที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนจึงไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร ทำให้ครูใหญ่นอกนราธิวาสมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เรื่องดังกล่าวมากกว่าครูใหญ่ในนราธิวาส ซึ่งเป็น

บุคคลในท้องถิ่น ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ของท้องถิ่น เป็นอย่างดี สามารถที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ตลอดจนได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ใหม่มากกว่า จึงเกิดปัญหาน้อยกว่าครูใหญ่นอกนราวิวาส

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ด้านของครูใหญ่ตามตัวแปรวุฒิ

4.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านบุคลากร พบว่า ครูใหญ่วุฒิสูงมีปัญหาเรื่องครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน มากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาดังกล่าวครูใหญ่วุฒิสูง ซึ่งมีความรู้มีหลักการและเหตุผลในการปฏิบัติงาน และส่วนใหญ่จบมาจากสถาบันการศึกษาระดับสูง ย่อมจะมองเห็นปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ แต่เมื่อพบว่าครูไม่สนใจในการปรับปรุงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร การทำงานต่าง ๆ จึงไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จึงทำให้ครูใหญ่วุฒิสูงมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวมากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำ ซึ่งขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงการทำงานมีน้อย การทำงานยังยึดประเพณีการและประเพณีปฏิบัติ จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูใหญ่วุฒิต่ำไม่เกิดปัญหามากนัก

4.2 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานด้านธุรการ การเงิน และการบริการ พบว่า ครูใหญ่วุฒิสูง มีปัญหาเรื่อง โรงเรียนขาดบุคลากร ที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียนมากกว่าครูใหญ่วุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่ได้รับการจัดสรรอัตราครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการ

การเงินและบัญชีโดยเฉพาะ จึงต้องให้ครูที่ทำหน้าที่สอนมาช่วยงานค่านนี้ โดยเฉพาะโรงเรียนที่ขาดครูย่อมจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน และที่เป็นปัญหาคือครูซึ่งทำหน้าที่การเงินดังกล่าว ไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้มีหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมัคร หนูไพโรจน์ (สมัคร หนูไพโรจน์ 2518 : 213) ซึ่งพบว่า โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ส่วนใหญ่ไม่มีครูธุรการ การเงินและการบริการโดยเฉพาะ ต้องให้ครูฝ่ายวิชาการมาทำงานค่านนี้ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูที่ทำการสอน อีกประการหนึ่งครูมักไม่มีความรู้ด้านธุรการ การเงินและการบริการ ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติ ทำให้งานล่าช้า ผลงานจึงอาจไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร ครูใหญ่ผู้สูง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจและมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ แต่ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการเงินโรงเรียน เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนด้วย จึงมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่า ครูใหญ่ผู้ต่ำซึ่งขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น มักจะแก้ปัญหาและปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้การทำงานไม่ก้าวหน้า แม้จะประสบผลสำเร็จแต่ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงาน 5 ค่านของครูใหญ่ตามตัวแปรประเภทการดำเนินการทำงาน

5.1 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานค่านบุคลากร พบว่าครูใหญ่ประเภทการดำเนินการมาก มีปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือกมากกว่า ครูใหญ่ผู้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาวเรือง รัติน (คาวเรือง รัติน 2517 : 83) และสนอง สุวรรณวงศ์

(สนอง สุวรรณวงศ์ 2519 : 105) ซึ่งพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาไม่มีบทบาท และอำนาจตัดสินใจในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย และให้ครูให้โทษบุคลากรในโรงเรียน โดยทางจังหวัดและอำเภอจะเป็นผู้ส่งครูมาให้ทางโรงเรียนจึงแทบจะไม่ได้รับการบรรจุครูที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของโรงเรียนมากนัก แสดงว่าผู้บริหารระดับสูง ยังไม่เห็นความสำคัญและร่วมมือกับทางโรงเรียน ในการที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีบทบาทในการคัดเลือกครู ขาดการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการ เล่นพรรคเล่นพวกและทุจริตได้ง่าย ครูใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมานานพอสมควร ย่อมมีความรู้ความเข้าใจ มองเห็นปัญหาและความต้องการ บุคลากรที่จะปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ดีกว่า แต่โรงเรียนไม่ได้รับการบรรจุครูตามที่ทางโรงเรียนต้องการ เพราะโรงเรียนไม่มีบทบาทในการคัดเลือก การปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงเกิดความไม่คล่องตัวและบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีปัญหามากกว่าครูใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานไม่มากนัก ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความต้องการบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในโรงเรียน การปฏิบัติจึงเป็นลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ยังขาดการวางแผนบุคลากรในโรงเรียนจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มาก

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารโรงเรียน

1. การแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ควรพิจารณากรรมการพิจารณาบุคคลที่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และเป็นบุคคลที่สังคมและท้องถิ่นยอมรับ หากไม่สามารถหาบุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวได้ ควรพิจารณาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพ

ของท้องถิ่นได้

2. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดนราธิวาสมีปัญหาเรื่องครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูใหญ่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนราธิวาส ดังนั้นในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับสูงจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นอันดับแรก

3. เนื่องจากครูส่วนใหญ่ที่รับราชการอยู่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นบุคคลมาจากที่อื่น ความแตกต่างในเรื่องภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนและการปรับตัว ครูจำนวนมากจึงขอย้ายกลับภูมิลำเนาหรือลาออก ทำให้เกิดการขาดแคลนครู โดยเฉพาะในท้องถิ่นก้นคัน การแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมให้บุคคลในท้องถิ่นที่จะจบการศึกษาได้มีโอกาสทำงานในท้องถิ่นของตนเอง หรือหากมีบุคคลที่สำเร็จการศึกษามีจำนวนน้อยควรจะติดต่อสถานศึกษา เช่น วิทยาลัยครูยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา หรือสถาบันวิชาชีพอาชีวะระดับสูงในจังหวัดใกล้เคียงให้พุนักเรียนที่จบการศึกษาในท้องถิ่นเข้าศึกษาต่อ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวกลับมารับราชการในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งนอกจากจะช่วยลดการขาดแคลนครูในท้องถิ่นก้นคันและท้องถิ่นอื่น ๆ แล้วจะช่วยลดปัญหาในด้านการเรียนการสอนได้เป็นอย่างมาก

4. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและท้องถิ่นเท่าที่ควร ผู้บริหารระดับจังหวัดและผู้บริหารโรงเรียน ควรจะร่วมมือ

กันจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและท้องถิ่นให้มากที่สุด

5. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนยังมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา โรงเรียนควรจัดส่งเสริมและบริการชุมชนทั้งในด้านความรู้และอาชีพขึ้นในชุมชน ในรูปของการศึกษาผู้ใหญ่ และกลุ่มผู้สนใจ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความรู้อย่างกว้างขวางและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาการบริหารการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคอื่น ๆ ของประเทศบ้าง เช่น จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครพนม และหนองคาย ซึ่งเป็นจังหวัดที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาและลาว เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพและปัญหาในจังหวัดชายแดนดังกล่าว ว่ามีสภาพเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมาโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง อีกทั้งจะได้สอดคล้อง

กับนโยบายของรัฐที่มุ่งกระจายอำนาจทางการศึกษาไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ เพื่อให้
ท้องถิ่นมีส่วนรับภาระในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอ สวัสดิ์พาณิชย์ "หลักและเป้าหมายในการนิเทศการศึกษา" วารสารสามัญศึกษา
2 : 20 - 21 กุมภาพันธ์ 2516
- กิติมา ปรีทีคิด การเงินโรงเรียนหลักการและแนวปฏิบัติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522, 414 หน้า
- เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ การศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชากรของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษาและเทศบาล ในเขตการศึกษา 6
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 62 หน้า อัครสำเนา
- จักษ์ชัย บุรุษพัฒน์ ไทยมุสลิม แพรวพินทยา 2519, 530 หน้า
- คง โพธิ์บัณฑิต งานบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2519, 235 หน้า อัครสำเนา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
โรงเรียนพิมพ์และทำปกเจริญผล 2521, 148 หน้า
- "ปัญหาของกรรณการการบริหารส่วนจังหวัด" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
3 : 25 - 31 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2520
- คณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาการศึกษาประชากร ระบบบริหารการศึกษาประชากร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522, 299 หน้า
- คำนำณ บุญเพชรแก้ว และคนอื่นๆ "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม" ใน บทบาทของ
ผู้บริหารการศึกษา เอกสารประกอบการสัมมนานิสิตปริญญาโท หน้า 117 - 118 แผนก
วิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514 อัครสำเนา

คุรุสภา, สำนักงานเลขาธิการ ประวัติความเป็นมาและปัญหาของระบบบริหารการศึกษา
ประมวล สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2522, 54 หน้า อักสำเนา

จันทร์านี้ สงวนนาม งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในภาคกลาง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 228
 หน้า อักสำเนา

นาย อินทรสกุล "การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในภาคใต้" ใน สรุปผลการวิจัยการศึกษา
และอนามัย 4 จังหวัดภาคใต้ เอกสารการประชุมทางวิชาการของสมาคมไทย-อเมริกัน
พ. จังหวัดยะลา หน้า 9 - 10 ม.ป.ท. 2511

เฉลิม แซ่มชอย งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2519, 101 หน้า อักสำเนา

ดาวเรือง รัตน์ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2518, 160 หน้า อักสำเนา

นราธิวาส, สำนักงานจังหวัด เอกสารประกอบการบรรยายสรุป นราธิวาส สำนักงาน
 จังหวัดนราธิวาส 2523, 68 หน้า อักสำเนา

บุญชู เจนพันธ์ คำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2506
บริการสวัสดิการและสำนักงาน ก.พ. 2509, 210 หน้า

ประจวบ ทอตระกุล บทบาทการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตามทัศนะของครูและประชาชน
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 51 หน้า
 อักสำเนา

ประมวล รัตนวงศ์ บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของ
นักการศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 81 หน้า อักษรนำ
พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 3 วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า
พิมพ์พรรณ เทพสุเมฆานนท์ และ ประกอบ กุปรัตน์ โรงเรียนและชุมชน มหาวิทยาลัย
รามคำแหง 2521, 176 หน้า

วิญญู สาทร การบริหารงานบุคคล วัฒนาพานิช 2517, 587 หน้า

———— หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 วัฒนาพานิช 2519, 537 หน้า
ล้วน สายยศ และ อังคณา คันธีรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช
2515, 276 หน้า

ลิขิต ชีระเวคิน ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แพร่พิทยา 2521, 274 หน้า

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร "การบริหารโรงเรียน" ใน การบริหารโรงเรียนและ
การนิเทศการศึกษาเบื้องต้น หน้า 46 - 47 สมุทรปราการ โรงพิมพ์ชินนิจการพิมพ์
และโฆษณา 2521

วิทยา บุญสม การบริหารโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 181 หน้า อักษรนำ

วิรัตน์ ศิริบุรณ การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาใน
เขตการศึกษา 6 ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2518, 69 หน้า อักษรนำ

ศรีพงษ์ สรวาสี "การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในภาคใต้" ใน การพัฒนาชุมชน
เอกสารการประชุมทางวิชาการของสมาคมไทย - อเมริกัน ณ จังหวัดยะลา
หน้า 3 ม.ป.ท. 2511

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรใหม่แนะนำเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา

2521 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520, 22 หน้า

สกุล อินทุโสภณ การบริหารการศึกษาภาคบังคับ วิทยานิพนธ์ รป.ม. สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ 2511, 180 หน้า อัดสำเนา

สนอง สุวรรณวงศ์ บทบาทและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
ประชากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 132 หน้า อัดสำเนา

สมพงศ์ เกษมสิน การบริหารบุคคลแผนใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 ไพบูลย์พานิช 2519,
376 หน้า

สมัคร เทวไพโรจน์ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 225 หน้า
อัดสำเนา

สามัญศึกษา, กรม ศึกษานิเทศก์ คู่มือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา
2514, 225 หน้า

สุกิจ จุลละนันท์ "การบริหารงานบุคคลแผนใหม่" ใน การบริหารบุคคลในประเทศไทย
หน้า 3 โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี 2514

สุจริต เพียรชอบ "ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
1 : 17 - 18 กรกฎาคม 2514

สุรัฐ ศิลปอนันต์ ลักษณะ สีตะสุวรรณ และ ประเสริฐ รัตนรัตน์ รายงานการสำรวจ
ปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขต กองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ 2518, 99 หน้า

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ การบริหารกิจการนักเรียน พินิจโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พินิจโลก 2520, 183 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง "การบริหารงานวิชาการ" ใน รายงานการประเมินผลราชการศึกษา
และศึกษาดูงานจังหวัด หน้า 113 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

Beach, Dale S. Personnel : The Management of People at Work. 3rd ed.,
 New York, Macmillan Publishing Co., 1975. 811 p.

Bruce, Elkins Louis, Jr. "The Role of the Elementary Principal in
 Community Relations" Dissertation Abstracts. 32 : 6026 - A,
 November, 1971

Campbell, Roald F., Edwin M. Bridgest and Raphael O. Nystrand. Intro-
duction to Educational Administration. 5th ed., Boston, Allyn and
 Bacon, 1977. 396 p.

Edwards, Allen L. Experimental Design in Psychological Research. 3rd
 ed., New York, Holt, Rinehart and Winston, 1968. 455 p.

Faber, Charles F. and Gilbert F. Chearron. Elementary School Admin-
istration. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1970. 395 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education
 4th ed., New York, McGraw-Hill Book Co., 1976. 529 p.

Griffiths, Daniel F. Human Relation in School Administrative. New
 York, Appleton Century Grafts, 1956. 458 p.

Herzberg, Federick. Work and the Nature of Man. New York, The World
 Publishing Co., 1966. 203 p.

Jacobson, Paul B. and others. The Effective School Principal. 2nd ed.,
 Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1963. 532 p.

Jarvis, Oscar T. Organizing Supervising and Administering the Elemen-
tary School. New York, Parker Publishing Co., 1969. 273 p.

Kindred, Leslie W. School Public Relation. Englewood Cliffs, New Jersey,
 Prentice-Hall, 1957. 454 p.

- Mehrens, William A. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. New York, Holt, Rinehart and Winston 1975. 743 p.
- Stoops, Emery and M.L. Rafferty, Jr. Practices and Trends in School Administration. New York, Ginn Company, 1961. 553 p.
- Toshio Yatsushio. Some Spects of Village Life in North-east Thailand. Bangkok, Usom, 1963. 127 p.

๔

๕

๖

๗

๘

ภาคผนวก

๙

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามวัดสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่

/

.

ที่ ทม. 1004/1487

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

8 พฤษภาคม 2523

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ขอรับรองว่า นายสนาน ลิ้มปัสวาทกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง 'สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา' และนิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์จากทางจังหวัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่นิสิตสร้างขึ้นมา เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน รู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูงในการให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ทางจังหวัดได้ให้แก่นิสิตในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ)

ทวี หอมขง

(นายทวี หอมขง)

รองอธิการบดี

งานสารบรรณ สำนักงานรองอธิการบดี

โทร. บางแสน 376060, 376182 ทอ 103

ที่ นธ. 34/15450

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

23 พฤษภาคม 2523

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน หัวหน้าส่วนอำเภอ

ด้วย นายสนาน ลิ้มปี่เสวตกุล ตำแหน่งครูโรงเรียนระแงะ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้จัดทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง "สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา" ในการทำปฏิญานิพนธ์ครั้งนี้ นายสนาน ลิ้มปี่เสวตกุล ได้สร้างแบบสอบถามขึ้น เพื่อนำข้อมูลไปประกอบในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งผู้ทำปฏิญานิพนธ์จะมาเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จังหวัดนครราชสีมาเห็นว่า การทำปฏิญานิพนธ์ครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์ให้อำนวยความสะดวกในการกรอกแบบสอบถามดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมพงษ์ เวชสาร

(นายสมพงษ์ เวชสาร)

ปลัดจังหวัด รักษาการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

"ส่วนการศึกษา"

โทร. นครราชสีมา 511412

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

17 พฤษภาคม 2523

เรียน คุณครูอาจารย์ที่เคารพ

ด้วยขณะนี้ผมกำลังทำปริญญาโท เรื่อง "สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

จึงขอความร่วมมือมายังท่าน ได้กรุณาตอบแบบสอบถามซึ่งได้แนบมานี้ตามที่ เป็นจริง ผลจากการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะไม่กระทบกระเทือนต่อสภาพการทำงานและโรงเรียนของท่านแต่ประการใดทั้งสิ้น เพราะมุ่งศึกษาในสภาพส่วนรวมเท่านั้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือที่ดีขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สนาน ลิมป์เสวตกุล

(นายสนาน ลิมป์เสวตกุล)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

คำชี้แจง ขอดำถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ส่วนที่ 2 เป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติงานตามข้อความในส่วนแรก

ข้อให้ท่านอ่านข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแล้วพิจารณาว่า อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ของท่านได้ปฏิบัติงานหรือมีการกระทำตามข้อความที่กำหนดไว้นานกี่ปีใน 5 ระดับที่กำหนดให้ และการปฏิบัติงานนั้นเกิดผลมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามสภาพความเป็นจริง ดังตัวอย่าง

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
(๐)	ครูใหญ่ประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียน	✓			การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ	✓		
(๐๐)	คณะกรรมการพิจารณาตัดสินความชอบของครูในโรงเรียนแต่ละปี	✓			คณะครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน			✓

จากตัวอย่างแบบสอบถามในข้อ (๐) ครูผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมายของมากที่สุด แสดงว่าครูผู้ตอบเห็นว่าครูใหญ่ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องครูใหญ่ประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนมากที่สุด และผลจากการปฏิบัติงานนั้นครูผู้ตอบเห็นว่า เกิดผลในระดับมาก

ส่วน (๐๐) ครูผู้ตอบเห็นว่า ครูใหญ่ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องมีคณะกรรมการพิจารณาความชอบของครูในโรงเรียนแต่ละปีในระดับมาก แต่ผลจากการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด
1.	มีการจัดอบรมครูให้เข้าใจวิธีการใช้หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการศึกษา คู่มือครูและแบบเรียนก่อนการสอนในแต่ละภาคเรียน					ครูมีความเข้าใจในการสอนโครงสร้างหลักสูตร				
2.	โรงเรียนจัดหาสื่อประกอบการสอนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับงานการสอน					การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย				
3.	ให้การอบรมครูใหญ่เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ					ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาในหลักสูตร				
4.	มีการร่วมมือกับครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร					เสริมสร้างประสบการณ์ผู้เรียนได้กว้างขวาง				
5.	มีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน					ผู้เรียนมีแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้				

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด
14.	จัดให้มีการประชุมพิเศษครูภายในโรงเรียนสำหรับครูพัฒนาใหม่ว่าเป็นการขยายหรือบรรจุนิเทศให้ครูศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส					ครูบรรจุนิเทศมีความชอบและมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน				
15.	จัดให้ครูมีโอกาสเลื่อนชั้น					ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน				
16.	พยายามให้ครูมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งในการทำงานให้สูงขึ้นโดยถือหลักความรู้ความสามารถ					การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพ				
17.	มีคณะกรรมการพิจารณาความชอบของครูแต่ละปี					คณะกรรมการมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน				
18.	ให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ					ครูมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน				

ข้อ	งานปฏิบัติ	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด	ผลของการทำงาน	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด
19.	คัดเขียนแนะนำในเมื่อครูทำงานฝึก พลากหรือบกพร่องในหน้าที่				สร้างความเข้าใจในการ ปฏิบัติงานร่วมกัน			
20.	สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการ ปฏิบัติงานอย่างมีนวล				การปฏิบัติงานบรรลุผลดัง ที่วางไว้			
21.	จัดสวัสดิการ เช่น จัดที่พักและช่วย เหลือครูที่ก่อครอน				ครูมีขวัญและกำลังใจใน การทำงาน			
22.	มีการประชุมนักเรียนเพื่ออบรมและ แจ้งข่าวสารต่าง ๆ				นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ เรื่องภายในและภายนอก โรงเรียน			
23.	มีการจัดทำระเบียบนักเรียนอย่าง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน				ทราบขอบเขตเกี่ยวกับ นักเรียนได้ถูกต้อง			
24.	จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานแบบ ประชาธิปไตยแก่นักเรียน เช่น สภานักเรียน เป็นต้น				นักเรียนได้ฝึกการปฏิบัติ ในการอยู่ร่วมกัน			

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด
25.	มีการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน					เสริมสร้างความเป็นน้ำใจ รักกีฬาให้แก่นักเรียน				
26.	จัดให้มีกิจกรรมแสดงผลงานของ นักเรียน					นักเรียนมีโอกาสแสดง ความสามารถ				
27.	ให้ครูภาคพื้นเอาใจใส่ในความ ประพฤติดิของนักเรียน					ลดปัญหาในการปกครอง นักเรียน				
28.	มีบริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ นักเรียน					นักเรียนที่มีปัญหาสามารถ ปรับตัวได้				
29.	จัดให้กองลูกเสือ อนุภาชาด เพื่อ บริการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนและ ชุมชน					นักเรียนมีความประพฤติดี รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม				
30.	จัดบริการอาหารกลางวัน โดยคำนึง ถึงความสะอาด คุณภาพอาหาร					ให้ช่วยเหลือนักเรียนยาก จน				

๖ ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด
31.	จัดให้รางวัลนักเรียนที่มี ความประพฤติดีเด่นทางการ เรียน ความประพฤติและ กิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ตามความต้องการของครู ครูได้รับความสะดวกในการ เบิกจ่ายเงินเดือน					นักเรียนมีโอกาสรู้ได้ บริโภคอาหารที่มีคุณค่า ประโยชน์ตามหลักโภชนา การ รู้จักเรียนรู้เพิ่มเติม กระทำและความประพฤติ ที่ดี				
32.						การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพ				
33.						ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน				

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
34.	ควบคุมและตรวจสอบบัญชีการเงิน และบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน						งานการเงินและพัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียน เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย					
35.	มีการจัดเก็บเอกสารทางราชการ แบบเป็นหมวดหมู่สะดวกแก่การเก็บ การใด						การกำหนดหมวดหมู่เกี่ยวกับ เรื่องของครูและนักเรียน ติดต่อได้สะดวกรวดเร็ว					
36.	มีการจัดทำทะเบียน สถิติจำนวน ครู นักเรียนทุกระดับไว้เป็นปัจจุบัน						มีข้อมูลในการทำงานและ การวางแผนการศึกษา					
37.	มีการตกแต่งดูแลรักษาอาคาร สถานที่ให้สะอาดและปลอดภัย						ตั้งใจและสร้างบรรยากาศ ในการเรียนการสอน					
38.	มีการจัดเวรยามรักษาความ ปลอดภัยและอัคคีภัยภายใน โรงเรียนอย่างรัดกุม						ป้องกันทรัพย์สินทางราชการ การไม่ให้เกิดเสียหาย					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
39.	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน						ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
40.	จัดทำปฏิทินประจำปี เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียน						โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน					
41.	แนะนำและให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครู						มีความสะดวกในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน					
42.	มีการตรวจและติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์ทางโรงเรียนจัดบริการ						การใช้วัสดุอุปกรณ์เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
43.	มีเจ้าหน้าที่โรงเรียนต้อนรับผู้มาติดต่อและบริการ						ผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกและพอใจ					
44.	มีการเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของโรงเรียน						ประชาชนให้ความสนใจในการดำเนินงานของโรงเรียน					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ผลของการปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด
49.	โรงเรียนเชิญผู้มีความชำนาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน					เพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา				
50.	มีการกระทำที่ผิดใหญ่หลวงของคณะชุมชน เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นที่ผิดโรงเรียน					ชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียน				
51.	โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนค่านการศึกษ อาชีพและสันติภาพ เช่น การแสดงนิทรรศการของนักเรียน การจัดงานวันโรงเรียนเปิดภาค วันเด็ก เป็นต้น					โรงเรียนมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาชุมชน				

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

17 พฤษภาคม 2523

เรียน อาจารย์ใหญ่ที่เคารพ

ด้วยขณะนี้ผมกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สมรรถภาพในการบริหารงานของ
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา" ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

จึงขอความร่วมมือมายังท่านและครูในโรงเรียนของท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม
ซึ่งได้แนบมาตามที่เป็นจริง ผลจากการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะไม่กระทบ
กระเทือนต่อสภาพการทำงานและต่อโรงเรียนของท่านแต่ประการใดทั้งสิ้น เพราะมุ่ง
ศึกษาในสภาพส่วนรวมเท่านั้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สนาน ลิมป์เศวตกุล

(นายสนาน ลิมป์เศวตกุล)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

แบบสอบถามเกี่ยวกับครูใหญ่

๑

1. เวลาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

☐ 5 ปีขึ้นไป☐ น้อยกว่า 5 ปี

2. วุฒิทางครู

☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

3. นับถือศาสนา

☐ พุทธ☐ อิสลาม☐ อื่น ๆ ระบุ

4. ภูมิลำเนา

☐ เกิดในจังหวัดนครราชสีมา และอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นเวลา.....ปี
ติดต่อกัน☐ มาจากที่อื่น และมารับราชการอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นเวลา.....ปี
ติดต่อกัน

5. จำนวนครูทั้งหมด.....คน กำลังศึกษาต่อ.....คน

แบบสอบถามปัญหา เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาในการบริหารงานในโรงเรียนของท่านแต่ละด้านว่ามีปัญหาตามข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย(✓) ลงในช่องนั้น ดังตัวอย่าง

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐)	นักเรียนประพฤติผิดจนเป็นวินัยที่กำหนดไว้		✓			
(๐๐)	คณะครูในโรงเรียนมีความขัดแย้งและขาดความร่วมมือสามัคคีกัน			✓		

อธิบาย จากตัวอย่างแบบสอบถามหมายความว่า การบริหารงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในข้อ (๐) ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ทำเครื่องหมายในช่องมาก แสดงว่าการปฏิบัติงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในค่านี้นี้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อ (๐๐) ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เห็นว่าการบริหารงานในค่านี้นี้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	หลักสูตรประถมศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง และความเป็นอยู่ของชุมชน					
2.	โรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอน คู่มือครู แบบ- เรียนและอื่น					
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและ วิธีสอนไม่เพียงพอ					
4.	ขาดการแนะนำช่วยเหลือทางงานวิชาการ จาก ฝ่ายนิเทศการศึกษา					
5.	มีปัญหาเรื่องเด็กขาดเรียนบ่อย เนื่องจากผู้ปกครอง ให้ขาดเรียนไปช่วยงานทางบ้าน					
6.	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมการเล่าเรียนของนักเรียน เพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา					
7.	ผู้ปกครองไม่สนใจต่อการปรับปรุงการศึกษาของ โรงเรียน					
8.	นักเรียนไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร					
9.	ภาษาถิ่นเป็นปัญหาต่อการสอนในชั้นต้น ๆ					
10.	ขาดครูสอนวิชาเฉพาะอย่าง เช่น ครูเกษตร ครูพลานามัย และครูสอนศิลปะ					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	โรงเรียนขาดเครื่องมือในการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียน					
12.	ครูส่วนมากไม่ตั้งใจสอน มาสาย ขาดห้องขาดหรือมักหลบงาน					
13.	โรงเรียนไม่ได้ครูตามที่ต้องการ เพราะไม่มีส่วนในการคัดเลือก					
14.	ครูไม่ได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน					
15.	ครูใหญ่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครู					
16.	การพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละปีมีปัญหา					
17.	ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน					
18.	ครูบางคนขาดสมรรถภาพในการทำงาน					
19.	ครูชอบแบ่งแยก เพราะความรู้สึกรักถิ่นรักพวกพ้อง					
20.	ครูมีความประพฤติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21.	ครูไม่สนใจปรับปรุงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงาน					
22.	ผู้บริหารและครูไม่สามารถเข้ากับประชาชนได้ เพราะวัฒนธรรมต่างกัน					
23.	โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน					
24.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการทำทะเบียน บัญชี สถิติและรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน					
25.	ไม่สามารถสำรวจเด็กเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง เพราะหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนบกพร่อง					
26.	การจัดชั้นเรียนมีปัญหา เพราะเด็กมีภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ต่างกัน					
27.	นักเรียนส่วนมากยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน					
28.	นักเรียนบางส่วนมีความประพฤติไม่ดี					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน					
30.	โรงเรียนควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนได้ยาก เพราะชุมชนมีแหล่งอบายมุขมาก					
31.	นักเรียนทำงานร่วมกันได้ยาก เพราะภาษา ศาสนา นิกาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างกัน					
32.	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างเพราะขัดกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม					
33.	โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ					
34.	โรงเรียนขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์และอุปกรณ์ในการบริหารธุรการ การเงินและการบริการ					
35.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านธุรการ					
36.	โรงเรียนขาดครูที่จะทำงานด้านบริการการแนะแนว					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37.	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียน					
38.	สถานที่ทำงานด้านธุรการ การเงินและการบริการของโรงเรียนไม่สะดวกเพียงพอ					
39.	ครูต้องการสวัสดิการมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้เพียงพอ					
40.	การเดินทางไปมาของนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ					
41.	อาคารสถานที่ พัสตุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนไม่เพียงพอ ขาด รุก ทรุคโหมและขาดงบประมาณซ่อมแซม					
42.	โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่และคณาธิการโรงเรียนไม่เพียงพอกับงาน					
43.	ครูและประชาชนมีภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และการนับถือศาสนาแตกต่างกันเป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน					
44.	ฐานะและการศึกษาของประชาชนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน					

๖ ขอ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
45.	ประชาชนยังไม่เห็นความจำเป็นเท่าที่ควร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสันติภาพ					
46.	ประชาชนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสมบัติของทางราชการและเข้าใจว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครู เท่านั้น					
47.	ครูในโรงเรียนส่วนมากพักอยู่ในหมู่บ้านอื่น ต้องเดินทางไปกลับทุกวัน จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนิทสนมกับประชาชน					
48.	คณะกรรมการกับประชาชนมีความขัดแย้งกัน ขาดความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
49.	โรงเรียนยังขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์กับประชาชน					
50.	โรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อกับประชาชน					
51.	ประชาชนไม่พอใจในความประพฤติดของครูบางคน					

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
52.	ครูมีงานประจำมากเกินไป ไม่มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชน					
53.	เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย ทำให้มีปัญหาที่โรงเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชน					
54.	ระเบียบข้อบังคับบางประการของทางราชการเป็นอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์					
55.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้					
56.	ผู้บริหารระดับท้องถิ่นไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน					

ภาคผนวก ข

กาอ่านาจำแนกของแบบสอบถามวัดสมรรถภาพและผลของการปฏิบัติ
ในการบริหารงานของครูใหญ่

ตาราง 28 ค่าอำนาจจำแนกที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามรายชื่อของการวัด
สมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่

ข้อ ชด	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
1	3.40	1.10	2.20	0.31	3.87
2	3.27	0.35	2.47	0.05	5.00
3	2.87	0.69	2.07	0.21	3.33
4	3.27	0.78	2.40	0.54	2.90
5	3.33	0.67	2.00	0.14	5.78
6	3.67	0.52	2.20	0.60	5.44
7	4.00	0.57	2.13	0.69	6.45
8.	3.13	0.55	2.33	0.67	2.86
9	3.93	0.64	2.27	0.64	5.72
10	3.40	1.20	2.20	0.60	3.43
11	3.80	0.60	2.00	0.71	6.21
12	4.00	0.71	2.93	1.60	2.74
13	3.67	2.80	2.33	0.81	2.73
14	3.53	0.55	2.20	0.31	5.54
15	4.07	0.64	2.60	0.40	5.65

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
16	4.13	0.41	2.67	0.81	5.21
17	4.20	0.46	2.93	0.78	4.38
18	4.00	0.57	2.87	0.69	3.90
19	4.13	0.41	2.60	2.26	3.64
20	4.13	0.41	2.20	2.67	4.29
21	4.33	0.38	3.13	0.55	4.80
22	4.33	0.38	3.00	0.86	4.59
23	4.07	0.64	2.75	0.49	4.96
24	3.40	0.83	1.93	0.49	4.90
25	3.73	0.64	2.60	0.54	4.03
26	3.40	0.68	2.00	0.86	4.37
27.	3.93	2.80	2.47	0.69	3.04
28	3.87	0.19	2.33	0.67	6.42
29	4.00	0.57	2.40	1.26	4.57
30	3.80	0.74	2.00	0.86	5.45
31	4.20	0.17	2.40	1.26	5.81

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
32	3.53	0.41	2.40	0.54	4.52
33	4.67	0.38	3.93	0.64	2.85
34	4.07	0.35	3.07	0.92	3.45
35	4.47	0.27	3.20	1.46	3.73
36	4.20	0.46	3.60	0.83	2.07
37	4.27	0.21	3.27	0.78	3.85
38	3.93	0.35	2.73	0.78	4.44
39	3.87	0.69	2.93	0.49	3.36
40	3.67	0.67	2.60	0.68	3.57
41	3.67	0.38	2.67	1.10	3.22
42	3.33	0.24	2.53	0.69	3.20
43	4.00	0.14	2.87	0.83	4.52
44	3.47	0.27	2.47	0.84	3.70
45	3.53	0.84	2.20	0.88	3.91
46	3.73	0.64	2.27	1.10	4.29
47.	3.67	0.67	2.13	0.69	5.13

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
48	4.00	0.57	2.73	1.70	3.26
49	3.33	0.52	2.07	0.49	4.85
50	3.93	0.35	2.47	0.84	5.21
51	3.93	0.21	3.00	0.71	3.72
52	4.20	0.46	3.20	0.74	3.57
53	3.60	0.26	2.47	0.55	4.91
54	3.73	0.49	2.53	0.84	4.00

$$t_{.05} = 2.000$$

$$t_{.01} = 2.660$$

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามรายข้อของการวัดผล
ของการปฏิบัติในการบริหารงานของครูใหญ่

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
1.	4.00	0.57	2.47	0.55	5.67
2	3.47	0.27	2.47	0.41	4.76
3	3.20	0.46	2.47	0.41	3.04
4	3.13	0.41	2.40	0.26	2.48
5	3.07	0.49	2.27	0.35	3.33
6	3.47	0.84	2.13	0.84	4.06
7	4.07	0.35	2.53	0.69	5.92
8	3.47	0.55	2.33	0.81	3.80
9	3.22	0.38	2.80	0.31	2.52
10	3.53	0.27	2.33	0.67	4.80
11	3.47	0.27	2.53	0.41	4.48
12	3.73	0.21	2.78	0.81	3.73
13	3.67	0.38	2.40	0.68	4.88
14	3.73	0.78	2.33	0.24	5.38
15	4.00	0.43	2.87	0.27	5.14

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
16	3.73	0.35	2.47	0.55	5.25
17	3.67	0.81	2.27	0.66	4.52
18	4.07	0.35	3.13	0.69	3.61
19	4.00	0.14	2.20	0.46	9.00
20	3.67	0.24	2.33	0.81	5.15
21	3.87	0.98	2.80	0.60	3.34
22	4.00	0.28	2.80	0.31	6.00
23	3.80	0.17	2.67	0.95	4.18
24	3.40	1.26	2.33	0.95	2.81
25	2.93	0.21	2.60	0.40	6.65
26	3.53	1.27	2.40	0.83	3.05
27	4.00	0.28	2.33	0.47	7.59
28	3.40	0.40	2.27	0.49	4.71
29	3.73	0.78	2.67	0.67	3.42
30	3.80	1.03	2.13	0.69	4.91
31	4.20	0.46	2.60	0.40	6.67
32	3.73	0.21	2.60	0.81	4.35

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
33	4.07	0.35	2.80	0.74	4.70
34	4.33	0.38	3.07	0.78	4.50
35	4.07	0.49	3.07	1.07	3.12
36	4.00	0.71	3.27	0.78	2.35
37	4.00	0.28	2.73	0.64	5.08
38	4.27	0.21	3.13	1.12	3.80
39	4.13	0.41	2.67	0.67	5.41
40	3.67	0.38	2.80	0.74	3.22
41	3.67	0.24	2.80	0.60	3.62
42	3.60	0.54	2.67	0.67	3.32
43	4.07	0.35	2.87	0.55	5.00
44	3.60	0.54	2.27	0.92	4.29
45	3.67	0.52	2.13	0.84	5.13
46	3.80	0.31	2.20	0.60	6.40
47	3.80	0.74	2.07	0.59	5.77
48	4.00	0.28	2.87	0.41	5.38

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}_H$	s_H^2	$\bar{X}_L$	s_L^2	
49	3.67	0.52	2.20	0.60	5.44
50	3.73	0.49	2.53	0.91	4.00
51	4.13	0.41	2.60	0.83	5.27
52	4.14	0.41	2.93	0.73	4.44
53	3.67	0.38	2.53	0.84	4.07
54	3.67	0.38	2.53	0.41	4.96

$$t_{.05} = 2.000$$

$$t_{.01} = 2.660$$